

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εύριπ. Σούρλα</i> : Ἡ βαθύτερη Παιδαγωγικο - Μορφωτικὴ σημασία τῆς πατριδογνωσίας	σελ. 1
<i>Κων. Πολύζου</i> : Τρόπος βαθμολογικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς βαθμολογίας Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν	» 9
<i>Ἄθαν. Μπλούνα</i> : Οἱ νέοι μας - Τὰ ἰδανικά τους καὶ οἱ εὐθύνες μας	» 13
<i>Εὐαγγ. Τζαβίδα</i> : Ἀσφαλὴς καὶ ταχεῖα μέθοδος προβλημάτων τόκου	» 24
<i>Μιχ. Ξένου</i> : Ἡ ἐλληνικότης τῆς Μακεδονίας καὶ αἱ Σλαβικαὶ ἐπιδιώξεις	» 28
<i>Εὐριπ. Σούρλα</i> : Γύρω ἀπὸ τὸ ξανάχτισμα τοῦ Σχολείου ..	» 34
<i>Ἄθαν. Καρανάση</i> : Σχολικὴ προσαρμογὴ	» 37

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1969

4ον

FTOY IST'

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15α - ΤΗΛ. 236.547 - 221.316

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΗΝΑΣ

Πρόεδρος

ΜΙΧΑΗΛ ΓΑΛΕΤΖΑΣ

Α' Αντιπρόεδρος

ΧΡΙΣΤ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

Β' Αντιπρόεδρος

ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΑΚΗΣ

Γεν. Γραμματεὺς

ΧΑΡ. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ειδ. Γραμματεὺς

ΔΙΟΓ. ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ

Ταμίας

ΓΕΩΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλος

Ἐπιστημονικὸν Βῆμα του ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΔΙΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ
ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
Γραφεία : ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15α ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 236.547 — 221.316

ΕΤΟΣ ΙΣΤ' — ΤΕΥΧΟΣ 4ον
ΜΑΡΤΙΟΣ — ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1969
Τιμή τεύχους Δραχ. 5
Συνδρομή διὰ τὰ μέλη Δραχ. 50

THE TEACHER'S
PROFESSIONAL TRIBUNE

Bi-monthly publication of the Greek
National Federation of Primary-
Teachers
Xenophodos 15a Athens - Greece

LA TRIBUNE PROFESSIONNELLE
DE L' INSTITUTEUR

Publication bimensuelle de la Fédé-
ration Grecque des Instituteurs.
Xenophodos rue 15a, Athènes - Grèce

Καμία μεταρρύθμισις χωρὶς τὴν καλλιέργειαν
στὸ λαϊκὸ σχολεῖο τῆς πατριδογνωστικῆς ἰδέας

Ἡ ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑΣ

Ἰὺδὸ Εὐριπίδῃ Σούβρα, παιδαγωγοῦ

*Ἵ Ο δρόμος πρὸς τὸν ἀνθρωπισμὸν ὀδηγεῖ μονά-
χα διὰ τῆς λαϊκότητος καὶ τοῦ συναισθήματος
τῆς Στενώτερης Πατρίδος.*

Spranger

Ἵ Ο κόσμος τῆς Στενώτερης Πατρίδος διακηρύσσει ὁ Spranger⁽¹⁾ εἶναι σφιχτοδεμένος μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν μας ζωὴν, εἶναι ἓνα κομμάτι τοῦ ἰδιοῦ τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Πουθενὰ ὁ κόσμος δὲν εἶναι τόσο ὀμορφος κατὰ τὸν Γερμανὸν Ἰκ-
παιδευτικὸν Golz, ὅσον στὸ περιβάλλον τῆς Γενέθλιας Γῆς μας, καὶ που-
θενὰ δὲν μᾶς χαιρετοῦν μετὰ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη οἱ ἄνθρωποι, τὰ ζῶα,
τὰ σπιτία, οἱ φράχτες, τὰ δένδρα, οἱ δρόμοι, τὰ γκαλντερίμια, ὁ ἥλιος, ὁ
ἀέρας, ὅσον εἰς τὸ περιβάλλον ὅπου πρωταντικρῦσαμε γιὰ πρώτη φορὰ
τὸ φῶς τοῦ ἥλιου.

1) Spranger, Der Bildungs wert der Heimatkunde Leipzig 1923 σελ. 32.

Ἐκεῖ, ὦ ἄνθρωπε, ἀναφωνεῖ ὁ μέγας ποιητής ὁ Schiller, ὅπου πρωτοεῖδες τὸν ἥλιο,

Ἐκεῖ, ὅπου τ' ἀστέρια γιὰ πρώτη φορά Σοῦ ἀπεκάλυψαν τὴν μαρτυρή τους,

Ἐκεῖ, ὅπου οἱ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι συνετάραξαν τὴν ψυχὴν Σου μὲ ἱερὸν δέος,

Ἐκεῖ, εἶναι ἡ ἀγάπη Σου,

Ἐκεῖ, εἶναι ἡ Πατρίδα Σου.

Καὶ τώρα, ἄς ἀκούσουμε σὰν Βάλς Παιδαγωγικὸν ἑνὸς Γερμανοῦ ποιητοῦ, τοῦ Baumbach γιὰ τὸ χωριό του.

Α'

«Διάθηκα ἀνάμεσα ἀπὸ τίς ἄλπεις, ὅπου ἀδιάκοπα κυλᾶνε αἱ χιονοστιβάδες,

Θαύμασα τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ποῦ ἀνέδιδε χρυσαφένιος ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κύματα τῆς θάλασσας καὶ ἀργοχάιδευε τὸ πάλλευκο ἀκρογιάλι,

Μὲ κανένα ὁμῶς τρόπο δὲν θὰ ἤμουν διατεθειμένος νὰ ἀνταλλάξω μὲ αὐτά, τὴν εἰκόνα τοῦ ὄρεινοῦ χωριοῦ μου, ποῦ θρῖσκεται ἀνάμεσα ἀπὸ θροίζοντα ἔλατα.

Β'

Ἐντίκρυσαν Πύργους καὶ Παλάτια, ποῦ ἀστραφταν καὶ λαμποκοποῦσαν ἀπὸ τὸ μάρμαρο,

Εἶδα τηλεγραφοῦλα, ποῦ λικνιζόντανε ἑλαφρὰ στὸν ἄνεμο καὶ ἔμοιαζαν σὰν ἀπόκοσμοι ἀσκητὲς τῆς ἐρήμου,

Μὰ... τὸ Πατρικὸ Μου Σπίτι ἦτανε ἐκεῖνο ποῦ φαινόντανε πῶς μοῦ γελοῦσε συγκινητικώτερα ἀπὸ ὅλα τὰ παραπάνω.

Γ'

Εἶδα κορίτσια ψιλόλιγνα, ποῦ ἔμοιαζαν σὰν κρίνους.

Ἐντίκρυσαν γυναῖκες ἀθρὲς καὶ λεπτοκαμωμένες, θελκτικὲς καὶ γοητευτικὲς, σὰν πραγματικὰ τριαντάφυλλα,

Κρίνα ὁμῶς καὶ τριαντάφυλλα ὑποχωροῦν καὶ κατανικῶνται ἀπὸ τὴν Μορφήν Ἐκείνης, ποῦ, ὅταν ἤμουν παιδάκι, μὲ κρατοῦσε ἀπαλά στὴν ἀγκαλιά της καὶ μὲ νανούριζε γλυκὰ γιὰ νὰ ἀποκοιμηθῶ.

Εἶναι... ἡ διαμαντένια Μορφή τῆς Μάνας Μου, ποῦ ὅλα τὰ ξεπερνάει».

Baumbach

Καὶ τώρα... ἄς ἀκούσουμε ἀπόψεις διαφόρων ἐνθουσιωδῶν ὑποστηρικτῶν τῆς Πατριδογνωστικῆς ἰδέας καὶ θαυστοχάστων ἐρμηνευτῶν τῶν Φιλοσοφικο - Παιδαγωγικῶν θάσεων τοῦ νεωτέρου λαϊκοῦ Σχολείου ὡς Πατριδογνωστικοῦ Σχολείου.

11

Ὁ καθένας μας, παρατηρεῖ (1) ὁ Γερμανὸς Ἐκπαιδευτικὸς Stieglitz, εἶναι σφιχτοδεμένος μὲ τὴν λαϊκὴν του προέλευσιν, ὁ καθένας μας μεγάλωσε καὶ μεγαλώνει μὲ τὸ φυσικὸν τοπεῖον, μὲ τὸν στενὸν ἐδαφικὸν πολιτισμὸν καὶ μὲ τὸ ἀντικειμενικὸν πνεῦμα τῆς στενώτερης Πατρίδος του.

1) Stiehlitz, Von Heimdgrundsatz, Oldenbourg, München, 1922 σελ. 5.

Ὁ καθέννας μας πήρε μέσα του καὶ ἓνα ξεχωριστό εἶδος, μιὰ ξεχωριστὴ ἀτομικὴ θέση, ὅπως ὑποστηρίζει καὶ ὁ Pestalozzi, πὲν τρόπον ποῦ μονάχα ἐπάνω στὴν θέση του αὐτὴ τὴν ἀτομικὴ νὰ μπορεῖ νὰ μορφωθεῖ ὀργανικὰ καὶ νὰ διαπαιδαγωγηθῆ ἀξιολογικὰ, ἐὰν πρόκειται νὰ ἀφυπνισθῆ καὶ νὰ ἐκπηδήσει μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ ἡ μορφή τῆς ἀνώτερης πνευματικῆς του πνοῆς.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ἀπαίτησις ποῦ γεννιέται νὰ μεταδώσουμε στὰ ἄτομα μόρφωση, τῆς ὁποίας αἱ ρίζες νὰ στηρίζονται στὸν κόσμον τῶν ἀξιών τῆς Στενώτερης Πατρίδος.

Ἐὰν τὸ νεώτερο λαϊκὸ Σχολεῖο, διακηρύσσει ὁ Spranger, κατ' ὄρθωον νὰ ἐναρμονίσαι τὴν διδασκαλίαν του πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς Στενώτερης Πατρίδος, θὰ ἐξησφάλιζε στὰ παιδιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺς πλήρεις μυστηρίου χυμοὺς τῶν ριζῶν ἀπὸ τοὺς ὁποίους κάθε παιδάκι τῆς ὑπαίθρου, οἰουδήποτε βαθμοῦ εὐφυΐας, θὰ ἔπαιρνε τὴν προῖκά του γιὰ τὴν μετέπειτα ζωὴ καὶ σταδιοδρομίαν του.

Τολμῶ νὰ πιστεύσω, παρατηρεῖ(1) ἐπίσης ὁ Παιδαγωγὸς Paulsen, πὼς κανένα Πανεπιστήμιον δὲν προσφέρει στοὺς σπουδαστάς του σὲ μεγαλύτερη τελειότητα ἐκεῖνα ποὺ χρειάζονται ἀπὸ ὅσα προσφέρει στὰ παιδιὰ τὸ χωριὸ μὲ τὴν κοινοτικὴν του ζωὴ καὶ μὲ ἓνα καλῶς ὀργανωμένον Σχολεῖο μὲ τοῦ ἑδαφικοῦ πολιτισμοῦ τὸ νόημα καὶ τὶς ἀξίες.

Γι' αὐτὸ δὲν θὰ μπορούσαμε εὐκόλα νὰ ἀποσπάσομε τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ ἑδαφος ποὺ γεννηθῆκανε χωρὶς νὰ παραβλάψομε τὴν καταστοπινὴ τους ἐξέλιξιν.

Πίστις συνεπῶς στὸν στενὸν ἑδαφικὸν πολιτισμὸν εἶναι: δύναμις καὶ θάρρος γιὰ τὴν ζωὴν, εἶναι πλουτισμὸς τοῦ ἀτόμου μὲ ἐνέργεια δημιουργικὴ.

Καὶ τώρα... κατόπιν τῶν ὡς ἄνω βαθυστοχάστων ἀπόψεων Γερμανῶν Φιλοσόφων, Παιδαγωγῶν, καὶ διασῆμων ἐκπαιδευτικῶν, ὡς δοῦμε τοὺς βασικοὺς σκοποὺς τῆς Πατριδογνωστικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς Πατριδογνωστικῆς γενικῆς ἰδέας.

III

Σκοπὸς βασικὸς καὶ ἀπώτερος τῆς Πατριδογνωσίας καὶ τῆς Πατριδογνωστικῆς διδασκαλίας εἶναι ἡ ἐπίζησις τῶν ἀξιών τοῦ στενοῦ ἑδαφικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τῆς Γῆς, ὅπου πρωτοχάρηκε ὁ καθέννας μας τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, πρὸς τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τῆς Γῆς ποὺ ἀποτελεῖ μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τὸ ἀπέραντον θέατρον τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πόνων μας πρὸς τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τῆς Γῆς, ποὺ οὔτε πολὺ οὔτε λίγο, εἶναι ὁ φορεὺς τῆς μοίρας τοῦ καθενός μας.

Ἡ παράξενη δὲ αὐτὴ ἀγάπη πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀξιών τῆς Γενέθλιας Γῆς μας, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ Ξενόπουλος παρά:

«Τὸ μεγάλο αἶσθημα ποὺ κυβερνᾷ τὸν ἄνθρωπον στὸν κόσμον. — Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ πάτριον ἑδαφος, πρὸς τὸ χῶμα καὶ τὴν πέτρα τῆς πατρίδος, ποὺ ἄλλοιῶτικα μπορούμε νὰ πῶμε φιλοπατρία, δὲν εἶναι ἄλλο τί παρὰ αὐτὸ τὸ πρῶτο - πρῶτο, τὸ βαθύ, τὸ δυσκολοξερρίζωτο ἐκεῖνο αἶσθημα ποὺ συνδέει αἰωνίως τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν τόπον ποὺ γεννήθηκε,

1) Paulsen, Dorf und Dorfschule als Bildungsstätte, πρβλ. Ehlers, Heimaterde πρβλ. ὡσαύτως σελ. 7 - 18.
Dies, Das Dorfschule Erziehungs-gemeinde Weimar, 1927 σελ. 1-60.

πού έπαιξε κι' αγάπησε, και όπου έχει τὸ σπίτι του, τὰ λίκνα τῶν παιδιῶν του και τοὺς τάφους τῶν προγόνων του».

Ὁ Παλαμᾶς ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς Στενότερης Πατρίδος ξεκίνησε κι αὐτός, πρὶν ἢ φθάσει στὸ κατατοπιστὸν μεγαλόπνοο ποιητικὸ του ἔργο.

Ἡ λιμνοθάλασσα τοῦ Μεσολογγίου υπῆρξε ὁ μεγάλος καὶ μὸς και ἡ ἀμίλητη πίκρα του, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς ἐξομολογεῖται (1).

Ἄς ἀκούσομε χαρακτηριστικὴ στροφή του:

«Τὰ πρῶτα μου χρόνια τ' ἀξέχαστα
πάζησα κοντὰ στ' ἀκρογιαλὶ.
Στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ και τὴν ἡμερῆ,
Στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειὰ τὴ μεγάλη,
Στενάζεις καρδιά μου τὸ ἴδιο ἀναστένασμα!
Νὰ ζοῦσα και πάλι,,
Στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ και τὴν ἡμερῆ,
Στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειὰ τὴν μεγάλη».

Ἄντικρύζοντας δὲ κάποτε ὁ ἴδιος τὴ μισοχαλασμένη καμάρια τῆς πόρτας τοῦ σπιτιοῦ του, πλάθει μὲ τὴν ποιητικὴ του φαντασία τὴν εἰκόνα πῶς:

«λίγες χορδὲς τῆς ἔλιπαν
γιὰ νὰ γενῆ κιθάρα»

Και γεννᾶται ἤδη τὸ ἐρώτημα:

Ποιὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ βαθύτερο νόημα και τὴν ξεχωριστὴ σημασίαν τῆς Πατριδογνωσίας.

Ἀπαντῶμεν:

ΙΥ

Ἡ προσπάθεια ποὺ πρέπει νὰ καταβάλλομε ὥστε νὰ γνωρίσομε βαθειά:

Ἐν πρώτοις:

Τὴν προϊστορίαν τῆς Γενέθλιας Γῆς μας.

Ἐν συνεχείᾳ δέ.

Νὰ ἀναπλάσομε τὴν ἱστορίαν τῶν οικογενειακῶν μας προγόνων, ὡς και τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων οικογενειῶν τοῦ χωριοῦ, νὰ θιογραφήσομε τὶς διάφορες προσωπικότητες τῆς Στενότερης Πατρίδος μας, νὰ ἐρευνήσομε σωζόμενα λείψανα μνημείων Παγανιστικῆς και Χριστιανικῆς ἐποχῆς, νὰ ἀναδιφήσομε τὰ ἐκκλησιαστικὰ χειρόγραφα, νὰ περισυλλέξομε τοὺς Ἄγιογραφικοὺς θησαυροὺς, νὰ ἀνακαλεῦσομε τὶς διάφορες θυμῆς τῶν παππούδων μας, νὰ διαποτισθοῦμε μὲ τοὺς θρύλους και τὶς παραδόσεις, νὰ περισυλλέξομε τὰ λαϊκὰ τραγούδια και νὰ σπουδάσομε τὴν τέχνη τὴν λαϊκὴν, νὰ γνωρίσομε τὴν ψυχὴν τοῦ τοπείου, νὰ ἀναζητήσομε τὰ αἷτια τῆς μετακινήσεως και τῆς μεταναστεύσεως τῶν κατοίκων τῆς Γενέθλιας Γῆς μας, νὰ ζωντανέψομε τὶς παλαιότερες συνθῆκες τῆς οικογενειακῆς ζωῆς των, και γενικὰ νὰ ἐρευνήσομε τὸ περιβάλλον μέσα στὴν φυσικὴν και πολιτιστικὴν του συγκρότηση ὅλα αὐτὰ μαζί και τὸ καθένα χωριστὰ ἀποτελοῦν τὸ νόημα τὸ βαθύτερο και τὴν σημασία τὴν ξεχωριστὴ τῆς Πατριδογνωσίας.

Ἄλλα δηλαδὴ τὰ παραπάνω μαζί και τὸ καθένα χωριστὰ θὰ μᾶς

1) Παλαμᾶ. Οἱ καὶμοὶ τῆς λιμνοθάλασσας.

όδηγήσουν, - εάν πραγματικά κατορθώσουμε να δημιουργήσουμε ζωντανές επιζήσεις μέσα μας και να τις καλλιεργήσουμε και στην ψυχή των παιδιών που διαπαιδαγωγούμε, όλα δηλαδή αυτά επαναλαμβάνομεν θά μάς οδηγήσουν ώστε να γεννηθῆ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑπερηφάνεια γιὰ τὴν Γενέθλια Γῆ μας, νὰ καλλιεργηθῆ ὁ σύνδεσμος ὁ στενός πρὸς τὸ ἔδαφος τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δεχθοῦμε σὰν ἓνα νόμον ζωῆς καὶ σὰν ἓνα εἶδος ὑπερκοσμικῆς διατάξεως.

Οἱ πρόγονοί μας καὶ οἱ προπάπποι μας εἶχαν ἓνα ἀλάθητον ἔνστικτον γύρω ἀπὸ τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ νόμου αὐτοῦ ἢ δὲ ἱστορία τοῦ Ἔθνους μας καὶ ξεχωριστὰ τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας ἀποτελεῖ τὴν πιὸ περιφανέστερη ἀπόδειξη.

Υ

Ὁ σκοπὸς ὁμῶς τῆς Πατριδογνωστικῆς διδασκαλίας ἐμπερικλείει στὸ θάθος τοῦ καὶ κάποιον κοινωνικὸ (1) καὶ ἠθικὸ περιεχόμενον, ἐφόσον καλλιεργοῦμε τὴν ψυχήν των παιδιῶν τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὸ Ἔθνος, δεδομένου ὅτι διὰ τῆς ἰδέας τῆς Στενώτερης Πατρίδος εἴμεθα ὅλοι μας σφιχτοδεμένοι καὶ ἀνταμωμένοι μετὰ τὴν λαϊκὴν ψυχήν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ μετὰ τοῦ Ἔθνους τὴν ἰδέαν ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Μετὰ τὴν βαθύτερη δὲ αὐτῆ ἀποψη τῆς Πατριδογνωστικῆς διδασκαλίας τὸ Κοινωνικὸν καὶ ἠθικὸν περιεχόμενον τῆς παίρνει τὴν μορφήν ἑνὸς ἔθνικο - ἠθικοῦ περιεχομένου, εἰάν ληφθῆ ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ πολιτειακὴ μορφή τῆς κοινωνίας στηρίζεται κατὰ κανόνα στὸ ἀξίωμα τῆς ἐθνικότητος.

Ἀκριβῶς δὲ αὐτῆ ἡ ἱστορικο - ἐξελεγκτικὴ βαθμὶς τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως τῶν ἐπὶ μέρος ἀτόμων, μέσα τὴν διαφοροποιημένην κοινωνικὴν συμβίωσιν καὶ ἡ σχέσις τους πρὸς τὸν λαὸν ἀποτελοῦν καὶ τὴν ξεχωριστὴν καὶ ὑψηλὴν θέσιν τῆς ἀρετῆς τοῦ πατριωτισμοῦ.

Μονάχα δηλαδή ὅσοι ἐζήσαν καὶ ἐποτίσθησαν μετὰ τὴν ἀξίαν τοῦ στενοῦ ἔδαφικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των, αἰσθάνονται ἀργότερα συνειδητὰ τὸν ἑαυτὸν τους ὡς μέλη δημιουργικὰ τῆς μεγάλης λαϊκῆς ἐθνότητος.

Μετὰ ἄλλα λόγια:

Καλοὶ πολῖται, καλοὶ πατριῶται, καλοὶ Ἕλληνες εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν μέσα τους ἓνα εὐρὺ στρώμα ἐπιζήσεως τῶν ἀξιῶν τῆς Γενέθλιας Γῆς τους.

Ἀντιθέτως δέ:

Ὅσοι ξερρίζωσαν ἀπὸ μέσα τους τὴν ἀξίαν τοῦ στενοῦ περιβάλλοντος τοῦ χωριοῦ των βρίσκονται πάντοτε σὲ μειονεκτικὴν θέσιν.

Ἔτσι:

Ἐξηγεῖται καὶ τὸ γεγονός πῶς ἄτομα ποὺ δὲν γνώρισαν καμμιὰ Στενώτερη Πατρίδα ἢ μᾶλλον περάσαν τὴν ζωὴν τους μεταναστευτικὰ σὲ διάφορα μέρη, εἶναι ὡς καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ τύποι τοῦ θλιβεροῦ κοσμοπολίτου, μετὰ ξερριζωμένο τὸ αἶσθημα πρὸς τὸ Ἔθνος των, καὶ μετὰ μειωμένο τὸ αἶσθημα τῆς ὑψηλῆς ἀρετῆς τοῦ Πατριωτισμοῦ.

Γύρω ἀπὸ τὸν σύνδεσμον αὐτὸν τὸν στενὸν τῆς πατριδογνωστικῆς ἰδέας πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ πατριωτισμοῦ ἢ καλύτερα, γύρω ἀπὸ τὴν πρωταρχικὴν γένεσιν τοῦ πατριωτισμοῦ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀτόμου πρὸς τὴν Στενώτερη πατρίδα του, μιλάει πλατεῖα καὶ πειστικὰ καὶ ὁ γνωστὸς στοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς Ἑλλάδος μας, ὁ διάσημος φιλόσοφος Driesch

1) Diez, Der als Erziehungsgemeinde Wien 1927.

(1) σέ ένα βαθυστόχαστο φιλοσοφικό του έργο (2), όπου μάλιστα κάμνει λόγον σέ ξεχωριστό κεφάλαιον καί γιά τίς διάφορες μορφές του πατριωτισμού.

“Ας ακούσομε ένα μικρόν απόσπασμα έκ του έργου του.

VI

“Ο καθένας μας, παρατηρεῖ (1) ὁ Driesch, ἀγαπᾷ κατ’ ἀρχήν τήν Στενώτερη Πατρίδα του, χωρίς νά παρίσταται ἀνάγκη γιά τήν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῦ συναισθήματος νά καταφύγουμε σέ προτροπές καί ὑποδείξεις πρὸς οὐδένα πού τήν ἐγνώρισε βαθειά.

Μονάχα δηλαδή ἐκεῖνος πού ἐπέζησε ὁλόκληρο τὸ σύμπλεγμα τῶν φυσικῶν καί πολιτιστικῶν τῆς θησαυρῶν, μονάχα ἐκεῖνος πού ἐδημιούργησε τρανταχτερές ἐπιζήσεις γύρω ἀπὸ τίς ἐπὶ μέρους ἀξίες τοῦ στενοῦ ἐδαφικοῦ πολιτισμοῦ, μονάχα ἐκεῖνος μπορεῖ νά καυχᾶται ὅτι τήν ἀγάπησε πραγματικά, γιὰτί ἡ ἐννοια τῆς Στενώτερης Πατρίδος, ὅπως παρατηρεῖ καί ὁ Eduard Spranger (7) δέν εἶναι ἕνας ἀπλὸς χῶρος Γεωγραφικὸς πού θά μπορέσομε νά τὸν κατακτήσομε μονάχα νοησιαρχικά, ἀλλά, τούναντίον, εἶναι μία συνολικὴ συνοχὴ καί συνεκτικότης μὲ τὸ ἔδαφος.

“Ἡ, ὅπως παρατηρεῖ καί ὁ Friedrich Hiller: (2)

“Ἡ Στενώτερη Πατρίδα εἶναι μία πηγὴ δυνάμεως τοῦ “Ἔθνους, εἶναι μία ἰδεώδης ἀξία μὲ πνευματικὸν περιεχόμενον, εἶναι ἕνας κόσμος σφιχτοδεμένος μὲ τὴν ἐσωτερικὴν μας ζωὴ, εἶναι ἕνα κομμάτι τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Καί γιά νά ὁλοκληρώσομε :

VII

“Ο νοσταλγικὸς πόθος πρὸς τὴν Γενέθλιαν Γῆν μας ἀπεικονίζει βαθειά στὴν ψυχὴ μας κοιμισμένες παραστάσεις καί δυνάμεις ψυχικὲς ἀπώτερες, σέ τρόπον πού νά μὴ μποροῦν εὐκόλα νά μαραινθοῦν ἢ νά σθῆσουν.

“Ἴδου δὲ τί γράφει παλαιὰ μαθήτριά μας ἀνωτέρας Γυμνασιακῆς τάξεως ἐπάνω σέ θέματα ἐκθέσεων πού δώσαμε στὴν τάξη σχετικὰ μὲ τὸν νοσταλγικὸν πόθον πρὸς τὴν Στενώτερη Πατρίδα.

“Ας τὴν ακούσομε !

A'

“Ανάλαφρο τὸ μαῖστράλι τῆς θύμησης Σὲ ξαναφέρνει στοῦ λογισμοῦ μου τὰ πέρατα, ἀγαπημένο μου χωριό.

Στὰ μουντά, τὰ πιχτά σκοτάδια τῆς τωρινῆς πραγματικότητος σιγολάμπει σὰν φτωχικὸ ἀγιοκέρι ἡ θύμησή Σου, καί ἀδύνατη ἡ φλόγα Σου φωτίζει τὸ ἔρημο μονοπάτι τῆς Ζήσης μου.

“Ἀπ’ τὰ κρογιάλια καί τὰ περήφανα θουνά Σου, ἀπ’ τοὺς κάμπους Σου καί τίς ὁμορφες λαγκαδιές Σου ξεκινώντας τῆς νοσταλγίας τὸ ἄρμα, σταματᾷ μὲ θιάση σὸ ταπεινὸ καλύβι τῆς ὑπαρξῆς μου.

-
- 1) Καθηγητὴς σὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας καί δάσκαλός μας κατὰ τὸν χρόνον τῶν σπουδῶν τῆς ταπεινότητός μας στὴν Λειψία. — Πέθανε στὰ 1941.
2) Driesch, Die sittliche Tat (Ein Mosalphilosophischer Versuch) Leipzig 1927 σελ. 1—207 Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτοῦ. Der Patriotismus und seine Formen (σελ. 133 - 138).
1) Driesch, Αὐτοῦ σελ. 133.
1) Spranger, Der Bildungswert der Heimat Kunde, 1923. Σελ. 32.
2) Friedrich Hiller. Das Dorf Kraffqudl der Nation Leipzig 1930, σελ. 46.

Β'

Τὰ Ἀνοιξιάτικὰ Σου δειλινά, πού ξέψυχα ὀλοπόρφυρα πεθάνανε στοὶ σίμωνι τῆς νύχτας, τῆς θάλασσας τ' ἀπαλά μурμουρίσματα, πού ἀκύμαντη ἀργοχάιδευε τὸ πάλλευκο ἀκρογιάλι, αἱ θρυσούλες Σου πού ἀνάλαφρες χανόντανε στοῦ ὀρίζοντα τὰ πλάτη, ὅλα φαντάζουν τώρα μέσα στὴν κουρασμένη σκέψη μου.

Εἶναι κάτι ἀπὸ τὸ ξαναγύρισμα τῆς ζωῆς σου, τῆς ζωῆς μου, τῆς ζωῆς πού ζήσαμε ἀντάμα.

Γ'

Κοντὰ Σου στοὶ πατρικό μας Σπίτι, ἐκεῖ πού πρωτάρχισε ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς νὰ σκορπάει στοὶ λίκνο μου τὶς χρυσές του ἀκτίνες, στοὶ παληό, τὸ χαλασμένο σχολειό, ἐκεῖ πού ἡ παιδική μου ψυχὴ ἔστηνε μὲ παραμυθία ξωτικά καὶ Νεράϊδες τὰ φιδωτὰ μονοπάτια πού φέρνουν ψηλά στοὶ μακρυνὸ τῆς Παναγιᾶς ἔωκκλήσι, παντοῦ... κάθε γενιά κρυμμένη καὶ μία ἀνάμνηση.

Δ'

Κοντὰ Σου, θρῆκε ἡ διψασμένη ψυχὴ μου τὴν αἰώνια Μοῦσα τῆς σταθῆματά της, τὸ αἰώνιο ζωντανὸ μοντέλλο σταθῆ δημιουργήματά της.

Τὸ πατρικό μου Σπίτι πού μένει ἔρημο μέσ' τοῦ μουντοῦ φθινοπώρου τὴν ἀνεμοζάλη, ὑψώνει τὶς νυχτιές τὸ παράστημά του, μοιάζοντας σὰν ξωτικό.

Στὰ παληὰ παιδικὰ μου λιμέρια κοντὰ στὴν ἀγκαλιά Σου, ἄς μ' ἀξιώσει ὁ Θεὸς νάβρω τὴν γαλήνη τὴν παντοτινὴ, πού θάβαι παρμένη ἀπ' τῆς δικῆς Σου φύσεως τὴ γαλήνη».

Κουζ..... Παναγ..... (Δ' Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν - Ἰούνιος 1939).

ΥΙΙΙ

Ἐτελειώσαμε...

Ὁ καλῆς πίστεως συζητητής, ἄς συγκρίνει τὴν ὡς ἄνω προβολὴν τῆς πατριδογνωστικῆς ιδέας, μέσα στὴν ἀνάγλυφο ἰσορροπία τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς της, καὶ ἄς συναγάγει μόνος του τὸ συμπέρασμα γιὰ τὴν μορφωτικὴν ἐπίδραση τῆς ιδέας τῆς Στενώτερης Πατρίδος, ὅταν αὐτὴ καλλιεργεῖται - ἔστω καὶ συμπωματικὰ στὴν διδασκαλίαν τῶν Νέων Ἑλληνικῶν, ὅπως ἐκαλλιεργήθη ἀπὸ τὴν ταπεινότητά μας καὶ στὴν ἀτμόσφαιραν ἀκόμη τῆς Γυμνασίων μας.

Ἄπειρα ὅμως εἶναι τὰ δείγματα ἀπὸ τὰ ζωντανὰ ἐκεῖνα ὀράματα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς Στενώτερης Πατρίδος μας, πού δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα κομμάτι τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ μεγάλος δάσκαλός μου ὁ Spranger, ἀλλὰ προβάλλουν πάντοτε σὰν μιὰ κεντρίζουσα καὶ ἠλεκτρίζουσα ιδέα.

Ἐνα συγκινητικὸ - ἐπὶ παραδείγματι ἀποχωρισμὸ - ἀπὸ τὸν φράχτη τοῦ κήπου σύρριζα στοὶ Πατρικό Σπίτι, μᾶς δίνουν οἱ παρατιθέμενοι κατωτέρω στίχοι παρμένοι ἀπὸ μιὰ ἀνέκδοτη Πατριδογνωστικὴ συλλογὴ ἑνὸς παλαιοῦ ἐπίσης μαθητοῦ μας στοὶ Σχολαρχεῖον Βουρμπιάνης καὶ στὴν Γεραρὰν Ζωσιμαίαν Σχολὴν, ἀσκοῦντος δὲ ἤδη - μέσα στοὶ πέρασμα στὴν Γεραρὰν Ζωσιμαίαν Σχολὴν, ἀσκοῦντος δὲ ἤδη - μέσα στοὶ πέρασμα τῶν δεκαετηρίδων, τὴν θεϊκὴν τέχνην τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἰπποκράτους, δεμένου ὅμως μὲ τὶς ρίζες τῆς Γενέθλιας Γῆς του. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀκτινολόγου Ἰατροῦ Βασιλείου Χρήστου τοῦ εὐφῆμως ἀσκοῦντος

τὴν Ἱατρικὴν εἰς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς καὶ μέλους διεθνῶν ἀκτινολογικῶν ἐταιρειῶν.

Ἄπο τὶς 20 στροφές τῆς ποιητικῆς τοῦ συνθέσεως, σχετικὰ μὲ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ ὡς ἐφήθου ἀπὸ τὸν φράχτην τοῦ χωριοῦ τοῦ ὡς ἀκούσομε μονάχα 4, ποὺ δείχνουν, κατὰ συγκινητικὸν καὶ ἀνάγλυφον τρόπον, τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τὰ ἄψυχα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Α΄

Ἄχ! ἀπ' ἔδω, μὴ μὲ διώχνετε,
ὡς μείνω ἔδω στὸ φράχτη
ὡς μείνω μὴ μὲ σπρώχνετε
μὴ μὲ τραβάτε μ' ἄχτη,

Β΄

Τὸν φράχτη μόν' ἀφίστε μου
νὰ μοῦ κρατᾷ τ' ἀγιάζι
τὸ φράχτι... ἄχ χαρίστε μου
στὸ χιόνι... στὸ χαλάζι.

Γ΄

Μόνο τὸ φράχτη σᾶς ζητῶ
ποῦναι στὸν κῆπο μας κοντὰ
γι' αὐτὸν ποὺ δούλεψα κι' ἐγὼ
μὲ τὸν μικρὸ μου τὸν σεβντὰ.

Φράχτη ἀπ' Ἐλατο κορφές
φράχτη καμαρωμένε
φράχτη μὲ τόσες ὀμορφιές
φράχτη μου στοιχειωμένε».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

«Ἄπο ἀνέκδοτο Πατριδογνωστικὴ τοῦ Ποιητικῆ συλλογῆ (1947)».

Τελειώνομε... μὲ μίαν ἀκροτελεύτιον ἤδη παιδαγωγικὴν ἰδέαν καὶ παιδαγωγικὴν πίστιν μας, κατόπιν τῶν ὡς ἄνω ἀπόψεων μας, γιὰ τὴν θαυτέρη Παιδαγωγικο - Μορφωτικὴν σημασία τῆς Πατριδογνωσίας.

Ἄς τὴν ἀκούσομε σὰν ἓνα Reifein παιδαγωγικόν.

Καιμιὰ δηλαδὴ μεταρρύθμιση δὲν θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῆ στὸν κύκλον τῆς στοιχειώδους παιδείας μας χωρὶς τὴν καλλιέργειαν στὸ λαϊκὸ μας Σχολεῖο τῆς Πατριδογνωστικῆς ἰδέας ἢ μᾶλλον τῆς μετατροπῆς τοῦ λαϊκοῦ μας Σχολείου σὲ Πατριδογνωστικὸ Σχολεῖο (1).

Ὅπως ἐπίσης καὶ:

Καιμιὰ μεταρρύθμιση, χωρὶς τὴν σύνταξιν ἀπὸ τοὺς δημιουργικοὺς δασκάλους καὶ δασκάλες τῆς Πατρίδος μας πῶν κατὰ ἐκπαιδευτικὰς περιφερείας:

Πατριδογνωστικῶν Ἀναγνωστικῶν.

1) Εὐριπίδη Σούρλα. Τὸ Πατριδογνωστικὸν Σχολεῖον ὡς προβαθμὶς τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους. (Πρὸβλ. Ἐπιστημονικὸν Βῆμα Δασκάλου Τεύχος Σ) θρίου — Ὀκτωβρίου 1968 Σελ. 1-8).

ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

Υπό Κωνσταντίνου ΑΘ. Πολύζου διδασκάλου
Προτύπων Παιδαγωγικής Ακαδημίας Λαμίας

Ἐπί δεκαετηρίδας ὁ διδασκαλικὸς κόμος ταλαιπωρεῖται μὲ τὸ θέμα τῆς ἀνομοιομόρφου βαθμολογήσεως. Συμβαίνει, ὡς γνωστὸν, προϊστάμενοι Ἐπιθεωρηταί, ἀνίσως ἐκτιμῶντες τὴν ὑπηρεσιακὴν ἱκανότητα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μὲ διάφορα κριτήρια καὶ ἐπὶ διαφόρου κλίμακος, νὰ τοποθετοῦν ἕκαστον διδάσκαλον, πολλοὶ δὲ τούτων νὰ κρίνονται ὑπὸ ὑπηρεσιακῶν Συμβουλιῶν ἢ ἄλλων ἀρχῶν διὰ κοινοῦ κριτηρίου, ἔνθα αἱ ἐπὶ μέρους βαθμολογίαι προστίθενται ἀσχέτως ἂν αὐταὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἢ περισσοτέρων ἐπιθεωρησάντων, αὐστηροτέρων ἢ ἐπιεικεστέρων κατὰ περίπτωσιν. Ἐκ τῆς τοιαύτης προσθήκης προκύπτει ἐνιαίον ἄθροισμα διαφόρων κρίσεων ἠκιστα ἐρμηνευουσῶν τὴν ποιοτικὴν ἱκανότητα τοῦ κρινομένου ἐκπαιδευτικοῦ. Εἶναι ὡσάν νὰ προσθέτωμεν γαλλικὰ μέτρα, πήχεις καὶ πόδας καὶ ἐκ τῆς προσθέσεως νὰ ἐξάγωμεν τὸν μέσον ὄρον, ὅπερ παράλογον, ἄδικον καὶ μαθηματικῶς ἀπαράδεκτον.

Ἐν τούτοις ὑπάρχει ἀπλουστάτη λύσις, ἥτις ἀποκαθιστᾷ πλήρως δικαίαν, ἀμερόληπτον καὶ ἀντικειμενικὴν βαθμολογίαν, διὰ τῆς ἀναγωγῆς τῶν ἐπὶ μέρους βαθμολογιῶν τῶν διαφόρων Ἐπιθεωρητῶν εἰς μίαν πρότυπον κλίμακα βαθμολογίας, ἡ ὁποία, διὰ τῆς προσγενομένης ἰσοσταθμίσεως τῶν ἐπὶ μέρους βαθμολογιῶν τῶν Ἐπιθεωρητῶν, ἀποδίδει ἀντικειμενικώτερον τὴν εἰκόνα τοῦ διδασκάλου.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ἡ ὁποία λέγεται τετρονισμὸς (τέτροναγε), βασίζεται εἰς τὸν στατιστικὸν συμπερασμὸν καὶ τὰς μεθόδους τῆς πιθανοθεωρίας, εἰς τὰς ὁποίας καταφεύγουν σήμερον ὅλα ἐν γένει αἱ ἐπιστῆμαι καὶ οἱ τομεῖς πάσης δραστηριότητος (οἰκονομικῆς, στρατιωτικῆς, διοικητικῆς κ.λ.π.) καὶ μόνον ἡ

ἐκπαίδευσίς μας δὲν καταφεύγει εἰς αὐτὰς διὰ τὴν λύσιν τῶν πολυσχιδῶν προβλημάτων τῆς.

Ἐκαστος Ἐπιθεωρητῆς βαθμολογεῖ κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον ἢ αὐστηρότερον ὑπὸ ἰδίων κρίσιν. Ὁ μὲν εἰς χρησιμοποιεῖ ἐν γένει πρὸς ἀξιολόγησιν τοῦ ἔργου τοῦ διδασκάλου γενικῶς κλίμακα ἀπὸ 17 ἕως 25, ἕτερος δὲ μᾶλλον ἐπιεικέστερος τὴν κλίμακα ἀπὸ 21 ἕως 25 καὶ τρίτος αὐστηρότερος τούτων τὴν κλίμακα ἀπὸ 17 ἕως 23.

Ὡς ἐκ τῆς διαφόρου ἐπομένως βαθμολογικῆς κλίμακος, τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἐπιθεωρῶν χρησιμοποιεῖ, διάφορος προκύπτει ἀξιολόγησις τῶν ἐπιθεωρουμένων. Οὕτω δὲν δύναται νὰ συγκριθῆ ἡ βαθμολογία τῶν ὑπὸ τὰς προδιαγραφείσας κλίμακας βαθμολογούντων ἐπιθεωρητῶν, ἔαν δὲν ἀναχθῆ ἐκάστη ἐπὶ μέρους βαθμολογία εἰς μίαν πρότυπον κλίμακα ἐνιαίαν δι' ἅπαντας τοὺς κρινομένους διδασκάλους. Οὕτω προλαμβάνεται ὑποτίμησις τοῦ ἔργου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ συνεπεία τούτου ζημία εἰς σχετικὰς ὑπηρεσιακὰς μεταβολὰς (προαγωγαί, μεταθέσεις κ.λ.π.). Ὅλα αὐτὰ δύναται νὰ ἐξαλειφθοῦν διὰ τοῦ κατωτέρω περιγραφομένου τρόπου ἀναγωγῆς διαφόρων βαθμολογιῶν εἰς πρότυπον κλίμακα θάσει αὐστηρῶς μαθηματικῆς μεθόδου.

Ἐστω ὅτι ἔχομεν τρεῖς Ἐπιθεωρητὰς Α', Β' καὶ Γ'. Ὁ μὲν Α' Ἐπιθεωρητῆς χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν βαθμολογίαν τῶν διδασκάλων τοῦ τὴν κλίμακα 17 ἕως 25. Οὗτος εἶναι μὲν αὐστηρὸς, ἀλλὰ κατανέμει τὴν βαθμολογίαν καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν κλίμακα. Ὁ Β' εἶναι ἐπιεικῆς καὶ βαθμολογεῖ ἀπὸ 21 ἕως 25. Ὁ Γ' εἶναι πολὺ αὐστηρὸς καὶ χρησιμοποιεῖ τὴν κλίμακα ἀπὸ 17 ἕως 23.

ΠΙΝΑΞ 1

Βαθμοί	Α' 'Επιθεωρητής	Β' 'Επιθεωρητής	Γ' 'Επιθεωρητής
17	10	—	16
18	14	—	28
19	25	—	35
20	32	—	42
21	27	18	18
22	18	39	5
23	12	57	3
24	7	20	—
25	2	13	—
	147	147	147

'Ως έμφαίνεται έκ του πίνακος 1 δ Α' 'Επιθεωρητής έβαθμολόγησε με 17 δέκα διδασκάλους, με 18 δέκα τέσσαρες διδασκάλους, με βαθμόν 19 είκοσι πέντε διδασκάλους κ.ο.κ.

'Ο Β' 'Επιθεωρητής έβαθμολόγησε με 21 δέκα όκτώ διδασκάλους, με 22 τριάκοντα έννέα διδασκάλους, με βαθμόν 23 πενήκοντα έπτά διδασκάλους κ.ο.κ.

'Ο Γ' 'Επιθεωρητής έβαθμολόγησε με βαθμόν 17 δέκα έξι διδασκάλους, με

18 είκοσι όκτώ διδασκάλους, με 19 τριάκοντα πέντε διδασκάλους κ.ο.κ.

Διά μιās άπλουστάτης στατιστικής μεθόδου την όποίαν δέν αναφερόμεν ένταύθα, λόγω έλλείψεως χώρου, εύρίσκομεν τόν αριθμητικόν μέσον όρον (ΜΟΥΕΝ) του Α', Β' και Γ' 'Επιθεωρητου ως και την τετραγωνικήν μέσην άπόκλισην έκάστης κατανομής: Είς τόν πίνακα 2 παρατίθενται αι ως άνω εύρεθείσαι παράμετροι.

ΠΙΝΑΞ 2

	Α' 'Επιθ)τής	Β' 'Επιθ)τής	Γ' 'Επιθ)τής
'Αριθμητικός μέσος όρος (ΜΟΥΕΝ)	20,36	22,81	19,30
Τετραγωνική μέση άπόκλιση (σ)	1.91	1.12	1.43

Μετά την εύρεση των ως άνω παραμέτρων, διά της προαναφερθείσης άπλουστάτης μεθόδου, προβαίνομεν εις την άναγωγήν των επί μέρους βαθμολογιών εις την πρότυπον κλίμακα βα-

θμολογίας. Καλοϋμεν πρότυπον βαθμολογίας την ιδιώδη κλίμακα, καθ' ην ή βαθμολογία κατανέμεται από 17 έως 25, έχουσα μέσον όρον αύτης τόν βαθμόν 21.

ΠΙΝΑΞ 3

Α' ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ	16,52	17,48	18,44	19,40	20,36	21,32	22,28	23,24	24,20
ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΚΛΙΜΑΞ	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Β' ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ	20,57	21,13	29,69	22,25	22,81	23,37	23,93	24,49	25,05
Γ' ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ	16,42	17,14	17,86	18,58	19,30	20,02	20,74	21,46	22,18

ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ

Λαμβάνομεν τόν μέσον όρον βαθμολογίας του Α' 'Επιθεωρητου, ό όποιος είναι 20,36, και τόν γράφομεν αντίστοιχως άνωθεν του μέσου όρου της προτύπου κλίμακος. Τό αυτό πράττομεν και διά τόν μέσον όρον του Β' και Γ'

'Επιθεωρητου. (Πίναξ 3).

'Εν συνεχεία προσθέτομεν εις τόν μέσον όρον έκάστου 'Επιθεωρητου τό 1/2 της τετραγωνικής μέσης άποκλίσεως (σ) και ούτω έχομεν την αντίστοιχον τιμήν προς τόν βαθμόν 22 της προτύπου κλίμακος. Τοιουτοτρόπως εις τόν μέσον όρον του Α' 'Επιθεωρητου, δ-

στις είναι 20,36, προσθέτομεν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς τετραγωνικῆς μέσης ἀποκλίσεως δηλ. τοῦ σ , τὸ ὁποῖον εἶναι 0,96 καὶ εὐρίσκομεν 21,32. Ὁ βαθμὸς οὗτος δηλ. ὁ 21,32 τοῦ αὐτοῦ Ἐπιθεωρητοῦ προσθέ-
 προτύπου κλίμακος. Εἰς τὸν βαθμὸν 21,32 τοῦ αὐτοῦ Ἐπιθεωρητοῦ προσθέ-
 τομεν καὶ πάλιν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς τετραγωνικῆς μέσης ἀποκλίσεως (σ) καὶ εὐρίσκομεν τὸ 22,28, βαθμὸν πού ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν βαθμὸν 23 τῆς προτύπου κλίμακος κ.ο.κ.

Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ διὰ τοὺς βαθμοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶναι κάτωθεν τοῦ μέσου ὄρου ἀφαιρουμένου ἐκάστοτε τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς τετραγωνικῆς μέσης ἀποκλίσεως.

Οὕτω συμπληρώνομεν τὸν γενικὸν πίνακα ἀναγωγῆς εἰς τὴν πρότυπον κλίμακα.

Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ὡς ἄνω δεδομένων δὲν ὑπερβαίνει τὰς δύο ὥρας.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ πίνακος 3 ὁ βαθμὸς 22,18 τοῦ Γ' Ἐπιθεωρητοῦ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν βαθμὸν 24,20 τοῦ Α' Ἐπιθεωρητοῦ καὶ τὸν βαθμὸν 25 τῆς προτύπου κλίμακος. Ἐπίσης ὁ βαθμὸς 22,25 τοῦ ἐπιεικοῦς Ἐπιθεωρητοῦ Β' ἀντιστοιχεῖ μετὰ τὸν βαθμὸν 20 τῆς προτύπου κλίμακος ὡς καὶ ὁ βαθμὸς 20,74 τοῦ Γ' Ἐπιθεωρητοῦ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν βαθμὸν 23 τῆς προτύπου κλίμακος. Αἱ διαφοραὶ αὗται καθιστοῦν πλέον ἐμφανῆ τὴν σπουδαιότητα τῆς μεθόδου.

Ἀπλῆ συγκριτικὴ ἐξέτασις τοῦ πίνακος 3 θὰ διαφωτίσῃ τὸν ἀναγνώστην ἐφ' ὅλης τῆς κλίμακος βαθμολογίας τῶν τριῶν Ἐπιθεωρητῶν. Διὰ τῆς στατιστικῆς αὐτῆς μεθόδου ὅλοι οἱ διδόμενοι βαθμοὶ ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν ἀνάγονται εἰς μίαν κοινὴν καὶ ἀντικειμενικὴν κλίμακα βαθμολογίας, ἡ ὁποία καὶ θὰ ἀποτελῆ ἐφεξῆς τὸ ἀμερόληπτον κριτήριον συγκρίσεως καὶ κρίσεως τῶν συναδέλφων, ἰδίᾳ διὰ τὴν συγκριτικὴν ἀναλόγως τῆς ποιοτικῆς ἰκανότητος ἐκάστου ἔνταξιν αὐτῶν εἰς τοὺς συντασσο-

μένους ὑπὸ τῶν ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων πίνακας προακτέων ἢ μεταθετέων.

Ἄσχετως πρὸς τὴν αὐστηρότητα ἢ ἐπιείκειαν ἐκάστου Ἐπιθεωρητοῦ ἢ καὶ τοῦ αὐτοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κατὰ διαφόρους περιόδους, διὰ τῆς προαναφερθείσης στατιστικῆς μεθόδου ὅλοι οἱ βαθμοὶ ἀντικειμενικοποιοῦνται καὶ οὐδεὶς πλέον δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡδικήθη ἢ ὅτι συνάδελφός τις ἠὲνοήθη, διότι ἐβαθμολογήθη ὑπὸ ἐπιεικοῦς Ἐπιθεωρητοῦ.

Ὁ πίναξ 3 δεικνύει μίαν γενικὴν κατάταξιν τῆς βαθμολογίας περιοριζόμενος εἰς τοὺς ἀκεραίους βαθμοὺς τῆς προτύπου κλίμακος. Διὰ νὰ εὐρεθῇ ὁ ἀντίστοιχος βαθμὸς μεθ' ἑκατοστῶν, ἐφαρμόζομεν τὸν ἐξῆς ἀπλοῦστατον τρόπον: Διαιροῦμεν λχ. ἕκαστον τμήμα βαθμολογίας τῆς προτύπου κλίμακος εἰς 100 ἴσα μέρη π.χ. ἀπὸ τὸν βαθμὸν 21 ἕως 22 εἰς 100 ἴσα μέρη, ἀπὸ τὸν βαθμὸν 22 ἕως 23 εἰς ἄλλα ἑκατὸν μέρη, ἀπὸ τὸν βαθμὸν 23 ἕως 24 εἰς ἄλλα 100 κ.ο.κ.

Ἀντιστοιχῶς τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς κλίμακος τῶν Α', Β' καὶ Γ' Ἐπιθεωρητῶν.

Συγκεκριμένως ἡ ἀπόστασις 22,81 ἕως 23,37 τῆς κλίμακος τοῦ Β' Ἐπιθεωρητοῦ περιλαμβάνει 0,56, διάστημα ἴσον μετὰ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς τετραγωνικῆς μέσης ἀποκλίσεως.

Τὸ 0,56 τὸ διαιροῦμεν ἐπίσης διὰ 100 καὶ ἔχομεν 0,0056.

Τὸ 0,0056 προστιθέμενον εἰς τὸ 22,81 μᾶς δίδει ἄθροισμα 22,8156, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν βαθμὸν 21,01 τῆς προτύπου κλίμακος. Εἰς τὸ 22,8156 προσθέτομεν καὶ πάλιν τὸ 0,0056 καὶ εὐρίσκομεν ἄθροισμα 22,8212, τὸ ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν βαθμὸν 21,02 τῆς προτύπου κλίμακος κ.ο.κ.

Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ εὐρίσκομεν ὅλας τὰς ἀντιστοιχοῦσας τιμὰς τῆς προτύπου κλίμακος. Κατωτέρω παραθέτομεν ἀπόσπασμα τοῦ ἀναλυτικοῦ τούτου πίνακος ἀναγωγῆς τῆς βαθμολογίας τοῦ Β' Ἐπιθεωρητοῦ.

ΠΙΝΑΞ 4

Βαθμοὶ Β' Ἐπιθεωρητοῦ				Βαθμοὶ προτύπου κλίμακος			
	ἀντιστοιχεῖ	πρὸς	τὸν	21	τῆς	προτύπου	κλίμακος
22,8100	ἀντιστοιχεῖ	πρὸς	τὸν	21	τῆς	προτύπου	κλίμακος
22,8156	»	»	»	21,01	»	»	»
22,8212	»	»	»	21,02	»	»	»
22,8268	»	»	»	21,03	»	»	»
22,8324	»	»	»	21,04	»	»	»
22,8380	»	»	»	21,05	»	»	»
22,8436	»	»	»	21,06	»	»	»
22,8492	»	»	»	21,07	»	»	»
22,8548	»	»	»	21,08	»	»	»

Ὁ πλήρης ἀναλυτικὸς πίναξ τῆς ἀναγωγῆς τῆς βαθμολογίας εἰς τὴν πρότυπον κλίμακα ἀπαιτεῖ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν 800 βαθμῶν περιλαμβανομένων ἀπὸ 17 ἕως 25. Ὁ χρόνος καταρτίσεως τούτου δὲν ὑπερβαίνει τὸ ὄριον.

Ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἀνωτέρω θὰ πρέπει:

α) Καθ' ἕκαστον σχολ. ἔτος τὸ Π.Υ.Σ.Δ.Ε. νὰ συγκεντρῶνῃ τὴν βαθμολογίαν τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς περιφέρειας του καὶ νὰ προβαίνει εἰς τὴν εὑρεσιν τοῦ ἀριθμητικοῦ μέσου ὄρου (MOYEN) καὶ τῆς τετραγωνικῆς μέσης ἀποκλίσεως (σ) τῆς βαθμολογίας ἑκάστου Ἐπιθεωρητοῦ. Ὁ χρόνος ὑπολογισμοῦ τῶν ἀνωτέρω παραμέτρων διὰ τὴν βαθμολογίαν ἑκάστου Ἐπιθεωρητοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὴν μίαν ὥραν. Διὰ τὸν τρόπον εὑρέσεως τῶν παραμέτρων αὐτῶν νὰ δοθοῦν σύντομοι πρακτικαὶ ὁδηγίαι πρὸς τὰ Π.Υ.Σ.Δ.Ε. ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων.

β) Ἐπὶ τῇ θάσει τῶν εὑρεθειῶν παραμέτρων θὰ καταρτίζεται ὁ Γενικὸς πίναξ ἀναγωγῆς εἰς τὴν πρότυπον κλίμακα (Πίναξ 3). Ἡ διάρκεια καταρτίσεως τοῦ ἐν λόγω πίνακος δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἡμίσειαν ὥραν.

γ) Ἐπὶ τῇ θάσει τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος 3 καταρτίζεται ὁ Ἀναλυτικὸς πίναξ ἀναγωγῆς τῆς βαθμολογίας ἑκάστου Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὴν πρότυπον κλίμακα. Διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἐν λόγω πίνακος βαθμολογίας ἑκάστου Ἐπιθεωρητοῦ ἀπαιτεῖται χρόνος ὀκτῶ ὥρῶν.

δ) Εἰς ἑκάστην ἔκθεσιν Ἐπιθεωρητοῦ καταχωρίζεται ὁ ἀντίστοιχος βαθμὸς τῆς προτύπου κλίμακος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐφεξῆς θεωρεῖται ὁ *τελικός βαθμός*, ὅστις καὶ θὰ χρησιμοποιηθῆται προκειμένου νὰ γίνῃ σύγκρισις τῶν ἐκπαιδευτικῶν πρὸς ἀλλήλους διὰ τὴν ἔνταξιν των εἰς τοὺς οἰκείους πίνακας, καθ' ὅσον οὗτος ἀπεικονίζει ἀντικειμενικῶς τὴν πραγματικὴν ἀξιολόγησιν αὐτοῦ. Οἱ βαθμοὶ οἱ δοθέντες ὑπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν μετὰ τὸν τετρονισμὸν των οὐδόλως θὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

Κατὰ συνέπειαν διὰ τῆς διαθέσεως 3—4 ἡμερῶν ὑπὸ ἐνὸς συνεργείου 2—3 συναδέλφων θὰ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν κατ' ἔτος ὄλους τοὺς προμνησθέντας πίνακας εἰς ἕκαστον Π.Υ.Σ.Δ.Ε., Α.Υ.Σ.Δ.Ε. κ.λ.π. διὰ τὴν πλέον δικαίαν, ἀντικειμενικὴν καὶ ἀκριβῆ κρίσιν τῶν Συμ-

βουλίων ἐπὶ τῶν προαγωγῶν καὶ μεταθέσεων τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ἔνθα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κυρίως ἡ ποιότης τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἡ ὡς ἄνω μέθοδος, ὅταν οἱ Ἐπιθεωρηταὶ κρίνουν ἀμερολήπτως πάντας τοὺς ἐπιθεωρουμένους μὲ τὰ αὐτὰ κριτήρια, τοποθετεῖ ὄλους τοὺς διδασκάλους εἰς δικαίαν ἀξιολογικὴν σειράν. Ἐὰν ὅμως ὁ Προϊστάμενος δὲν κρίνει μὲ τὰ αὐτὰ κριτήρια συνάδελφον τινά, ἀλλὰ μὲ μεροληψίαν δι' οἰονδήποτε λόγον ἐκδηλουμένην, βεβαίως ὁ συνάδελφος οὗτος δὲν εὑρίσκει πλήρη ἀλλὰ μερικὴν δικαίωσιν μὲ τὴν πρότυπον κλίμακα βαθμολογίας. Ἡ περίπτωσις ὅμως αὕτη τυγχάνει σπανία.

Ἀντιθέτως τὸ πλεῖστον τῶν συναδέλφων βαθμολογεῖται ἀμερολήπτως διὰ τῶν ἰδίων τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κριτηρίων καὶ οὕτω ἢ διὰ τοῦ ὡς ἄνω τρόπου ἀντικειμενικῆ ἀποκατάστασις τῆς βαθμολογίας, διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς πρότυπον *κοινὴν* δι' ὄλους κλίμακα, ἀποδίδει δικαίαν ἀξιολόγησιν τῶν συναδέλφων καὶ αἶρει τὰ εὐλόγα παράπονα καὶ τὴν πικρίαν αὐτῶν εἰς περιπτώσεις ἀνίσου κρίσεως των κατὰ τὰς προαγωγὰς καὶ μεταθέσεις των.

Ὅθεν σκόπιμον θεωροῦμεν, ἐξαιρετικῶς δὲ ὠφέλιμον διὰ τοὺς κρινόμενους ἐκπαιδευτικούς ἢ ἄλλους ὑπαλλήλους, νὰ μελετηθῆ ὁ ὡς ἄνω ἀποδειχθεὶς τρόπος ἀντικειμενικῆς βαθμολογίας ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων παραγόντων.

Ἄν καὶ δὲν νομίζομεν ὅτι προσφέρομεν πολύτιμον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν διοίκησιν διὰ τῆς ἐν λόγω μελέτης, ὅμως εἰς τὴν ἐπιχειρουμένην ἐξυγιάνουσιν τῆς Παιδείας τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἀποκατάστασιν δικαιοσύνης μεταξύ τῶν λειτουργῶν τῆς Πολιτείας πρέπον τυγχάνει, μετὰ προηγουμένην μελέτην τοῦ οἰκείου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἢ ἄλλων ἀρμοδίων παραγόντων, νὰ τεθῆ ἐν χρήσει ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀξιολογήσεως τοῦ ἔργου τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἢ ἄλλων ὑπαλλήλων.

Ἀπὸ τοὺς εὐμενέστατα διακειμένους πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν ἐκπροσώπους τῆς Ἐθνικῆς μας Κυβερνήσεως ἀναμένομεν δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν μας πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς εἰς χεῖρας των νεολαίας μας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ

ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΜΑΣ

Του κ. 'Αθαν. Ι. Μπλούνα, μετεκ)νου διδασκάλου

A. Τὸ πρόβλημα τῶν νέων εἶναι παλιὸ ὅσο κι ὁ κόσμος. Σήμερα ὅμως παρουσιάζεται ὀξύτερο, ζητώντας ἄμεση ἀντιμετώπιση, ζητώντας νὰ ληφθοῦν, τὸ ταχύτερο, τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴ βελτίωση τῆς ἀνησυχητικῆς καταστάσεως μέτρα.

Δὲν φιλοδοξοῦμε νὰ λύσουμε τὰ προβλήματα τῆς νεολαίας μας μὲ ὅσα θ' ἀκολουθήσουν. Εἶναι τόσα πολλά, εἶναι τόσο περίπλοκα κι ἀσχολήθηκαν τόσο ἄλλοι, πολὺ σοφώτεροι, πρὶν ἀπὸ μᾶς μὲ αὐτά. Βέβαια, ὅπως εἶναι φυσικὸ, θὰ ἀναζητήσουμε κι ἡμεῖς αἰτίες, θὰ καταλογίσουμε εὐθύνες, θὰ ὑποδείξουμε μέτρα. Στὴν κρίση τοῦ ἀναγνώστη ἐναπόκειται νὰ συμφωνήσῃ ἢ νὰ διαφωνήσῃ. Σὲ μᾶς ἀρκεῖ ἡ ἱκανοποίηση τῆς συμβολῆς μας σὲ μιὰ βαθύτερη γνωριμία μ' αὐτὸν τὸ μεγάλο ἄγνωστο τῆς ἐποχῆς μας: Τὸ νέο τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Θὰ θεωρούσαμε δὲ ἐπιτυχία μας τὸ νὰ προβληματίσουμε, ἔστω καὶ λίγους, ἀπ' τοὺς τόσους πού πραγματικὰ πονοῦν γιὰ τοὺς νέους μας. Ἄλλωστε ὁ ἄνθρωπος, σ' ὅλη του τὴ ζωὴ, ἀγωνίζεται νὰ καλύψῃ τὴν ἀπόστασιν ἀνάμεσα σ' ἐκεῖνο πού μπορεῖ καὶ σ' ἐκεῖνο πού θέλει.

Γι' αὐτὸ κι ἡμεῖς δὲν ἦταν δυνατόν νὰ μείνουμε ἀσυγκίνητοι μπροστὰ στὰ προβλήματα τῶν νέων μας, ἐπειδὴ μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ λύσουμε τελείως. Οἱ νέοι μας ἀποτελοῦν τὸ αὔριο, τίς χρυσές ἐλπίδες ἢ τοὺς σκοτεινοὺς φόβους κάθε ἐποχῆς. Εἴτε κορεύονται στὸν ἀνήφορο τῆς δημιουργίας, εἴτε τρέχουν ξέφρενα σ' ὀλισθηρὲς λεωφόρους, πού ὁδηγοῦν στὸν ἀφανισμό καὶ τὴν καταστροφὴ, οἱ νέοι ἀποτελοῦν τὸ «μέλλον». Κι ἀδιαφορία, κάθε

πνευματικὸ ἄνθρώπου, γιὰ τὸ μέλλον σημαίνει ἀνεπίτρεπτη ἀδιαφορία γιὰ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ.

B. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς μας

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴ γενιὰ πού ἔρχεται, ἐκδηλώνεται καὶ ὑλοποιεῖται μὲ τὴν συστηματικὴ ἀγωγή, δηλ. τὴν κάθε σκόπιμη καὶ συνειδητὴ ἐπίδραση τοῦ ἐνήλικου στὸ παιδί καὶ γενικώτερα στὸ νέο.

Ἡ ἐπίδραση αὐτὴ ἀποβλέπει στὴν ἐπίτευξιν ὀρισμένων στόχων, στὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς σκοποῦ. Ὁ σημερινὸς σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς σειράς πειραματισμῶν αἰῶνων, ἡ πραγματοποίησή του δὲ ἀνατίθεται ἀπ' τὴν Πολιτεία στὸ Σχολεῖο.

Ἔτσι τὸ Σχολεῖο, σήμερα, ἐπιδιώκει τὴν συμμετρικὴ ἐξέλιξιν ὅλων τῶν ὀψεων τῆς προσωπικότητος τοῦ παιδιοῦ, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὸ δίπτυχο: Τέλειος ἄνθρωπος, τέλειος πολίτης.

Τέλειο ἄνθρωπο ἐννοοῦμε: Ἐκείνον πού ἔχει ἀναπτύξει, κατὰ τὸ δυνατόν, τίς ἀτομικές του ἱκανότητες, πού διαθέτει δυνατὴ θέλησιν, καὶ προπαντὸς ἠθική, στραμμένη στὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συνανθρώπων του.

Τέλειο πολίτη θεωροῦμε: Αὐτὸν πού διαθέτει τὴν ἱκανότητα καὶ παράλληλα τὴν ἐπιθυμία νὰ συμμετάσχῃ, μὲ ὅλες του τίς δυνάμεις, στὴν κοινὴ πολιτιστικὴ ἐργασία τῆς κοινωνίας, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέλος.

Ἰδιαίτερα ὁ νέος Ἕλληνας, ἀφοῦ πρῶ-

τα γνωρίση τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ τοῦ μο-
ναδικοῦ μας πολιτισμοῦ, θὰ πρέπει νὰ κα-
ταβάλλῃ ὅλες του τίς δυνάμεις γιὰ τὴ συν-
έχιση τῆς πολιτιστικῆς ἐργασίας στὸν και-
ρὸ μας, γιὰ τὴν ἐκ νέου ἀνάληψη, ἀπ' τὴν
Ἑλλάδα, τῆς πνευματικῆς πρωτοπορείας
ἀνάμεσα στὰ Ἔθνη τῆς γῆς. Γιὰ νὰ ἐκ-
πληρωθῇ ὁ διπλὸς αὐτὸς σκοπὸς τῆς ἀγω-
γῆς μας ἓνας μόνον δρόμος ὑπάρχει. Ὁ δρό-
μος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς αἰώνιας Ἑλλά-
δας.

Λέμε δὲ ἓνας δρόμος κι ὄχι δύο, γιὰτι
ἀνάμεσα στὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ
τίς Χριστιανικὲς θέσεις εἶναι τόσα τὰ κοι-
νὰ σημεῖα ποῦ, σχεδόν, συμπίπτουν. «Ὁὐκ
ἀλλότρια τὰ τοῦ Πλάτωνος διδάγματα τὰ
τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὐκ ἔστι καὶ πάντῃ ὁ-
μοια», τονίζει ὁ ἀπολογητὴς Ἰουστίνος,
θέλοντας νὰ σημειώσῃ τίς πολλὲς ὁμοιότη-
τες. Κι ὁ Μ. Βασίλειος κάνει τὴν ἴδια με-
γάλῃ διαπίστωση συμβουλευόμενος τὸ Χρι-
στιανὸν νέο «νὰ σταχυολογήσῃ ἀπ' τὸ ἀρ-
χαῖο Ἑλληνικὸ πνεῦμα ὅσα ἀποτελοῦν ἔ-
παινο ἀρετῆς» (1).

«Ὅσον ἐπὶ χρήσιμον αὐτὸν δεχομένους
εἰδέναι» (2).

Μὲ τὴ σειρά του κι ὁ Γρηγόριος ὁ Να-
ζιανζηνὸς τονίζει πὼς τὸ «πρῶτο ἀγαθὸ
εἶναι ἢ μὲρρωτη ἢ Χριστιανικὴ καὶ ἢ
Ἑλληνικὴ. Γιὰτι τὸ Χριστιανικὸ πνεῦμα
προῆλθε ἀπ' τὴ συναίρεση τούτῃ τῆς Χρι-
στιανικῆς διδαχῆς μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλλη-
νικὴ Παιδεία» (1).

Σὲ σωστὲς λοιπὸν βάσεις τοποθετεῖ σή-
μερα ἡ Πολιτεία τὸν σκοπὸ τῆς ἀγωγῆς.
Διαλέγοντας ὅσα σωστὰ καὶ θετικὰ ἀπ'
τὸν πανάρχαιο Ἑθνικὸ μας πολιτισμὸ τὰ
συμπληρώνει μὲ τίς αἰώνιες Χριστιανικὲς
ἀλήθειες καὶ προσπαθεῖ μὲ τὴν Παιδεία νὰ
διαπλάσῃ νέους Ἑλληνας - Χριστιανούς.

Πετυχαίνει ὁμως τὸν σκοπὸ τῆς; Ἄς
πλησιάσουμε νὰ κάνουμε τὴν Γ. ΓΝΩΡΙ-
ΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ.

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο πὼς ἡ νε-
ολοαία μας περνᾷ μιὰ μεγάλη κρίση. Εἶναι
ἐπίσης γεγονός, ὅτι ἀνάμεσα στὰ «ὄργι-
σμένα» νεῖατα τῆς ἐποχῆς μας ὑπάρχει κι
ἓνα μεγάλο ποσοστὸ νέων, ποῦ σκέφτεται

σωστά, ποῦ συμπεριφέρεται μὲ ἀξιοπρέ-
πεια ποῦ ἀγωνίζεται ἀνάμεσα πρὸ χίλιες
ἀντιξοότητες νὰ δημιουργήσῃ μιὰ ζωὴ ἁ-
νετη καὶ παράλληλα σύμφωνη μὲ τίς Ἑ-
θνικὲς καὶ Χριστιανικὲς μας παραδόσεις.

Ἵπογραμμίζουμε τὴν παρουσία τοῦ με-
γάλου αὐτοῦ ποσοστοῦ τῶν ἀγωνιστῶν νέ-
ων, γιὰ ἐκείνους, ποῦ ρίχνοντας λάσπη σ'
ὄλους τοὺς νέους μας, χωρὶς καμμιά διάκρι-
ση, πετυχαίνουν νὰ τοὺς ματώσουν τῆς ψυ-
χῆς τους τὰ φτερά, νὰ τοὺς στερήσουν τὴν
τόσο πολυτιμὴ σιγουριά καὶ δύναμη, ποῦ
δίνει στὸν ἄνθρωπο ἡ συναίσθηση τῆς ἠθι-
κῆς συμπαραστάσεως τῶν ἄλλων στοὺς ἀ-
γῶνες του.

Ἄς γυρίσουμε ὁμως καὶ πάλι στὴν κρί-
ση τῆς νεολοαίας μας. Οἱ νέοι τῆς κατηγο-
ρίας αὐτῆς εἶναι «οἱ ἀρρώστοι» κι ἔχουν γι
αὐτὸ περισσότερο τὴν ἀνάγκη μας. Σὰν
ἀρρώστους θὰ τοὺς μεταχειριστοῦμε. Καὶ
καταφεύγοντας πρὸς μεθόδους ἰατρικὲς θὰ ἐ-
ξετάσουμε πρῶτα τὰ συμπτώματα τῆς ἀρ-
ρώστειας τους ἀναζητώντας κατόπιν τίς
αἰτίες.

Τέλος θὰ προσπαθήσουμε ν' ἀνεύρουμε
τὰ κατάλληλα γιὰ τὴ θεραπεία τους μέ-
σα.

I. ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΡΩ- ΣΤΗΣ ΝΕΟΛΟΑΙΑΣ ΜΑΣ

Λέγοντας συμπτώματα ἐννοοῦμε τίς ἐν-
δείξεις ἐκείνες στὴ συμπεριφορὰ τῶν νέων
μας, ποῦ μᾶς φανερώνουν, πὼς ἀπὸ κάτι
πάσχουν, πὼς κάτι δὲν πάει καλά. Εἶναι
τόσα πολλὰ τὰ συμπτώματα αὐτὰ στὴν ἐ-
ποχὴ μας, ποῦ ἀναγκαζόμεστε νὰ περιο-
ριστοῦμε στὰ πλέον χαρακτηριστικὰ.

α) Ἡ πρόωρη ἀνάπτυξη

Ἐκεῖνο ποῦ προκαλεῖ ἀμέσως τὴν προ-
σοχή μας, εἶναι ὁ γοργός, ὁ ἀλματώδης
ρυθμὸς τῆς ἀναπτύξεως, ἡ πρόωρη ἀνά-
πτυξη... Ἡ ἐπίδραση τῆς πρόωρης ἀνα-
πτύξεως, ἡ πρόωρη ἀνάπτυξη... Ἡ ἐπί-
δραση τῆς πρόωρης ἀναπτύξεως παρου-
σιάζεται ὀλοφάνερη στὰ μάτια μας μὲ τὸν
ψηλόλιγνο τύπο, ποῦ ἐπικρατεῖ ἀνάμεσα

1, 1α. «Οἱ τρεῖς ἱεράρχαι...» Ἐπιστ. Βῆμα τοῦ Διδύλου Ἔτος ΙΕ Τεύχος 3ον.
2. Μ. Βασιλείου «Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἔξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων».

στή σημερινή νεολαία» (3). 'Η πρόωρη τούτη ανάπτυξη, που είναι αποτέλεσμα της βελτιώσεως των δρων διατροφής και γενικά της διαβιώσεως των σημερινών ανθρώπων, έχει πολύ μεγάλη ψυχολογική σημασία, γιατί επιδρά σέ σπουδαία ψυχικά στρώματα, όπως ή ζωτικότητα και ή συναισθηματική ζωή. 'Η ζωτικότητα τούτη του παιδιού δέν θά μᾶς φόβιζε ἄν στο πλευρό του υπήρχε ὁ ἔμπειρος ἄνθρωπος, που μέ στοργή και τέχνη, θά τὸ ὀδηγοῦσε στο σωστό δρόμο. Δυστυχῶς, ὁμως, τίς πιό πολλές φορές ὁ ὀδηγός αὐτός λείπει κι ἔτσι ὁ νέος φτάνει στο μεγάλο σταθμό της ζωῆς του χωρίς κανένα συμπαραστάτη. 'Ο μέγάλος αὐτός σταθμός εἶναι ή ἐφηβεία.

Εἶναι ή περίοδος τῶν 12-14 χρόνων της ἡλικίας για τίς κοπέλλες, τῶν 13-15 χρόνων για τὰ ἀγόρια.

'Ο νέος βρίσκεται τώρα σ' ἕνα κόσμο μαγικό, ὀλότελα ἄγνωστο, μέ χίλιους πειρασμούς και χίλιους κινδύνους.

Μέσα του ξεπνᾶει τὸ ἔνστικτο, ὁ σεξουαλισμός, ή ἔλξη για τὸ ἀντίθετο φύλο. Θά βρεθῆ κανείς ἐδῶ νά βοηθήση τὸν ἔφηβο;

Δυστυχῶς, τίς περισσότερες φορές, μοναδικός βοηθός και δάσκαλος του νέου, ἰδίως στην πόλη, ἀπομένει τὸ ρυπαρὸ ἔντυπο, ὁ ἀκατάλληλος κινηματογράφος, ή κακή συναναστροφή μέ τούς «σοφούς» στό ζήτημα του σέξ φίλους. "Ἐτσι ἀναπόφευκτα φτάνουμε στην ἠθική ἔκλυση, τήν διαφθορά, τήν ἀκολασία.

'Απέναντι σ' αὐτούς τούς κινδύνους, που ἀντιμετωπίζει ὁ νέος της πόλεως, ὁ νέος του χωριού ἀντιμετωπίζει τούς δικούς του, τὸ ἴδιο σοβαρούς, κινδύνους. Ἐκεῖνος, κατά κανόνα, θά διοχετεύση τή ζωτικότητά του στίς κρυφές ἀπολαύσεις κι ὀρθῶντας ἀπόρθητα τείχη ἀνάμεσα στον ἑαυτό του και τὸν ἄλλο κόσμο, θ' ἀποζητήση τή μοναξιά.

Κι ὅταν κάποτε οἱ γονεῖς ξεπνήσουν, ὅταν ἀντιληφθοῦν πῶς τὸ παιδί τους «μεγάλωσε» ἄρκετά και δυστυχῶς πῆρε τὸν κατήφορο, ή καθυστερημένη πατρική παραίτηση θά βρεθῆ μπροστά σέ μιὰ τελείως ἀπροσδόκητη ἄλλά και πολύ φυσιολογική

ἐπανάσταση.

Οἱ γονεῖς, που ἄφησαν ἀβόητο τὸν νέο μας στην κρίσιμη περίοδο της ἐφηβείας, ἔγιναν ξένοι γι αὐτόν. Δέν ἔχει πιά τήν ἀνάγκη τους. Μόνος του θά τὰ καταφέρη καλύτερα. "Ἐτσι νομίζει...

Και δέν τούς ἐπιτρέπει καμμιά ἀνάμιξη στό ζήτημά του μέ ἀποτέλεσμα τίς γνωστές φιλονικίες στο σπίτι, τὸν πόλεμο του ἐφήβου πρὸς ὄλους και ὄλα, που σέ τόση ἀνησυχία βάζει τούς γονεῖς.

'Η ἐπανάσταση αὐτή του νέου για τήν ἀπόκτηση της ἀνεξαρτησίας του δέν σταματᾶ μέ τὸ πέρασμα της ἐφηβικῆς ἡλικίας, που τόσο εὐστοχα ή ψυχολογία τήν ἀποκαλεῖ ἡλικία του β' παιδικοῦ πείσματος. Συνεχίζεται και στην περίοδο της παρατεταμένης ἐφηβείας, που τοποθετεῖται στο χρόνο, που μεσολαβεῖ, ἀνάμεσα στη βιολογική ὀρίμανση του φύλου και τήν ὄρα της χρήσεως της νεοαποκτημένης ἰκανότητας.

Και κατά τήν περίοδο τούτη τὸ ἀφυπνισμένο ἔνστικτο, χωρίς τούς φραγμούς της θεληματικῆς αὐτοκυριαρχίας, που δέν ἀποτελεῖ γνώρισμα της ἡλικίας, ἀποζητᾶ ἰκανοποίηση μέ τρόπο ἔντονο μέ ἀποτέλεσμα τήν ἐμφάνιση τῶν τόσο χαρακτηριστικῶν ἐπακολουθημάτων της ἀκμῆς και του ἀνυπνισμοῦ στο πρόσωπό του.

Πρόωρη, λοιπόν, σωματική ἀνάπτυξη, πρόωρη σεξουαλική ἀφύπνιση, πρόωρη τάση για ἀποδέσμευση και ἀνεξαρτησία ἀπέναντι στην ὄριμη γενιά μέ ἀποτέλεσμα τὸ πείσμα, τήν ἀντιλογία, τήν αὐθάδεια του νέου πρὸς τὸν παλιὸ κόσμο εἶναι μερικὰ ἀπ' τὰ πρῶτα συμπτώματα, που θ' ἀντικρύσουμε πλησιάζοντας τούς νέους μας.

β) 'Η τάση πρὸς μίμηση

"Ἐχουν πῆ πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι «ζῶο μιμητικό». 'Η τάση αὐτή γίνεται ἐμφανέστερη στοὺς νέους βλαστοὺς της κοινωνίας μας. «'Η νεολαία μέ τήν τάση που τήν χαρακτηρίζει πρὸς ριζοσπαστικές ἐνέργειες ἀντιγράφει και ἐπαναλαμβάνει ἀμέσως, ὅτι κάνουν οἱ ἐνήλικες, ὅτι συνήθως μισοκάνουν ή κρυφοκάνουν» (4).

3. Γ. Ζομπανάκη «'Η ψυχοσύνθεση της σημερινῆς νεολαίας» Σελίς 2.
4. Γ. Ζομπανάκη «'Η ψυχοσύνθεση της σημερινῆς νεολαίας» Σελίς 7.

Τὴν ἔντονη καὶ ἀσυνείδητη τούτη πα-
ρόρμησις τῆς μιμήσεως αἰσθάνεται ὁ νέος
ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς συνομηλικούς του, ἔ-
ταν τοὺς θεωρεῖ σ' ἓνα τομέα ἀνωτέρους
ἀπ' αὐτόν. Ἔτσι παρατηροῦμε σήμερα τὸν
«ἑξαμερικανισμό», τὴν παγκόσμια δηλ.
τάση τῶν νέων ὅλου τοῦ κόσμου νὰ μιμη-
θοῦν τὸν τρόπο ζωῆς τῆς Ἀμερικανικῆς
νεολαίας, πού πρώτη πέτυχε τὴ χειραφέ-
τησι, τὴν ἀνεξαρτησία, τὴν ἀπόλυτη, σχε-
δόν, ἐλευθερία τῆς ἀπέναντι στὴν ὠριμη
γενιά.

Ἀποτέλεσμα τῆς τάσεως αὐτῆς τὰ τόσα
ἀντίγραφα τῶν «Μπήτλς», τῶν «γιε-γιέ»,
οἱ τόσοι «ὠργισμένοι νέοι» τῆς ἐποχῆς μας.

Γνωρίσματα τους: Ἡ ἀνία, πού προκα-
λεῖ ἢ ἰδεολογικὴ τους φτώχεια, τὸ ἐγω-
στικὸ τους πνεῦμα, ἢ «ἔτσιθελική» χειρα-
φέτησή τους ἀπ' τὴν οἰκογένεια, ἢ αὐθά-
δειά τους πρὸς τοὺς ἡλικιωμένους, ἢ γε-
μάτη θόρυβο ἐμφάνισή τους σὲ πολυσύχνη-
στους χώρους, τὰ ἑξαλλα τραγοῦδια καὶ
χοροὶ τους, τὸ περίεργό τους ντύσιμο, τὰ
μακριὰ «καλλιτεχνικά» μαλιά τους, τὸ γε-
μάτο εἰρωνεία καὶ αὐθάδεια βλέμμα τους.
Ἐκδηλώσεις τους: Βιαιοπραγίες, ζημιές,
συνεχεῖς ἀναστατώσεις στὰ διάφορα κέν-
τρα, πού συχνάζουν, κλοπὲς αὐτοκινήτων
«γιὰ γούστο», ἀπάτες σὲ βάρος ἀφελῶν
συνανθρώπων, ζευγαρώματα τῆς στιγμῆς,
ἀποξένωση ἀπ' τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ καὶ
τοὺς κανόνες τῆς ἠθικῆς. Ἄς ἀφήσουμε
ὅμως νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ τὰ ἀνυπότακτα
αὐτὰ παιδιὰ ἀπὸ 13-19 ἐτῶν, ὁ ἀρθρογρά-
φος τοῦ Ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ *Home* « Ἀ-
πὸ τὸν Μισσοσιππὴ ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ἔλδρις
Πρίσλεϋ ὡς τὴ Μόσχα, μὲ διακλαδώσεις
σὲ ὅλο τὸ Νέο καὶ Παλαιὸ Κόσμο, ἔχει
συγκροτηθῆ τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ πρα-
γματικὴ αὐτοκρατορία, πού χωρὶς νὰ ἔχη
μιὰ συγκεκριμένη ἔκτασι, ἀριθμεῖ δεκά-
δες ἑκατομμύρια ὑπηκόων, κάτω τῶν 20
ἐτῶν. Πρόκειται γιὰ τὴ νεολαία ὄλων τῶν
χωρῶν, πού δείχνουν τὰ ἴδια «γούστα» στὸ
ντύσιμο, στὸ κτένισμα, στὴ μουσικὴ, στοὺς
χορούς, στὸ κάπνισμα, στὰ ποτὰ κλπ.....
καὶ πού δαπανᾷ ποσά, πού συμποσοῦνται
στὰ 3 ἑκατ. λίρες στερλίνες τὴν ἡμέρα γιὰ
τις διασκέδασεις τῆς, τὰ «λουσα», τῆς, τὰ

σιγαρέττα, τὰ ποτὰ τῆς κλπ.» (5).

γ) Ἡ ἐγκληματικότητα τῶν νέων

Μὲ τίς παραπάνω προϋποθέσεις δὲν εἶ-
ναι καθόλου ἀφύσικη ἢ ὑπαρξὴ ἑνὸς ἄλ-
λου ἀνησυχητικοῦ συμπτώματος τῆς ἀρ-
ρωστης νεολαίας μας, πού ὀνομάζεται ἀδ-
ξεση τῆς ἐγκληματικότητος ἀνάμεσα στὰ
μέλη τῆς. Καθημερινὰ οἱ ἐφημερίδες γε-
μίζουν ἀπὸ φωτογραφίες «ἡρώων», πού ἢ
ἔλλειψη καθοδηγήσεως, ὁ μιμητισμός, ἢ
κακὴ συναναστροφὴ τοὺς ὠδήγησαν μέ-
χρι τὸ ἔγκλημα. Κι ἀντὶ τῆ κοινωνία νὰ
καταδικάζῃ καὶ νὰ ἀφορίζῃ τὸ ἔγκλημα,
φτάσαμε στὸ σημεῖο νὰ... χειροκροτοῦνται
ἐγκληματίες στὰ δικαστήρια, νὰ ἡρωοποι-
οῦνται, νὰ γίνεταὶ τὸ ἔγκλημά τους ἀνά-
γνωσμα καὶ κινηματογραφικὴ ταινία, νὰ
μεταβάλλωνται σὲ διασημότητες, νὰ τοὺς
ζητοῦνται... αὐτόγραφα.

Ἄμοιρη κοινωνία! Πῶς νὰ τραβήξῃς
μπροστά, ἀφοῦ ἀνεβάξῃς στὸ βᾶθος τὸ ἔγ-
κλημα καὶ καὶς λιθαινωτὸ στὸν ἐγκλημα-
τία;

— Ἀνακεφαλαιώνοντας τὰ ὅσα γράφα-
με γιὰ τὰ κυριώτερα συμπτώματα τῆς ἀρ-
ρωστημένης νεολαίας τῆς ἐποχῆς μας κα-
ταλήγουμε στὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ ἰδανι-
κά τῆς μερίδας τούτης τῶν νέων εἶναι πο-
λὸ πιὸ διαφορετικὰ ἀπ' ἐκεῖνα, πού ἢ Πο-
λιτεία ἔχει σὰν στόχους τῆς ἀγωγῆς τῆς.

Ἡ κοινωνία μὲ τοὺς δικούς της νόμους,
πού ὑπαγορεύει τὸ συμφέρον κι ἢ ἀντιδι-
κία προβάλλει σὰν ἰδανικότης τὴ χρησιμο-
θηρία καὶ πρῶχγει τὸ ἄτομο νὰ πετύχη
τὴν οἰκονομικὴ του ἀνεσι, ἀδιαφορώντας
γιὰ τὰ μέσα, πού θὰ χρησιμοποιήσῃ.

Βαθύτατα ἐπηρεασμένοι ἀπ' τὸ χρῆσι-
μοθηρευτικὸ τοῦτο ἀνεπίσημο ἰδανικὸ τῆς
κοινωνίας, οἱ νέοι αὐτοί, πορεύονται μα-
κριὰ ἀπὸ κάθε δρόμο πού φωτίζει τὸ γλυ-
κὸ φῶς τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν παραδό-
σεων.

Τὸ κοσμοπολιτικὸ τους ἰδανικὸ εἶναι ἢ
ἀπόκτησι ἀπόλυτης ἀνεξαρτησίας ἀπέ-
ναντι στὴν ὠριμη γενιά, ἢ ἀπόκτησι τῶν
οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων δυνατοτήτων γιὰ
τὴν μίμησι τῶν κινηματογραφικῶν καὶ

5. Γ. Ζομπανάκη «Ἡ ψυχασύνθεσι τῆς σημερινῆς νεολαίας» Σελὶς 6.

λοιπών ειδώλων τους, ή απόκτηση τρόπου ζωής, πού δέν υπόκειται σέ κανένα έλεγχο και περιέχει μόνον δικαίωμα και καμμιά υποχρέωση ή ήθική δέσμευση.

Ποιός φταίει για όλα τούτα τά θλιβερά συμπτώματα, τά αποκαρδιωτικά ιδανικά τους;

— Οί νέοι, θά μάς πουν, άμέσως, όσοι πάντα συνηθίζουν ν' αναζητούν τίς εϋθύνες έξω άπ' τόν ίδιο τους τόν έαυτό.

Άς μή διαστούμε νά τους καταδικάσουμε, γιατί ή διασύνη οδηγεί τίς περισσότερες φορές στην πλάνη.

Μέ την ύπομνη του έρευνητή και τó ενδιαφέρον του πατέρα άς αναζητήσουμε, διηγηθήσεται τήν ύπάρχουσα κατάσταση, άς αναζητήσουμε

Η ΤΙΣ ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΜΑΣ.

α) Η κυριώτερη αίτια του κλονισμού τών ήθικών αξιών είναι ο πόλεμος. Ο άνθρωπος ξεχνώντας τήν «καινή έντολή» τής τής αγάπης ζήλεψε τούς αιματοβαμμένους του Άρη δρόμους και βαδίζοντας πάνω σ' αυτούς ξέχασε τήν ίδια του τήν ανθρώπινη ύπόσταση.

Ο μαυραγοριτισμός, οί πρόσκαιρες απολαύσεις, τó φέμα, ή ανηθικότητα, ο υλισμός έγιναν στην περίοδο του πολέμου κανόνες ζωής αφήνοντας ανεξίτηλη τή σφραγίδα τους και στον σημερινό άνθρωπο.

Κι όταν «τά όρφανά κι άπροστάτευτα παιδιά αναζητήσαν - μετά τó τέλος του πολέμου - εργασία στα διάφορα άστρικά κέντρα, έπεσαν... στα δίχτυα του ψευδοπολιτισμού, στα χέρια τών διεφθαρμένων εκμεταλλευτών τής νεότητος» (5) για νά καταλήξουν στα αναμορφωτήρια και τίς φυλακές. Αρχή τών δεινών, λοιπόν, ο πόλεμος πού άφησε όδυνηρά τά ίχνη του και στις καρδιές τών νέων μας.

«Δέν κλαίω τά σπίτια γώ, δέν κλαίω τά γιοφύρια

- μοιρολογεί ο ποιητής -

δέν κλαίω τά δάση πούκαψαν σαν νάτανε λαμπάδες.

Μόν' μιά καρδιά πού χάλασαν και τή μπολιάσαν μίσος.

μόν' μιά καρδιά, πού μάθανε πώς δέν υπάρχει αγάπη, μόν' μιά καρδιά μοιρολογώ, μόν' μιά καρδιά γώ κλαίω» (6)

β. Η δεύτερη μεγάλη - μετά τόν πόλεμο - υπεύθυνη για τó σημερινό κατάντημα τών νέων μας είναι ή οικογένεια.

«Ο πατέρας όταν μεγαλώνει τά παιδιά του, γράφει ο στόν Αϊμίλιο, δέν κάνει παρά τó τρίτο άπ' τά καθήκοντά του. Χρωστάει νά κάνει ανθρώπους στο γένος του, χρωστάει στην κοινωνία ανθρώπους κοινωνικούς, χρωστάει πολίτες στο κράτος. Αυτός πού δέν μπορεί νά εκπληρώση τά καθήκοντα του πατέρα, δέν έχει δικαίωμα νά γίνη πατέρας». Κι είναι αλήθεια πώς ελάχιστοι εκπληρώνουν τó πολλαπλό τούτο χρέος τους. Αυτό φυσικά δέν όφείλεται στη θέλησή τους, δέν γίνεται σκόπιμα. Είναι αποτέλεσμα τής λειψής δικής τους ανάγκης, πού υπήρξε κι αυτή καρπός και συνέπεια τών πολέμων.

Δέν γνωρίζουν οί πολλοί σημερινοί γονείς ούτε ψυχολογία, ούτε παιδαγωγική, ένψ τó έργο τους είναι και ψυχολογικό και παιδαγωγικό.

Άγνωστών τά κρίσιμα μεταβατικά στάδια τής αναπτύξεως τών παιδιών τους, παραλείπουν νά επέμβουν και νά βοηθήσουν τότε πού έχουν τήν ανάγκη τους και, τó χειρότερο, άδιαφορούν ή παραμελούν τή συνεργασία τους μέ τó Σχολείο, πού θά τούς έδινε τήν πυξίδα και θά τούς βοηθούσε νά οδηγήσουν σωστά τά παιδιά τους.

Μακριά οί ίδιοι άπ' τήν εκκλησία και τó Χριστό δέν σκοτίζονται διόλου για τή θρησκευτική άγωγή του παιδιού τους ή κι αν ενδιαφέρονται, παραλείπουν νά επισφραγίσουν τά όσα διδάσκουν, μέ τó κυριώτερο: Μέ τó προσωπικό της παράδειγμα.

Άντί νά προβάλλουν για μίμηση τόν ήθικό και τίμο, προβάλλουν τόν έπιτυχημένο, άδιαφορώντας αν ή έπιτυχία τούτη κατακτήθηκε μέ μέσα όχι ήθικά όχι τίμια.

Πολλοί γονείς δέν διατάζουν νά διδάξουν στα παιδιά τους τήν ιδιοτέλεια τó «ό σκοπός αγιάζει τά μέσα», τόν πλάγιο τρόπο του ρουσφετιού, τήν άνέντιμη μέ-

θοδο της δωροδοκίας.

Άλλοι προβαίνουν μπρός στα παιδιά τους σε επικρίσεις και ανεπιτρεπτούς χαρακτηρισμούς έναντι των δασκάλων τους και των λειτουργών της εκκλησίας, αδιαφορώντας αν με τον τρόπο τους γκρεμίζουν το σεβασμό των παιδιών τους στα παραπάνω πρόσωπα, σεβασμό, που αποτελεί την προϋπόθεση και το θεμέλιο της επιτυχημένης επιδράσεως του Σχολείου και της εκκλησίας πάνω στο παιδί.

Άλλοι, τέλος, μεταφέρουν κι αφήνουν ανεξέλεγκτα στα χέρια των παιδιών ρυπαρά έντυπα, παίρνουν μαζί τους τα παιδιά σε ακατάλληλα θεάματα, εκφράζονται μπροστά τους άπρεπα και γενικά με το κακό τους παράδειγμα ρίχνουν οι ίδιοι στην ψυχή των νέων το σπόρο της ανηθικότητας και της ασέβειας.

Δέν τελειώνουν με τούτα οι ευθύνες της οικογένειας για το κατόντημα των νέων μας. Είναι τόσο πολλές...

Θά ήταν όμως παράλειψη να μην αφιερώσουμε και λίγες γραμμές στις διαλυμένες οικογένειες. Η καταπληκτική αύξηση του αριθμού των διαζυγίων στα τελευταία χρόνια αποτελεί πραγματική συμφορά για τα παιδιά των οικογενειών αυτών.

Οι νέοι - παιδιά διαζευγμένων γονέων ή και κλονισμένων οικογενειών, παιδιά «προγόνια» και μαζί μ' αυτά παιδιά όρφανά, στερημένα απ' την οικογενειακή ζεστασιά κι αγάπη αναπτύσσονται ανώμαλα, δυσχεραίνουν το έργο της αγωγής, αρνούνται την οφειλόμενη προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο και τις περισσότερες φορές καταλήγουν σε ιδρύματα. Για ν' αντιληφθούμε τη σημασία του πράγματος, αρκεί ν' αναφέρουμε, πώς οι δικαστές ανηλίκων υπολογίζουν ότι τα 80-90% των εγκληματιών νέων προέρχονται από διαλυμένες οικογένειες.

γ) 'Αστυφιλία και μετανάστευση.

Η μετώπιση στις πόλεις μαζί με τη μετανάστευση αποτελούν σήμερα, ιδιαίτερα για τον Ελληνικό χώρο, μια πρόσθετη αιτία χαλαρώσεως των οικογενειακών δε-

σμών, με όλα τα δυσάρεστα επακόλουθα για τους νέους.

Πόσοι γονείς δέν ονειρεύονται την πόλη ή την μετανάστευση, σαν τη μοναδική λύση των οικονομικών τους, αδιαφορώντας για τον δρόμο, που θά πάρουν τα παιδιά τους εκεί;

Άξίζει να υπενθυμίσουμε σ' αυτούς τους γονείς, πώς το ψωμί δέν βγαίνει πουθενά χωρίς ιδρώτα και πώς γλυκύτερο ψωμί απ' αυτό της ιδιαίτερης πατρίδας μας δέν υπάρχει.

Άξίζει για χάρη τούτης της γενέθλιας γής μας, άξίζει για χάρη των παιδιών μας να μείνουμε κοντά της, να τη σκάψουμε με τα χέρια μας, να την ποτίσουμε με τον ιδρώτα μας, να την αγκαλιάσουμε μ' όλη μας την αγάπη.

Άξίζει να θυμηθούμε μια Γερμανική παροιμία: «Κοιμήθηκα και ονειρεύτηκα πώς ή ζωή είναι τραγούδι και χαρά. Ξύπνησα και βλέπω πώς είναι καθήκον κι ιδρώτας. Εργάστηκα λοιπόν και νά... τώρα βλέπω πώς θά πη χαρά».

Άς ξυπνήσουμε κι εμείς απ' τα άπατηλά όνειρα του ξενιτεμού κι άς δουλέψουμε να βρούμε τη χαρά στον τόπο μας. Θά τη βρούμε. Κι επιπλέον θά έχουμε προσφέρει μια τρανή ύπηρεσία στους νέους μας.

δ) 'Η τεχνική πρόοδος.

Στον αιώνα της τεχνικής πρόοδου ζούμε σήμερα. Και είναι άναντίρρητο, πώς η πρόοδος αυτή έξασκει μεγάλη επίδραση στους νέους μας. Βιαζόμαστε να «ζήσουμε», να κατακτήσουμε τη ζωή, ν' απολαύσουμε όσο το δυνατόν περισσότερα αγαθά του τεχνικού μας πολιτισμού. Κι είναι τόσα τα μέσα, που μας παρέχει τούτη η πρόοδος, που ικανοποιούν κάθε μας ανάγκη.

Όλα σήμερα - διατροφή, ένδυμασία, στέγη, ψυχαγωγία - σε καλύτερο σημείο από χθές. Είναι όμως οι νέοι μας, και γενικά οι σημερινοί άνθρωποι, εύτυχέστεροι απ' τους ανθρώπους του χθές; Άπαντούμε άδίστακτα: Όχι. Γιατί λείπει ή πνευματική ατμόσφαιρα, γιατί δέν μένει και-

7. «Εθνική και κοινωνική ανάπτυξη» Σχολείο και ζωή. Έτος ΙΕ Φεβρουάριος 1967.

ρός για βαθύτερη πνευματική μόρφωση και ψυχική καλλιέργεια.

Δέν είμαστε αντίδικοι του τεχνικού πολιτισμού. Όταν όμως τα έπιτεύγματα της επιστήμης δέν συμβαδίζουν με τη φρόνηση και την αγάπη για τον άνθρωπο τότε, αντί να ωφελούν, βλάπτουν.

Παράδειγμα όχι παλιό: 'Η Χιροσίμα και τὸ Ναγκασάκι με τις εκατόμβες του αίματος.

Παράδειγμα καθημερινό, σημερινό: 'Ο κινηματογράφος και τὸ βιβλίο. Στά χέρια της αγωγής γίνονται πολύτιμοι βοηθοί και συμπαραστάτες στο έργο της μορφώσεως των νέων. Στά χέρια όμως άσυνείδητων έπιχειρηματιών, που θυσιάζουν την ανθρωπιά στο δωμά του κέρδους, γίνονται φίδια, που στάζουν δηλητήριο στις νεανικές ψυχές.

Χωρίς τον κινηματογράφο της γύμνιας, του έγκλήματος και των ειδώλων, χωρίς τὸ έντυπο των ρυπαροτήτων, αναμφίβολα, οί νέοι μας θα βρίσκονταν σε καλύτερη κατάσταση.

'Ο τεχνικός πολιτισμός, έτσι που τον κατάντησε ή πλουτοκρατία και τὸ συμφέρον, από ύπηρέτης του πνευματικού πολιτισμού κατάντησε άφέντης του, κατάντησε θανάσιμος κίνδυνος για τούς νέους που άφίνονται άδοθήτοι στη διαβρωτική του έπίδραση. *Άς μη καταλογίζουμε, λοιπόν, μόνο σ' αυτούς την εϋθύνη για τὸ κατάντημά τους κι άς αναζητήσουμε στον έαυτό μας τὸ μεγάλο ένοχο.

Γιατί πέρα άπ' όλες τούτες τις αίτιες του έκτροχιασμού ένός μεγάλου ποσοστού της νεότητας, που εξέτάσαμε, βρίσκεται ακόμα,

ε) Τὸ κακὸ παράδειγμα, ἡ ἔλλειψη ἠθικῆς και δικαιουσύνης στην κοινωνία

Ποιός, άπ' τούς κατήγορους της σημερινής νεολαίας, μπορεί, με τὸ χέρι στην καρδιά, να ισχυρισθῆ ότι άποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμηση;

'Ολέθρια ή έπίδραση του κακού καθημερινού μας παραδείγματος στη συμπεριφορά των νέων. 'Η ἠθική μας έγινε εϋθραυστη, ὁ Χριστιανισμός μας συμβατικός,

ὁ θεσμός της οικογένειας κουρέλι στα χέρια μας. *Αντί να ξεκινούμε άπ' την άυτοκριτική κι άυτοδιόρθωση, αντί να σκύβουμε με στοργή μεγάλου φίλου στους νέους και τὰ προβλήματα τους, τούς πλησιάζουμε μόνο για να τούς δικάσουμε και να τούς καταδικάσουμε.

Κι εκείνοι, ύπακούοντας στην παρόρμηση της μιμήσεως με τη σειρά τους μάς δικάζουν και μάς καταδικάζουν.

—Δέν μάς κρίνουν με δικαιοσύνη, δέν μάς κρίνουν με κατανόηση, ξεχνούν τὰ δικά τους, είναι τὸ πέρα-για πέρα δικαιολογημένο παράπονό τους. *Ακόμα κι εκείνοι οί νέοι μας, που ξεκινούν «να στήσουν λάβαρο σε ψηλές, χιονισμένες κορφές» πολύ γρήγορα χάνουν τὸν ένθουσιασμό τους, άπογοητεύονται βλέπουν την πίστι τους στη νίκη να εξατμίζεται, καθώς σε κάθε τους βήμα αντιμετώπιζουν την άνηθικότητα, την άδικία, την κακότητα της Φαρισαϊκής μας κοινωνίας.

*Άς δώσουμε τη θέση μας στο ψυχίατρο. Α. *Ασπιώτη να μάς μιλήσει άπ' τις σελίδες του βιβλίου του «'Ο έφηβος και ή κοινωνική ζωή», για τούτη την πρώτη έπαφή του νέου με την κοινωνία. «'Η διάφευσις των ιδανικών, τὰ όποια ὁ έφηβος - γράφει - τρέφει δια τούς άνωτέρους του, τὸ κύρος τὸ όποιον βλέπει να έκπίπτει - ιδίως εις τούς επιστήμονας - τραυματίζουν την έφηβικήν του ψυχήν. 'Η δέ συνεχής σχεδόν, μετά ταύτα, αντιμετώπισις της κακότητος, της άδικίας, της συναλλαγής, του ρουσφετιού, του πολέμου των πάντων μεταξύ των έμπνέει πλέον την άδημονίαν, την ταραχήν και την υπερέντασιν του νέου ανθρώπου, ὁ όποιος δικαίως αναμένει να ίδῃ μιαν κοινωνίαν σεβομένην την άποστολήν της».

*Αρκετά όμως για τις αίτιες, που προκαλούν τὰ συμπτώματα της άρρωστης νεολαίας μας. Καιρός πιά να μιλήσουμε και για την,

III ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

Πριν από κάθε ένέργειά μας, αν πραγματικά έπιθυμούμε να βοηθήσουμε τη νέα γενιά μας να βαδίσει σωστά, θα πρέπει να παραδεχθούμε τις δικές μας εϋθύ-

νες. "Ας προσπαθήσουμε πρώτα να φτιάξουμε τον δικό μας κόσμο. Γιατί εμείς είμαστε οι κυρίως υπεύθυνοι του έκτροχιασμού. Εμείς, που δώσαμε τόση βαρύτητα στην ύλη, παραμελώντας το πνεύμα και την ψυχή.

Εμείς, που θυμιάσαμε τις παραδόσεις και την ήθική, μόνον όταν πρόκειται να κρίνουμε και μ' ελαφριά συνείδηση να κατακρίνουμε τους πάντες και τα πάντα, εκτός βεβαίως, απ' τους εαυτούς μας.

Εμείς, που παραλείψαμε να διδάξουμε τους νέους μας, όταν ακόμα ήταν καιρός, πώς υπάρχει διαφορά μεταξύ ανεξαρτησίας και ασυδοσίας, παρρησίας και θρασύτητας, λογικής αιτήσεως και παράλογης απαιτήσεως. Εμείς, που ξεχνάμε ότι μας αντιγράφουν και επαναλαμβάνουν, ότι κάνουμε ή μισοκάνουμε ή κρυφοκάνουμε.

Εμείς, που, με το κακό μας παράδειγμα, γινόμαστε οι σημαιοφόροι της καταστροφικής τους πορείας.

Εμείς οι μεγάλοι ένοχοι...

Από έμιας ως αρχίση ή θεραπεία. Κι ως γίνη το σπουδαιότερο.

α) "Ας δοθῆ το σωστό παράδειγμα

Είναι το θεμέλιο τῆς σωστῆς ἀγωγῆς, ἡ βάση γιὰ τὴν ἐπιτυχία κάθε παιδαγωγικῆς προσπάθειας. Ὁ καθ' ἕνας, ἀπ' τὴ θέση του, στὴν πόλη ἢ στὸ χωριό, στὸ γραφείο ἢ στὸ χωράφι, στὸ σπίτι ἢ στὴν πλατεία ἄς γίνη φάρος, ἄς γίνη «φῶς ἀληθινό», ἄς γίνη «πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη».

Ἡ εὐσυνειδησία στὴν ἐργασία μας, ἡ τιμότητα στὶς συναλλαγές μας, ὁ ἀγνός, χωρὶς ἰδιοτέλεια, πατριωτισμός μας, ἡ ἐκδήλωση τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης σὲ κάθε μας συναναστροφή ἄς εἶναι μερικὰ ἀπ' τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς ὅλης πολιτείας μας.

Μόνον ἀφοῦ πραγματοποιήσουμε τοῦτο τὸ βασικὸ καὶ θεμελιῶδες καθῆκον μας, ἄς προχωρήσουμε σὲ νέες ἐνέργειες.

β) Ἡ ἀπόκτηση καλῶν συνηθειῶν ἀπ' τοὺς νέους, ἄς εἶναι ἕνας ἀπ' τοὺς βασικούς μας στόχους. Ἀκολουθώντας καὶ στὴν περίπτωση αὐτῆ τὸ ἀξίωμα τῆς Ια-

τρικῆς, ποὺ λέει ὅτι «ἡ καλύτερη θεραπεία μᾶς ἀσθένειας εἶναι ἡ πρόληψή της», θὰ προσπαθήσουμε μὲ τὴν ἀνάπτυξη καλῶν συνηθειῶν νὰ ἐμποδίσουμε τὴν ἀνάπτυξη τῶν κακῶν.

Γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε αὐτὸν τὸν σκοπὸ μας, πρέπει ν' ἀρχίσουμε ἀπὸ πολὺ νωρίς. Ἀπ' τὴ σχολικὴ, κι ἀκόμα καλύτερα, ἀπ' τὴν προσχολικὴ ἡλικία τοῦ παιδιοῦ. Τοῦτο δέ, γιατί ἡ συνήθεια ἀποκτᾶται εὐκολώτερα καὶ μὲ καταπληκτικὴ ταχύτητα στὰ πρῶτα παιδικὰ χρόνια, ἀκολουθώντας κατόπιν τὸν ἄνθρωπο σ' ὅλη του τὴ ζωὴ.

Ἡ μεγάλη μας μέριμνα θὰ εἶναι: Τὸ παιδί νὰ ἀποκτήσῃ μόνον καλὲς συνήθειες.

Ἐξ ἄλλου ὁ μιμητισμὸς τοῦ παιδιοῦ, τοῦ ὁποῦ ἢ δύναμη εἶναι πολὺ μεγάλη στὴ μικρὴ ἡλικία, μᾶς δίνει τὴ δυνατότητα νὰ καταπολεμήσουμε μὴ ἀποκτημένη κακὴ συνήθεια, καλλιεργώντας τὴν ἀντίθετη. Ἡ ἀσπλαχνία λ.χ. θὰ καταπολεμηθῆ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς φιλανθρωπίας, τὸ ψέμα μὲ τὴν δράβευση τοῦ παιδιοῦ σὲ κάθε περίπτωση ποὺ λέει ἀλήθεια, ἡ ἀταξία μὲ τὸν ἐθισμὸ καὶ τὸν ἐπαινο τῆς τάξεως κλπ.

Ἄς μὴ ξεχνᾶμε τὸ τοῦ Ἀριστοτέλη. «Οἱ ἀρετὲς γεννῶνται σὲ μᾶς γιατί ἔχουμε μὲν τὴν φυσικὴ διάθεση νὰ τίς δεχθοῦμε, γινόμαστε δὲ τέλεια μὲ τίς συνήθειες» (8).

«Δημιουργώντας συνήθειες, τονίζει ὁ Βάκων, δημιουργοῦμε χαρακτῆρες».

γ) Ἡ προβολὴ ἠθικῶν προσωπικοτήτων πρὸς μίμηση εἶναι ἕνα ἐπὶ πλέον καθῆκον μας, στοῦ ὁποῦ τὴν ἐκτέλεση θὰ προχωρήσουμε ἀπὸ πολὺ νωρίς. Ὁ νέος θὰ πρέπει, ἀπὸ μικρός, νὰ μάθῃ, νὰ θαυμάσῃ καὶ νὰ μιμῆται τὸν ἠθικὸ, τὸν τίμο, τὸν μὲ καθαρὰ χέρια καὶ ψυχὴ ἄνθρωπο, ἀντὶ τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἐπιτυχημένου στὴ ζωὴ.

Φυσικά, εἶναι αὐτονόητο πῶς ἡ δικὴ μας συμπεριφορὰ θὰ ἐναρμονισθῆ πρῶτα - πρῶτα μ' ἐκείνην τῆς ἠθικῆς προσωπικότητος, τὴν ὁποία ἐξυμνοῦμε καὶ ὑποδεικνύουμε στὸ παιδί νὰ μιμηθῆ. Γιατί δὲν μπορούμε νὰ ζητοῦμε ἀπ' τὰ παιδιά μας, νὰ γίνουν ὅ,τι δὲν μπορούμε νὰ εἶμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι.

Αὐτὰ σχετικὰ μὲ τὰ προληπτικὰ μέτρα,

8. Ἀριστοτέλους «Ἠθικά Νικομάχεια».

πού μπορούμε να πάρουμε και πρίν, ακόμα, απ' τή φάιτηση του παιδιού στο σχολείο.

Όταν όμως τὸ κακό έγινε πιά, ὡς ἕνα σημείο, θεραπευτικό μέσο παραμένει.

δ) Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ διεστραμένου περιβάλλοντος, ὅπου ὑπάρχει τούτο. Σάν διεστραμμένο ἢ καὶ ἀπλῶς ἀκατάλληλο περιβάλλον, ἐγνοοῦμε τὴν ἀνήθικη ἢ οὐσιαστικά ἀνύπαρκτη ἢ διαλυμένη οἰκογένεια, τὴν κακὴ συναναστροφή, τὴ φθοροποιὸ ἐπίδραση τῆς κακῆς γειτονιάς.

Όσο νωρίτερα γίνει τούτη ἡ ἀλλαγὴ τόσο τὸ καλύτερο.

Ποτέ, όμως, ἄς μὴν ἀπελπιστοῦμε, ποτέ ἄς μὴ θεωρήσουμε ἀνεπανόρθωτο τὸ κακό, ἀνώφελη κάθε ἐνέργειά μας. Ποτέ δὲν εἶναι ἀργά.

ε) Σχολικὴ περίοδος. Συνυπεύθυνο ἐδῶ στὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν μὲ τὴν οἰκογένεια γίνεται τὸ σχολεῖο. Καθῆκον ἐπιβεβλημένο αὐτῶν τῶν δύο εἶναι ἡ συνεργασία τους, ἀφοῦ καὶ τὸ σχολεῖο καὶ ἡ οἰκογένεια εἶναι σφυριά, πού χτυποῦν στὸ ἴδιο ἀμόνι, τὸ παιδί.

Άφοῦ ὁ σκοπός, τὸν ὁποῖο ἐπιδιώκουν εἶναι ἡ δημιουργία καλῶν Ἑλλήνων καὶ καλῶν Χριστιανῶν, δύο πράγματα πρέπει νὰ προσέξουν περισσότερο: Τὴν ἐθνικὴ μορφή τῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ἠθικοθρησκευτικὴ.

1) Ὡς πρὸς τὴν Ἐθνικὴ ἀγωγή. Θὰ πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα τὰ ἐμβάλομε στους νέους μας τὸν σεβασμὸ πρὸς τοὺς νόμους. Νὰ τοὺς διδάξουμε ἀκόμα, ὅτι ἡ μεγάλη ὑποχρέωση τοῦ πατριώτη στους εἰρηνικοὺς καιροὺς εἶναι ἡ εὐσυνειδητὴ ἐκτέλεση τῆς ὁποιασδήποτε ἐργασίας του καὶ ὅτι ἡ φοροδιαφυγὴ ἢ ἡ ἄρνηση τῆς συνεισφοράς σὲ δημόσια βάρη καὶ κοινὲς προσπάθειες γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ δὲν ἀποτελοῦν μὲ κανένα τρόπο ἐνδείξεις πατριωτισμοῦ.

Προτείνουμε ἀκόμα μὲ τὴν διδασκαλία τῆς Ἱστορίας μας νὰ δώσουμε τὴν πρέπουσα σημασία καὶ στις εἰρηνικὲς περιόδους προόδου τῆς φυλῆς μας, πού εἶναι τὸ ἴδιο σημαντικὲς μὲ τίς περιόδους τῶν «ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώνων» τοῦ Ἔθνους.

Ἐμπνεόμενοι ἀπ' τίς ἀκτινοβολοῦσες τὸν ἥρωισμὸ καὶ τὴν ὑπερκόσμια λάμψη

τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος σελίδες τῆς ἱστορίας μας, ἀλλὰ καὶ φρονηματιζόμενοι ἀπ' τὰ σκιερὰ σημεῖα τοῦ φυλετικοῦ παρελθόντος μας ἄς προχωρήσουμε ἐνωμένοι καὶ ἀγαπημένοι στὴ δημιουργία τῆς μεγάλης Ἑλλάδας τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων.

ι) Ἡ ἠθικοθρησκευτικὴ ἀγωγή. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀποτελεῖ τὴν τελειότερη κοσμοθεωρία, τὴν ἀπ' ὅλες τίς ἀπόψεις τέλεια, καὶ μόνη ἱκανὴ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπο στὸ Θεό, θρησκεία, χαρίζοντας γαλήνη στὸ κλυδωνιζόμενο σκάφος τῆς ψυχῆς του.

Τι συμβαίνει όμως ὥστε ἡ θρησκευτικὴ κότητα τῶν νέων στὸν αἰῶνα μας νὰ ἐμφανίζῃ κάμψη;

Οἱ αἰτίες, ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτουν ἐγκυροὶ ἐρευνητὲς τοῦ φαινομένου, βρίσκονται κυρίως στὴ διασπασμένη θρησκευτικὴτητα τοῦ περιβάλλοντος, στὴν ἐμφάνιση τῶν πιστῶν, στὸ κακὸ παράδειγμα τῆς κοινωνίας κλπ.

«Ὁ νέος», γράφει ὁ Α. Ἀσπιώτης στὸ βιβλίο του «ὁ ἔφηβος καὶ ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ», «ἀποστρέφεται τὸν συμβατικόν, τὸ μὴ γνήσιον. Τοιοῦτοτρόπως, βλέπω λ.χ. τὴν μητέρα του νὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς οἰκείους τῆς τὴν τήρηση τῆς νηστείας τῆς Παρασκευῆς μὲ πᾶσαν ἀυστηρότητα, συγχρόνως δὲ νὰ στερῇ ἀπὸ τὴν ὑπηρετρίαν τῆς τὴν ἀπαιτούμενην τροφήν καὶ περίθαλψιν, ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀσυνέπειαν καὶ τὸν συμβατισμὸν» (σελὶς 29). Τὸ κακὸ εἶναι, πῶς προσέχουμε περισσότερο τοὺς τύπους καὶ λιγώτερο τὴν οὐσία. Ἀκόμα καὶ τὸ ἴδιο τὸ σχολεῖο μὲ τὴ διδ-λία τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος ἀπευθύνεται περισσότερο στὸ πνεῦμα παρά στὴν ψυχὴ, διδάσκει κατὰ κύριο λόγο ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ τύπους λατρείας, ἀντὶ νὰ φέρῃ τὸ νέο σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀληθινὴ καὶ πηγαία Χριστιανικὴ ζωὴ, τίς πραγματικὲς ὀψεις τῆς ζωῆς καὶ τίς πνευματικὲς τῆς ἀξίες.

Ποῖος θὰ βοηθήσῃ τὸ νέο; Εὐτυχῶς ἡ λύση ὑπάρχει. Εἶναι τὸ Κατηχητικὸ σχολεῖο, ἢ «κατ' ἐξοχὴν εὐκαιρία Χριστιανικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς νεότητος». Ἕνας ὁλόκληρος κύκλος κατηχητικῶν μαθημάτων, στηριγμένων πάνω στὴ θεϊὰ γνώση τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς

ψυχής, συμπληρώνουν κατά τὸν καλύτερο τρόπο τὴ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῆς οικογένειας καὶ τοῦ σχολείου καὶ ὀδηγοῦν τὸ νέο ἀνάμεσα ἀπ' τὰ πάθη, τὶς κακίες, τὶς μικρότητες, τὶς ἀμφιβολίες τῆς ζωῆς στοῦ ὑπὴνεμο καὶ γαλήνιο λιμάνι τῆς πίστεως.

στ) Ἡ ἔνταξη σὲ ομάδες εἶναι ἔνα ἀκόμα μέτρο, πού συμβάλλει ἄριστα στὴν διαμόρφωση τῶν νέων, μελλοντικά, σὲ θετικές μονάδες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ἔμφυτη κοινωνικότητα τοῦ παιδιοῦ μπορεῖ ἄριστα ν' ἀναπτυχθῆ με τὴν ἔνταξή του στὶς παραπάνω ομάδες.

Τέτοιες εἶναι στὴν περίοδο τῆς σχολικῆς ζωῆς οἱ ομάδες Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, οἱ μαθητικὲς κοινότητες, οἱ ομάδες σχολικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὁ σχολικὸς συνεταιρισμὸς κλπ.

Παράλληλα με τὶς ομάδες αὐτές, δροῦν με ἐπιτυχία σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα οἱ Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες (ΧΜΟ). Μέλη τους εἶναι παιδιὰ τῶν μέσων καὶ ἀνωτέρων κατηχητικῶν σχολείων, πού δείχνουν ἰδιαίτερο ζῆλο γιὰ μιὰ εὐκρινὰ Χριστιανικὴ ζωή.

Μέσα στὴν ομάδα, θυσιάζοντας στὴν ἀρχὴ μικροαπολαύσεις γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ, ὁ νέος συνηθίζει σιγά - σιγά στὴν κοινωνικὴ ζωή. Στὴν ομάδα ὑπάρχουν νόμοι, ἀρχηγός, μέλη, δικαιώματα καὶ καθήκοντα. Τί περισσότερο ὑπάρχει στὴν κοινωνία; Καὶ ὑπάρχει καλύτερο μέσο ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικῆς συνειδήσεως στοῦ νέο ἀπ' τὴν ομάδα, πού ἐποπτεύει ἡ Ἐκκλησία μας ἢ τὸ Σχολεῖο;

ζ) Ἀνάπτυξη πνευματικῶν ἐνδιαφερόντων. Γιὰ νὰ γλυτώσῃ ὁ νέος ἀπ' τὶς παγίδες τῆς σημερινῆς κοινωνίας, πού ἐνεδρεῖουν στὶς ἄσκοπες περιπλανήσεις τῆςσχόλης του, καλὸ θὰ εἶναι ν' ἀποκτήσῃ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερα πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα. Νὰ γίνῃ μύσσης τῆς καλλιτεχνίας, φίλος τῶν γραμμάτων, λάτρης τῆς μουσικῆς. Οἱ προσπάθειές μας ἄς κατατείνουν στοῦ νὰ τοῦ δώσουμε τὶς ἀνάλογες εὐκαιρίες γιὰ τὴν ἐξύψωση τῆς πνευματικῆς του στάθμης. Τὰ μέσα μας θὰ εἶναι: Οἱ ἐκθέσεις καλλιτεχνικῶν ἔργων, τὸ καλὸ βιβλίον, οἱ κατάλληλες γιὰ τὴν ἡλικία του διαλέξεις, ἡ κα-

λή μουσικὴ, ὁ μορφωτικὸς κινηματογράφος κλπ.

η) Δίνα, τώρα, γιὰ τὸ μετὰ τὴν σχολικὴν ζωὴ διάστημα. Εἶναι ἐγκληματικὸ τὸ Σχολεῖο, ἡ Ἐκκλησία, ἡ οικογένεια ν' ἀφήνουν τὸ νέο ἀβοήθητο μετὰ τὸ τέλος τῆς Σχολικῆς του ζωῆς. Ὁ νέος χρειάζεται συνέχεια παρακολούθηση καὶ καθοδήγηση. Τὸ πραγματικὸ ἐνδιαφέρον μας γι αὐτὸν θὰ μᾶς ὠθήσῃ νὰ βροῦμε τὴν κατάλληλη λύση. Ἡ ἀγροτολέσχη καὶ ἡ δανειστικὴ βιβλιοθήκη στοῦ χωριοῦ, οἱ πνευματικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ σύλλογοι στὴν πόλη θὰ μᾶς δώσουν εὐκαιρίες νὰ χορηγήσουμε στοῦ νέο μας με διάκριση, τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα πού δὲν πρόφτασε ἢ δὲν ἦταν καιρὸς νὰ τοῦ χορηγήσῃ τὸ σχολεῖο καὶ πού τόσο θὰ τοῦ χρειαστοῦν γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

θ) Καὶ τὸ σεξουαλικὸ πρόβλημα, τὸ πιὸ κατ'ὸν τῆς ἐφηβείας πρόβλημα, ποῦ θὰ τὸ λύσῃ; Ἀπαντοῦμε: Κατάλληλότερος νὰ διαφωτίσῃ τὸ νέο εἶναι ὁ πατέρας, τὴ νέα ἢ μητέρα. Οἱ γονεῖς εἶναι ἐκείνοι πού θὰ βροῦν τὴν κατάλληλη εὐκαιρία, ὅταν κρίνουν πῶς ἔφτασε ὁ καιρὸς, νὰ λύσουν τὶς ἀπορίες τοῦ παιδιοῦ τους.

Μὲ ἀπλὰ λόγια θὰ τοῦ ἐξηγήσουν τὸ εὐλογημένο ἀπ' τὸ Θεὸ, στὴν ἔνωση τοῦ γάμου, μυστήριο τῆς ζωῆς. Θὰ τοῦ ἀναπτύξουν τὴ μεγάλη ἠθικὴ καὶ ὑγιεινὴ σημασία τῆς ἐγκράτειας καὶ τοὺς ἠθικοὺς καὶ σωματικοὺς κινδύνους πού περικλείει τὸ ἀντίθετο. Καὶ θὰ τὸ παρακολουθήσουν συμβουλευόντας καὶ νουθετώντας, ὅσο κρίνουν πῶς ὑπάρχει ἀκόμα ἀνάγκη.

Δὲν ἀγνοοῦμε τὴ λεπτότητα καὶ τὶς δυσκολίες τοῦ ζητήματος. Ἄς παραδεχθοῦμε ὅμως ὅτι με ὅσηδήποτε ἀδεξιότητα κι ἂν γίνῃ ἡ διαφύτιση ἀπ' τοὺς γονεῖς, εἶναι ὅπως ὅποτε χίλιες φορές προτιμώτερη ἀπ' τὴ διαφύτιση τῶν «φίλων» τοῦ δρόμου. Ἄς μὴ διστάσουμε λοιπὸν κι ἄς μὴν ἀφήσουμε τὰ δικὰ μας καθήκοντα νὰ τὰ ἐκτελέσουν ἄλλοι τέλεια ἀκατατόπιστοι, πέρα γιὰ πέρα ἀκατάλληλοι γι αὐτὸ.

— Δ. Τελειώσαμε. Μετὰ τὰ τόσα, πού ἀφιερῶσαμε στοὺς νέους, πού με τὴ ζωὴ τους ἀποτελοῦν τὴν κραυγαλέα μορφή τῆς ἀρνήσεως τῶν πάντων, ἄς στραφοῦμε καὶ λίγο στοὺς ἀγωνιστὲς νέους μας.

Σ' εκείνους, πού ανάμεσα στους τόσους κινδύνους τῆς σημερινῆς ζωῆς, δὲν ὑποστέλλουν τῆ σημαία τοῦ ἀγῶνα. Σ' εκείνους, πού ἀνηφορίζουν ἀθόρυβα στὸ μονοπάτι, πού φωτίζει τὸ γλυκὸ φῶς τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν παραδόσεων. Σ' εκείνους - κι εἶναι τόσοι πολλοί! -, πού πορεύονται κυττάζοντας πάντα ἐμπρός, ἀτενίζοντας τὸν γλυκύτατο Ἰησοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς αἰώνιας Ἑλλάδας.

Ἄς μὴν τοὺς μαθαίνομε τὸν ἐνθουσιασμό, ἄς μὴν τοὺς τσακίζουμε τὰ φτερά στὸ πρῶτο τους δειλὸ πέταγμα στὰ ὕψη, μὲ ἀσυλλόγιστα γενικευμένες κατηγορίες. Ἄς τοὺς δείξουμε τὸ θαυμασμό μας, πού τὸν ἀξίζουν.

Ἄς τοὺς χαρίσομε τῆ συμπαράστασή μας, πού τῆ χρειάζονται. Ἄς τοὺς δανείσομε τὴν πείρα μας, πού τοὺς λείπει. Κι ὄλοι μαζί ἄς στρώσομε τὸ τραπέζι τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου. Μόνο πού δὲν θὰ περιμένουμε τὴν ἐπιστροφή του. Ἐμεῖς θὰ πλησιάσομε τοὺς παραστρατημένους μας

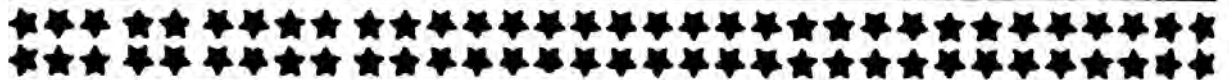
νέους. Γιατί εἶναι ἄρρωστοι, γιατί πάσχουν. Θὰ γίνομε φίλοι τους, μεγαλύτεροι ἀδελφοί τους. Μὲ τὸ κλειδί τῆς ἀγάπης θ' ἀνοίξουμε τὴν πόρτα τῆς καρδιάς τους καὶ θὰ σπείρουμε τὸ σπόρο πού θέλουμε.

Τότε ἡ μεγάλη στρατιὰ τῶν ἀγωνιστῶν νέων θὰ πυκνώσῃ τίς τάξεις τῆς. Τότε οἱ νέοι μας θ' ἀνοίξουν τὰ φτερά τους γιὰ νὰ πετάξουν σὲ σφαῖρες ὠραιότερες, ἠθικώτερες, δημιουργικώτερες, ἀνθρωπινώτερες. Τότε κι ἐμεῖς, καμαρώνοντάς τους στὴν ὠραία τους προσπάθεια, θὰ σμίξουμε τῆ φωνή μας μὲ τῆ φωνή τοῦ ποιητῆ νὰ τραγουδήσομε:

Μὲ χαρούμενη τὴν ὄψη καὶ μὲ μάτι λαμπερὸ
γιὰ καινούργιες μάχες πᾶνε στῆς εἰρήνης
τὸν καιρὸ
Ξαναπαίρνοντας στὰ χέρια, τοῦ Χριστοῦ
τὴν ἅγια δάδα
ΧΤΙΖΟΥΝ ὄλοι τραγουδώντας ΤΗΝ
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΜΑΣ ΕΛΛΑΔΑ».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀσπιώτη Α. «Ὁ ἐφηβος καὶ ἡ κοινωνία» Ἀθήναι 1952
 Ἀσπιώτη Α. «Ὁ ἐφηβος καὶ ἡ ὀρθόδοξη ζωὴ» Ἀθήναι 1952
 Βιντζηλαίου Ν. «Ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξη» Σχολεῖο καὶ Ζωὴ Ἔτος ΙΕ
 τεύχος 2
 Ἐπιστ. Β ἤμα τοῦ Διδ)λου «Οἱ τρεῖς ἱεράρχαι καὶ ἡ συμβολὴ των στὴν ἐδραίωση
 καὶ ἀνύψωση τοῦ Ἑλληνοχριστ. πνεύματος» Ἔτος ΙΕ τεύχος 3.
 Ζομπανάκη Γ. «Ἡ ψυχὸσύνθεση τῆς σημερινῆς νεολαίας» Ἀθήναι 1960
 Κιτσαρᾶ Γ. «Ἡ νεολαία καὶ τὸ ἔθνος μας» Ἀθήναι 1960
 Κουκουλὲ Φ. «Οἱ τρεῖς ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοὶ» Ἀθήναι 1952
 Μπλούνα Α. «Ἡ Ἐθνικὴ ἀγωγή στὴν οἰκογένεια καὶ τὸ Σχολεῖο» Ἐθν. Ἀγῶν Λα-
 μίας 30) 5) 65
 Μπλούνα Α. «Τὰ ἰδανικά τῶν νέων μας καὶ οἱ ἐνοχοὶ κατήγοροι» Ἐθν. Ἀγῶν 4) 7) 65
 Παγιατάκη Σπ. «Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία» Ἀθήναι 1960.
 Παγιατάκη Σπ. «Σύγχρονος πρακτικὴ παιδαγωγικὴ» Ἀθήναι 1960.
 Ρούσκα Γ. «Ἡ ἐξέλιξη τοῦ θρησκ. συναισθήματος στὰ παιδιά καὶ τοὺς ἐφήβους»
 Ἀθήναι 1960
 Ρούσκα Γ. «Ψυχολογικὴ ἐρευνα ἐπὶ τῶν ἠθικῶν ἐννοιῶν στὰ παιδιά καὶ τοὺς ἐφή-
 βους» Ἀθήναι 1961
 Χαραλαμποπούλου Γ. «Οἱ ἐξεις ὡς παράγων ἀγωγῆς» Νέο Σχολεῖο Ἔτος ΙΖ τεύ-
 χος 205.

ΑΣΦΑΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΛΥΣΕΩΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΟΚΟΥ

Υπό Εδαγγέλου Τζαβίδα, διδ)λου Λογιστίου-Φθιώτιδος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σήμερον, εις τὸν αἰῶνα τῆς ἀστροναυτικῆς καὶ τοῦ διαστήματος, τὰ μαθηματικά, διὰ τῆς ὀξύνσεως, τῆς ἀκριβολογίας, τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς κατ' ἀριστον τρόπου καλλιέργειας τοῦ πνεύματος, κατέχουν ἰδιάζουσαν θέσιν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς εἰς τὰ σχολεῖα τελουμένης διδασκαλίας. Οὐδεμία δὲ ἀξιόλογος μόρφωσις δύναται νὰ νοηθῆ ἄνευ τούτων. Ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ὁμῶς ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀποβαίνει δυσχερῆς ὡς προϋποθέτουσα ἀνεπτυγμένας νοητικὰς ἰκανότητάς, αἱ ὁποῖαι ἐλλείπουν ἐν πολλοῖς ἰδίᾳ εἰς τοὺς ἀνωρῖμους μαθητὰς τοῦ Δημ. Σχολείου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς αὐτοὺς δὲν ἐμφανίζονται συγχρόνως καὶ μὲ τὴν ἰδίαν ἰσχὺν εἰς ὅλους διὰ γνωστοὺς ἐκ τῆς ψυχολογίας λόγους. Τοῦτο ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ περιπλέκηται ἀκόμη τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν μαθηματικῶν εἰς ὅλας τὰς τάξεις· διότι, παρὰ τὴν θεωρητικὴν τακτοποίησιν αὐτοῦ, πρακτικῶς τὸ πρόβλημα ὑπάρχει.

Φυσικὰ, ὡς μαθηματικά διὰ τὸ Δημ. Σχολεῖον νοοῦμεν τὴν ἀριθμητικὴν, διὰ δὲ τὰς ἀνωτέρας τάξεις καὶ τὴν Γεωμετρίαν.

Ἄλλ' ἐάν ἡ χρῆσις τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς —εἰ δυνατόν κατ' αὐτόματον τρόπον— καθίσταται ἀναγκασιότατη σήμερον, ὡς πράγματι συμβαίνει, διὰ τὴν πεπολιτισμένην διαβίωσιν τῶν ἀνθρώπων, ἐξ ἴσου ἀναγκασιότατη καθίσταται καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῆς κατὰ τὸν ἀσφαλέστερον καὶ ἀπλούστερον δυνατόν τρόπον συμφῶνως πρὸς τὸ παιδαγωγικὸν ἀξίωμα τῆς οἰκονομίας τῶν δυνάμεων τοῦ μαθητοῦ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς διδασκαλίας. Προκειμένου δὲ διὰ τὰ μαθηματικά ἐπικρατεῖ, ὡς γνωστόν τοῦτο τὸ παιδαγωγικὸν ἀξίωμα: «Ἡ ἀπλουστερά λύσις εἶναι ἡ καλυτέρα».

Προσέτι εἶναι γνωστόν ὅτι ὁ δρόμος

τῆς ἐρεύνης εἰς τὴν Ἐπιστήμην εἶναι ἀτελεύτητος.

Ὅμως ἡ μετ' ἐπιμονῆς καὶ λογικῆς συσχετίσις τῶν δεδομένων αὐτῆς πρὸς ἀλλήλα καὶ οὐχὶ πάντοτε πρὸς τὴν θεοπισθεῖσαν τάξιν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλην λογικὴν συσχετίσιν συμβαίνει ἐνίοτε νὰ καρποφορῇ. Τοῦτο διεπίστωσεν καὶ ἐξ ἰδίας πείρας ὁ γράφων εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἀριθμητικῆς τῆς Στ' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἐπίλυσιν ἀπλῶν προβλημάτων τόκου διὰ νέας μεθόδου ἀπλοποιούσης τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν. Λόγῳ δὲ τῶν πολλῶν πλεονεκτημάτων τῆς φρονοῦμεν ὅτι δύναται νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὰ Δημοτικὰ μαθ. Σχολεῖα, καθ' ὅτι ὡς ἐξ ἰδίας πείρας διεπιστώθη ὅτι μαθηταὶ ἐθίζονται κάλλιστα εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἢ δὲ ὑπ' αὐτῶν καὶ δι' αὐτῆς τῶν σχετικῶν προβλημάτων ἐπίλυσις καθίσταται παιγνιώδης καὶ ἀποδοτικὴ ἐνασχόλησις. Πλὴν δὲ τῶν ἄλλων, δι' αὐτῆς προάγεται καλύτερον ἢ μαθηματικὴ τοῦ μαθητοῦ σκέψις πρὸς γενικὸν αὐτοῦ ὄφελος.

Ἡ ἀκόλουθος ἐργασία μου οὐδὲν ἄλλο τι φιλοδοξεῖ ἢ ἀπειροελάχιστον ἔστω προσφορὰν εἰς τὸν θωμὸν τῆς Παιδείας τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Εἰσαγωγή

Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν μαθητῶν εἰς τὴν λύσιν προβλημάτων τόκου διὰ τῆς παρούσης μεθόδου πρέπει νὰ διδαχθῆ καὶ κατανοηθῆ πλήρως ὑπ' αὐτῶν ἡ ἐννοια τῆς ἰσότητος, ἡ ἐννοια τῶν μελῶν αὐτῆς (1ον μέλος — 2ον μέλος) καὶ ἡ δυνατὴ ἀντιστροφή αὐτῶν.

Σημείωσις

Τὰ ἀναγκαῖα αὐτὰς γνωστὰς καὶ θεμελιώδεις μαθηματικὰς ἐννοίας παρέχομεν εἰς τοὺς μαθητὰς καθ' ἀπλοῦν τρόπον λ.χ. ὡς ἑξῆς:

$$\begin{aligned} & \text{Αἱ σχέσις τῶν ἀριθμῶν } 5+3=8, 9-4 \\ & =5, 3 \times 5=15, 24:6=4, \frac{1}{2} = \frac{3}{6} \text{ κ.λ.π.} \end{aligned}$$

αί όποίαι δηλοϋν διά τοϋ σημείου = (Ι-
σον) μίαν όρθήν σχέσιν καλοϋνται Ισότη-
τες. "Ωστε:

1.— Ισότης καλεΐται ή όρθή σχέσις ά-
ριθμῶν ή δηλουμένη διά τοϋ σημείου =
(Ισον).

2.— Οί από τά δύο μέρη τοϋ Ισον άρι-
θμοί καλοϋνται μέλη τής Ισότητος. Καί
οί μέν πρός τ' άριστερά καλοϋνται πρῶ-
τον μέλος τής Ισότητος, οί δέ πρός τά
δεξιά καλοϋνται δεύτερον μέλος αϋτῆς.
'Αλλά τάς Ισότητας $5+3=8$, $9-4=5$,

$3 \times 5=15$, $24:6=4$, $\frac{1}{3} = \frac{3}{6}$ κ.λ.π. δυνάμε-

θα νά τάς γράψωμεν καί άντιστρόφως.
Δηλαδή: $8=5+3$, $5=9-4$, $15=3 \times 5$, $4=$

$24:6$, $\frac{3}{6} = \frac{1}{2}$ κ.λ.π. χωρίς νά μεταβλη-

θῆ ή άξία τους (ή δηλουμένη ύπ' αϋτῶν
σχέσις). "Ωστε:

3.— Είς μίαν Ισότητα δυνάμεθα νά άν-
τιστρέψωμεν τήν σειράν τῶν μελῶν αϋ-
τῆς.

("Άσκησις. 'Αναγραφή Ισοτήτων ύπό
τῶν μαθητῶν ποικιλῶν, πρός πλήρη κα-
τανόησιν τῶν άνωτέρω έννοιῶν).

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

Είναί γνωστόν ότι τά προβλήματα τό-
κου λύει ή Πρακτική 'Αριθμητική δι' άν-
τιστοιχῶν τύπων, τόν αριθμόν 12, τοϋς
όποίους όφείλει νά άπομνημονεύη ό μα-
θητής ή ό οίσοσδήποτε διά τήν εύχερηή
αϋτῶν λύσιν.

Συμβαίνει όμως οί μαθηταί νά κατα-
πονῶνται πολύ δι' αϋτό, τελικῶς νά μή
δύνανται όλοι νά τοϋς άπομνημονεύ-
σουν, ένῶ έκείνοι οί όποιοί έπιτυγχά-
νουν τοϋτο νά μήν αισθάνωνται άσφα-
λείς ὡς πρός τήν έκλογήν τοϋ άναλό-
γου τύπου.

'Αλλ' ὅπως θά διαπιστωθῆ ακολου-
θῶς οί 12 αϋτοί τύποι δύνανται όλοι ν'
άντικατασταθοϋν δι' ένός, ό όποίος συν-
δυάζει καί τό πλεονέκτημα νά εΐναι ά-
πλούστερος τοϋ καθενός τῶν Ισχυόντων
12 όμοϋ καί κεχωρισμένως λαμβανομέ-
νων. 'Ως έκ τούτου, έκλείπουν διά τοϋ
είσαγομένου Νέου Τύπου όλοι αΐ άνω-
τέρω δυσκολίαι άπομνημονεύσεως.

Στηρίζεται θέ αϋτός επί μιᾶς σχέσε-
ως δύο Ισων κλασμάτων συμφῶνως πρός
τήν όποίαν τά κατὰ χιαστήν γινόμενα
εΐναι Ισα. ('Η επί γνωστῆς Ιδιότητος
τῶν αναλογιῶν κατὰ τήν όποίαν τό γι-
νόμενον τῶν άκρων όρων Ισοϋται πρός
τό γινόμενον τῶν μέσων όρων).

Π.χ. 'Εκ τῶν σχέσεων $\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$ ή $\frac{2}{3} = \frac{4}{6}$
κ.λ.π., έχομεν τάς Ιδιότητας:

$$1 \times 4 = 2 \times 2 \text{ ή } 2 \times 6 = 3 \times 4 \text{ κ.λ.π.}$$

$$'Εκ τοϋ τύπου τοϋ τόκου $T = \frac{K.E.X.}{100}$ ε-$$

χομεν $\frac{T}{1} = \frac{K.E.X.}{100}$ Διότι ή άξία ένός πο-
σοϋ (ή ένός άκερ. αριθμοϋ) δέν μετα-
βάλλεται εάν τοϋτο διαιρεθῆ διά τοϋ ά-
κεραίου άριθ. Ένα (1).

'Εκ τῆς ὡς άνω Ισότητος $\frac{T}{1} = \frac{K.E.X.}{100}$
έχομεν $T \cdot 100 = K.E.X.$ (1)

'Εκ τῶν τύπων δέ $T = \frac{K.E.X.}{1200}$ καί $T =$
 $\frac{K.E.X.}{36000}$ μέ άνάλογον μαθηματικήν σκέ-
ψιν έχομεν:

$$T \cdot 1200 = K.E.X. \quad (2)$$

$$\text{καί } T \cdot 36000 = K.E.X. \quad (3)$$

Τάς άνωτέρω Ισότητας (1), (2), (3)
καλοϋμεν ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ λύ-
σεως προβλημάτων τόκου. 'Η άπορία
δέ ή όποία γεννᾶται εἰς ήμᾶς τό πρῶ-
τον έκ τῆς συγκρίσεως τῶν άνωτέρω
τριῶν Ισοτήτων (τοϋ 1ου μέλους αϋτῶν
διαφόρου καί τοϋ 2ου όμοίου) έξηγεΐ-
ται οϋτως.

$T \cdot 100 = K.E.X.$ (όταν ό χρόνος διδε-
ται εἰς έτη)

$T \cdot 1200 = K.E.X.$ (όταν ό χρόνος διδε-
ται εἰς μήνας)

$T \cdot 36000 = K.E.X.$ (όταν ό χρόνος διδε-
ται εἰς ήμέρας)

Μέ περιληπτικήν δέ διατύπωσιν οί
Βασικοί αϋτοί Τύποι γίνονται:

$$T \cdot 100 \text{ (ή } 1200 \text{ ή } 36000) = K.E.X.$$

Τόν άνωτέρω τύπον καλοϋμεν ΓΕΝΙ-
ΚΟΝ ΤΥΠΟΝ λύσεως προβλημάτων τό-
κου.

Τοϋτον θεθαίως τόν τύπον έννοϋμεν ό-
μιλοϋντες περί ένός τύπου Ικανοϋ διά
τήν ταχείαν καί άσφαλή επίλυσιν όλων
τῶν προβλημάτων τόκου καί δυναμένου
λόγω τῆς απλότητός του νά άπομνημο-
νευθῆ εύκόλως.

Κατά τήν λύσιν προβλημάτων, μετά
τήν αναγραφήν τοϋ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ
εἰς τόν πίνακα ή τό τετράδιον, διαγρά-
φομεν τοϋς δύο έκ τῶν τριῶν αριθμοϋς
(100, 1200, 36000) καί οϋτως έχομεν ε-
να έκ τῶν προαναφερθέντων τριῶν ΒΑ-
ΣΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ.

$$T \cdot 100 = K.E.X. \quad (1)$$

$$T \cdot 1200 = K.E.X. \quad (2)$$

$$T \cdot 36000 = K.E.X. \quad (3)$$

άναλόγως τοϋ διδομένου χρόνου εἰς ε-

τη, μήνας, ημέρας αντίστοιχως.

$$\text{Έκ τής Ισότητος (1) Έχομεν } \frac{T. 100}{100} = \frac{K.E.X.}{100}$$

(Διότι εάν διαιρέσωμεν ἀμφότερα τὰ μέλη μιᾶς Ισότητος δι' ἑνὸς ἀκεραίου ἀριθμοῦ, τοῦ αὐτοῦ, λαμβάνομεν πάλιν Ισότητα).

Έν συνεχείᾳ ἀπλοποιούμεν διὰ 100 ἀριθμητὴν καὶ παρανομαστὴν τοῦ 1ου μέλους τῆς Ισότητος χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀξία αὐτῆς καὶ ἔχομεν $T = \frac{K.E.X.}{100}$

Αναλόγως ἐργαζόμεθα πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ καθενὸς τῶν Ισχυόντων 12 τύπων τόκου.

Οὕτως:

$$A' \text{ Έκ τῆς } T. 100 = K.E.X. \text{ Έχομεν } T = \frac{K.E.X.}{100}, K = \frac{T. 100}{E.X.}, E = \frac{T. 100}{K.X.}, X = \frac{T. 100}{K.E.}$$

$$B' \text{ Έκ τῆς } T. 1200 = K.E.X. \text{ Έχομεν } T = \frac{K.E.X.}{1200}, K = \frac{T. 1200}{E.X.}, E = \frac{T. 1200}{K.X.}, X = \frac{T. 1200}{K.E.}$$

$$Γ' \text{ Έκ τῆς } T. 36000 = K.E.X. \text{ Έχομεν } T = \frac{K.E.X.}{36000}, K = \frac{T. 36000}{E.X.}, E = \frac{T. 36000}{K.X.}, X = \frac{T. 36000}{K.E.}$$

Τοὺς ὡς ἄνω ἐξαχθέντας 12 τύπους, γνωστοὺς ἐκ τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς, καλοῦμεν ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ λύσεως προβλημάτων τόκου. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐξήχθησαν ὅλοι διὰ μαθηματικῆς σκέψεως ἢ ἰσχύος τοῦ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ εἶναι προφανῆς.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

Ἐπειδὴ ὁμοίως σκοπὸς τῆς παρούσης μεθόδου δὲν εἶναι ἡ ἐπαρκὴς καὶ ἠτιολογημένη θεωρητικὴ ἀπόδειξις τῆς ἰσχύος τοῦ Νέου Τύπου, ἀλλ' ἡ ἐπ' αὐτῆς στηριζομένη πρακτικὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Δημ. Σχολείου ἐξυπηρέτησις, προχωροῦμεν. Ὡς παράδειγμα ἔστω τὸ ἐξῆς πρόβλημα τόκου:

Ἐδανεισθῆν 7.200 δραχμὰς μὲ 8,5% καὶ ἐπλήρωσα τόκον 1.275 δραχμὰς. Ἐπι πόσον χρόνον ἐκράτησα τὰ δανεισθέντα χρήματα;

Λύσις

Λαμβάνομεν τὸν Γενικὸν Τύπον $T. 100$ (ἢ 1200 ἢ 36000) = K.E.X. Ἐπειδὴ εἰς τὸ πρόβλημα δὲν δίδεται ὁ χρόνος διὰ

νὰ λάβωμεν ἀναλόγως αὐτοῦ τὸν ἀντίστοιχον Βασικὸν Τύπον, ἀλλὰ ζητεῖται, διαγράφωμεν δύο ἐκ τῶν τριῶν ἀριθμῶν (100, 1200, 36000) τοῦ 1ου μέλους ὁπότε κατὰ βούλησιν λαμβάνομεν ἢ τὸν Α' ἢ τὸν Β' ἢ τὸν Γ' Βασικὸν Τύπον $T. 100 = K.E.X.$, $T. 1200 = K.E.X.$, $T. 36000 = K.E.X.$, ἀντίστοιχως.

Ἄλλ' εάν λάβω τὸν Α' θὰ εὑρω τὸν χρόνον εἰς ἔτη, εάν τὸν Β' εἰς μήνας, εάν τὸν Γ' εἰς ἡμέρας.

Ἐάν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ Α' Βασικοῦ Τύπου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν κατὰ τὴν διαίρεσιν δὲν εἶναι ἀκέραιος ἀριθμὸς, πολ)ζομεν τὸ ὑπόλοιπον ἐπὶ 12 καὶ συνεχίζομεν διὰ νὰ εὑρωμεν μήνας. Ἐάν ἀφήνη πάλιν ὑπόλοιπον ἢ διαίρεσις πολ)λαπλασιάζομεν ἐπὶ 30 καὶ διαίρομεν διὰ νὰ εὑρωμεν καὶ ἡμέρας ὁπότε εὑρίσκομεν τὸν ζητούμενον χρόνον εἰς ἔτη, μήνας καὶ ἡμέρας.

Ἐάν ὁμοίως ἐξ ἀρχῆς λάβωμεν τὸν Β' Βασικὸν Τύπον διὰ τοὺς μήνας ($T. 1200 = K.E.X.$) καὶ ἡ διαίρεσις ἀφήνει ὑπόλοιπον τοῦτο πολ)ζομεν ἐπὶ 30 καὶ συνεχίζομεν τὴν διαίρεσιν διὰ νὰ εὑρωμεν καὶ ἡμέρας.

Ὅταν ζητῆται ὁ χρόνος καλὸν εἶναι νὰ λαμβάνωμεν τὸν Α' Βασικὸν Τύπον ($T. 100$) καθ' ὅσον αὐτὸς περιέχει ὅλας τὰς δυνατὰς περιπτώσεις αὐτοῦ. Ἐπομένως διὰ τὸ πρόβλημά μας ἔχομεν: $T. 100 = K.E.X.$ ἢ $K.E.X. = T. 100$ ἢ $X = \frac{T. 100}{K.E.}$

Ἀντικαθιστῶμεν τὰ γράμματα διὰ τῶν ποσῶν τοῦ προβλήματος καὶ ἔχομεν

$$X = \frac{1275 \times 100}{7.200 \times 8,5} = \frac{1275}{72 \times 8,5} = 2 \text{ ἔτη } 1 \text{ μὴν,}$$

Ὡστε: Ἐκράτησα τὰ δανεισθέντα χρήματα ἐπὶ 2 ἔτη καὶ 1 μὴνα.

Δὲν θεωροῦμεν σκόπιμον τὴν περαιτέρω ἐπαλήθευσιν τῆς ἰσχύος τοῦ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ $T. 100$ (ἢ 1200 ἢ 36000) = K.E.X. διὰ τὴν λύσιν 11 ἀκόμη προβλημάτων τόκου ὅλων τῶν δυνατῶν αὐτοῦ μορφῶν καὶ τύπων καθ' ὅσον καὶ ταῦτα ἐπιλύονται ὁμοίως δι' ἐξαγωγῆς τοῦ Εἰδικοῦ Τύπου τῆς Πρακτικῆς Ἀρκῆς ἐκ τοῦ Γενικοῦ (ΓΕΝΙΚΟΣ — ΒΑΣΙΚΟΣ — ΕΙΔΙΚΟΣ) ὡς ἀνωτέρω ἐδείχθη.

Πρὸς πρακτικὴν δὲ διευκόλυνσιν τῶν μαθητῶν τὴν σειρὰν λύσεως ὅλων τῶν ἀπλῶν προβλημάτων τόκου διατυποῦμεν δι' ΕΝΟΣ ΚΑΝΟΝΟΣ τοῦ ἐξῆς:

Λαμβάνομεν τὸν ΓΕΝΙΚΟΝ ΤΥΠΟΝ καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸν ἀντίστοιχον ΒΑΣΙΚΟΝ, (ἀναλόγως τοῦ διδομένου χρόνου εἰς ἔτη, μῆνας, ἡμέρας).

Παρατηροῦμεν ἂν τὸ ζητούμενον ποσὸν εἶναι εἰς τὸ πρῶτον μέλος τῆς ἰσότητος. Ἐὰν δὲν εἶναι ἀντιστρέφωμεν τὴν σειρὰν τῶν μελῶν τῆς ὁπότε εἶναι. Κρατοῦμεν εἰς τὸ πρῶτον μέλος τὸ ζητούμενον ποσὸν καὶ τὰ ἐναπομένοντα (ἀριθμὸν ἢ ἄλλα ποσά) μεταφέρομεν ὡς παρονομαστὴν εἰς τὸ δεύτερον μέλος αὐτῆς. Ἀντικαθιστῶμεν διὰ τῶν ποσῶν τὰ γράμματα καὶ ἐκτελοῦμεν τὰς σημειωμένας πράξεις. Τὸ οὕτως εὑρισκόμενον ἐξαγόμενον εἶναι τὸ ζητούμενον.

Ἐπειδὴ ὁμοίως εἰς τὰ μαθηματικά ἡ ἐπαλήθευσις εἶναι ἀναγκαία, κρίνομεν σκόπιμον ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Δημ. Σχολείου πρέπει νὰ λύουν ὅλα τὰ προβλήματα τόκου διὰ τῆς παρούσης μεθόδου ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τῆς μεμαθημένης Συνθέτου Μεθόδου τῶν Τριῶν ἀφ' ἑτέρου, ὥστε νὰ ἐπακολουθῇ σύγκρισις τῶν εὑρισκομένων ἀποτελεσμάτων τὰ ὁποῖα ἀναγκαστικῶς πρέπει νὰ συμφωνοῦν.

Τοιοῦτοτρόπως ἐπιβραβεύεται ἀφ' ἑ-

αὐτῆς ἡ ἐρευνητικὴ τοῦ μικροῦ μαθητοῦ προσπάθεια μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ αὐτοεμπιστοσύνην ἐκ τῆς διὰ δύο τρόπων ὀρθῆς τοῦ προβλήματος λύσεως.

Διὰ τοῦ ἀνωτέρω τρόπου καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ μαθήματος ἐπιτυγχάνεται ἀριστα, ἀλλὰ καὶ ἐξασκοῦνται συγχρόνως οἱ μαθηταὶ καλύτερον εἰς τὴν λύσιν προβλημάτων τῆς Συνθέτου Μεθόδου τῶν Τριῶν, τόσον ἀπαραιτήτου εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙ ΣΛΑΥΪΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Υπό Μιχαήλ Ξένου ἀντιστρατήγου ἐ.ἀ.

Εἰσαγωγή

1. Ἀπὸ μιᾶς ἑκατονταετίας περίπου, τὸ περιβόητον «Μακεδονικὸν Ζήτημα» κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν εἰς τὰ Βαλκανικὰ πράγματα καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐπίκεντρον τῆς διαμάχης τῶν τριῶν κυριωτέρων Κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου.

Καί, ἐνῶ πολὺς λόγος γίνεται διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, οἱ ὄροι «Μακεδονία» καὶ «Μακεδόνες», ἱστορικὰ ὑπολείμματα μιᾶς ἐνδόξου Ἑλληνικῆς κατὰ τὸν 4ον καὶ 3ον αἰῶνα π.Χ. δὲν ἀντιπροσωπεύονται σημερινὸν ἀπὸ καμμίαν γεωγραφικὴν, ἢ ἐθνικὴν ἐνότητα.

Μὲ τὴν πάροδον τῶν αἰῶνων, τὴν μακρὰν σειρὰν εἰσοδῶν βαρβάρων φύλων, τὴν διαδοχικὴν ἐπικράτησιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ τῶν Ρωμαίων, τῶν Βυζαντινῶν, τῶν Τούρκων, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόσφατον ἐγκατάστασιν πολυαριθμῶν Ἑλλήνων προσφύγων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, ὄχι μόνον ἡ ἐθνολογικὴ σύστασις τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας ὑπέστη βαθεῖας μεταβολὰς καὶ διαφοροποιήσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ γεωγραφικὰ τῆς ὄρια ὑπόκεινται εἰς σοβαρὰς ἀμφισβητήσεις.

Ἡ ὑπάρχουσα ἐκτενὴς βιβλιογραφία ἐπὶ τοῦ «Μακεδονικοῦ Ζητήματος», φυσιολογικὴ ἀπόρροια ἐθνικῶν ἀνταγωνισμῶν, πολιτικῶν βλέψεων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἐδαφικῶν καὶ οἰκονομικῶν διεκδικήσεων, τελευταίως δὲ ἀντιτιθεμένων κοινωνικῶν ἰδεολογιῶν, ὑποβοηθεῖ μᾶλλον εἰς τὴν οὐσκότισιν παρά εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ ἐρευνητοῦ.

2. Γενικῶς, τὰ σήμερον παραδεδεγμένα ὄρια τῆς ἱστορικῆς Μακεδονίας:

α) πρὸς Βορρᾶν, ἀκολουθοῦν τὴν ὄρο-

σειρὰν τῆς Κάτω Μοισίας, τὴν ἐκσωπημένην ἐκ τοῦ ὄρειοῦ κόμβου τοῦ Σκάρδου καὶ διερχομένην βορείως τῶν Σκοπίων,

β) πρὸς Ἀνατολάς, κατέρχονται διὰ τῶν ὄρων Ρίλου καὶ Ροδόπης καὶ τοῦ Νέστου ποταμοῦ πρὸς τὸ Αἰγαῖον,

γ) πρὸς Νότον, στοιχίζονται ἀπὸ τὴν Αἰγαιωτικὴν παραλίαν μέχρι τοῦ ὄρους Ὀλύμπου καί, ἐκεῖθεν, διὰ τῶν Πιερίων καὶ Καμβουνίων ὄρων φθάνουν μέχρι τῆς Πίνδου καί,

δ) τέλος, πρὸς Δυσίαν, διὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἀλβανικῶν Ἀλπεων ἐπανερχονται εἰς τὸν Σκάρδον, τέμνοντα τὰς σηκιαντικωτέρας τῆς χερσονήσου λιμένας τῶν Πρεσπῶν καὶ τῆς Ὀχρίδος.

Ἡ οὕτω περικλειομένη ἐδαφικὴ περιοχὴ, κατέχουσα τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἐμφανίζουσα μωσαϊκὸν ὄρειων ὄγκων καὶ πεδινῶν ἐκτάσεων, διασχίζεται ἀπὸ πολλοὺς ἀλλὰ μὴ πλωτοὺς ποταμοὺς, τὸ συχνὰ χειμαρρῶδες ρεῦμα τῶν ὁποίων, ἰσχυρῶς ἐκισχυόμενον κατὰ τὴν περίοδον τῆξεως τῶν χιόνων, διατηρεῖ γενικὴν κατεύθυνσιν πρὸς Νότον.

Οἱ μόνοι ἀξιόλογοι φυσικοὶ λιμένες τῆς εἶναι τῆς Θεο) νίκης καὶ τῆς Καβάλας, εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ἐκ τῶν λιμένων τούτων, ἱκανοποιητικαὶ προσβάσεις ὀδηγοῦν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χερσονήσου, πρόσφοροι εἴτε διὰ τὴν ἀνάληψιν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, εἴτε δι' ἐνέργειαν χερσαίων μεταφορῶν πρὸς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην. Κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν, αἱ ἴδιαι προσβάσεις ὠδήγησαν, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, διαφόρους εἰσοδολεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐπεδίωξαν τὴν κατάληψιν καὶ ὑποδούλωσαν τῆς χερσονήσου.

3. Ἡ προεκτεθεισα περίμετρος τῆς ἱ-

στορικής Μακεδονίας διασχίζει τὰ ἐθνικά σύνορα τῆς Ἑλλάδος, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Βουλγαρίας καί, ἐπ' ἐλάχιστον, τῆς Ἀλβανίας, κατανέμουσα τὴν περιλαμβανόμενῃν περιοχὴν ὡς ἀκολούθως:

α) Ἑλληνική Μακεδονία, τὰ 51,56% ταύτης ἢ 34.602,5 χλμ².

β) Γιουγκοσλαβική Μακεδονία, τὰ 38,32% ἢ 25.713 χλμ².

γ) Βουλγαρική Μακεδονία, τὰ 10,12% ἢ 6.789,2 χλμ².

Τὴν κατανομήν ταύτην ἀμφισβητοῦν ἀκόμη, μᾶλλον θεωρητικῶς, οἱ τρεῖς Βαλκανικοὶ γείτονες, ὠθοῦμενοι ἐκ διαφόρων πολιτικῶν ἢ στρατηγικῶν κινήτρων.

Ἡ δικαιοτέρα ἀμφισβήτησις προέρχεται ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ἡ ὁποία ὑποστηρίζει ὅτι ἡ χάραξις τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ἐβασίσθη εἰς τὰ προηγούμενα ὄρια διοικητικῆς διαιρέσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ὄχι εἰς τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἑλληνικότητα τοῦ Μακεδονικοῦ χώρου. Ὅποτε ἡ Ἑλληνική Μακεδονία θὰ ἔπρεπε νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὰ ἐδαφικὰ διαμερίσματα Μοναστηρίου - Περλεπέ, ἀνήκον εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, καὶ Στρωμνίτης - Πετριτσίου - Ἄνω Νευροκοπίου, ἀνήκον εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἡ κατοχὴ τῶν ὁποίων θὰ παρεῖχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πλήρη ἐξασφάλισιν τῶν βορείων συνόρων τῆς κατὰ πάσας γειτονικῆς ἐπιβουλῆς.

4. Ἐθνολογικῶς οἱ πληθυσμοὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας παρουσιάζονται σήμερον σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ὁμοιογενεῖς.

Συμφώνως πρὸς τὰ τελευταῖα ἐπίσημα στοιχεία, ἡ Ἑλληνική Μακεδονία ἔχει πληθυσμὸν 1.700.000 κατοίκων, τῶν ὁποίων μόνον 40.000 ὁμιλοῦν τὸ Σλαβομακεδονικὸν ἰδίωμα, χωρὶς οἱ πλείστοι τῶν τελευταίων τούτων νὰ ἀφίστανται τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως.

Καθ' ὅμοιον τρόπον, ἡ Βουλγαρική Μακεδονία περιλαμβάνει 280.000 κατοίκους, εἰς τὸ σύνολον Βουλγάρους.

Διὰ τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν, ὅμως, ἡ ἐθνολογικὴ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ παρουσιάζει πλήρη ἀνομοιογένειαν. Παρὰ τὸν Γιουγκοσλαβικὸν μῦθον περὶ

«Μακεδονικῆς ἐθνότητος», μῦθον προοριζόμενον δι' ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν κατανάλωσιν, καὶ τὴν ἀπατηλὴν σύστασιν «ἀνεξαρτήτου» ὁμοσπονδίου Μακεδονίας, ἡ Γιουγκοσλαβικὴ Μακεδονία, συνολικοῦ πληθυσμοῦ 1.400.000 κατοίκων, ἀντὶ τῶν διαφημιζομένων «Μακεδόνων», ἐμφανίζει περίεργον ἐθνολογικὴν πανσπερμίαν, τῆς ὁποίας τὸ ἐπικρατοῦν τρίμημα - μεγαλύτερον τοῦ 50% - ἔχει ἀνεπτυγμένη Βουλγαρικὴν συνείδησιν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον φιλοξενεῖ εἰς τὰς τάξεις τοῦ Τούρκου, Ἀλβανοῦ, Σέρβου, Βλάχου καί, ἴσως, ἀρκετοῦ ἐκσλαυισθέντος Ἑλληνας.

Σύντομος ἱστορικὴ ἀνασκόπησις μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ XIX αἰῶνος.

5. Κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, περὶ τὸ 2.000 π.Χ., Ἕλληνες Δωρικῆς καταγωγῆς, κατελθόντες ἀπὸ Βορρᾶ, ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἀφομοίωσαν τὰ ἐκεῖ ὑφιστάμενα αὐτόχθονα στοιχεία.

Τὰ Δωρικὰ ταῦτα φύλα, ὡς πρώτην κοιτίδα ἐγκαταστάσεώς των, ἐπέλεξαν, κατ' ἄλλους, τὴν μεταξὺ Λουδίου καὶ Ἀλιάκμονος περιοχὴν καί, κατ' ἄλλους, τὴν Ἡμαθίαν καὶ τὴν ἄνω κοιλάδα τοῦ Ἀλιάκμονος περιοχὴν καί, κατ' ἄλλους, τὴν Ἡμαθίαν καὶ τὴν ἄνω κοιλάδα τοῦ Ἀλιάκμονος, διὰ νὰ ἐπεκταθοῦν, βραδύτερον, πρὸς τὸν μέσον καὶ κάτω Ἀλιάκμονα καὶ τὴν περιοχὴν τῆς Ἀλμωπίας, ὅπου καὶ ἔκτισαν τὴν Ἐδεσσαν. ἐπὶ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν αὐτὴ κατέχει σήμερον.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, τὰ πολιτεύματα τῶν ὁποίων ταχέως μετετράπησαν εἰς δημοκρατικά, οἱ Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας διετήρησαν τὴν μοναρχικὴν μορφήν τοῦ πολιτεύματός των, ἐνῶ ὁ πολιτισμὸς των, λόγῳ τῆς ἀμέσου γειτνιασεως βαρβαρικῶν λαῶν, ὑστέρησεν εἰς ἀνάπτυξιν ἐναντι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Διὰ τὴν Ἑλληνικότητα τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας οὐδεμία οὐδαμῶθεν εὐσταθεὶ ἀμφισβήτησις. Διότι τὴν ἐπισφραγίζουν ἡ ἀνωριζούσα γλῶττα τῶν κατοίκων, τὰ Ἑλ-

ληνικά ἦθη καὶ ἔθιμα, αἱ ἐπιγραφαί, ἡ ταυτότης τῆς θρησκείας καὶ τῆς μυθολογίας, αἱ μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τὰ τοπωνύμια καὶ τὰ κύρια ὀνόματα τῶν κατοίκων καὶ, τέλος, αἱ στεναὶ σχέσεις τῶν Μακεδόνων πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

Ἡ πρώτη σοβαρὰ ἐδαφικὴ ἐπέκτασις τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ἐσημειώθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Περδίκκα Α΄. (700-652 π.Χ.). Ὁ βασιλεὺς αὐτός, τὸ πιθανώτερον καταγόμενος ἐξ Ἀργούς τῆς Πελοποννήσου, κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν περιοχὴν περὶ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ καὶ βορείως.

Οἱ διάδοχοι τοῦ Περδίκκα ὑποχρεώθησαν νὰ γίνουν φόρου ὑποτελεῖς τῶν Περσῶν βασιλέων, οἱ ὅποιοι ἀπέβλεψαν εἰς τὸ νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν Μακεδονίαν ὡς ὀρμητήριον διὰ τὴν περαιτέρω κατάκτησιν τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ, μετὰ τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν (479 π.Χ.), οἱ Μακεδόνες ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Περσῶν, ἀνέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ, ἔκτοτε, μετείχον ὡς ἴσοι πρὸς ἴσους μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἄλλην κοινωνικὴν, πολιτικὴν, πνευματικὴν, καλλιτεχνικὴν καὶ οἰκονομικὴν δραστηριότητά των.

6. Ὅτε, τὸ 359 π.Χ., εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας ἀνῆλθεν ὁ Φίλιππος Β΄, ἡ κατάστασις τοῦ κράτους ἦτο οἰκτρὰ, συνέπεια μακροχρόνιου ἀναρχίας, ὀφειλομένης εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν διαφόρων μνηστήρων τοῦ θρόνου. Ὁ δραστήριος αὐτὸς ἀνὴρ, ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου, ἀπεκατέστησε τὴν κρατικὴν συνοχὴν, ἀπέκρουσε τοὺς πανταχόθεν ἀπειλοῦντας τὴν χώραν εἰσβολεῖς καὶ ὠργάνωσε πλήρως τὰς στρατικὰς του δυνάμεις. Συλλαβὼν τὸ σχέδιον νὰ καταλύσῃ τὸ Περσικὸν κράτος, ἐπὶ κεφαλῆς ὄλων τῶν Ἑλλήνων, ἐστράφη πρῶτον εἰς τὴν καθυπόταξιν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Ἀφ' οὗ κατέλαβε τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Φωκίδα, τὰς Θήβας καὶ τὰς Ἀθήνας, μὲ τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας (338 π.Χ.) ἠνάγκασεν ὅλους τοὺς νοτιοέλληνας νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν ὡς Στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῶν Περσῶν. Ἡ ἐπακολουθήσασα ἐν Ἑδέεσσι δο-

λοφονία τοῦ ἀνέστειλε προσωρινῶς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου σχεδίου καὶ ἀνεξωπύρωσε τὰς ἀντιδράσεις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κατὰ τῆς Μακεδονίας κυριαρχίας.

Ἐν τῷ μεταξύ, μετὰ μίαν προσωρινὴν μεταφορὰν τῆς ἀπὸ τῆς Ἑδέεσης εἰς τὴν Πύδναν τῆς Πιερίας, ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα εἶχεν ὀριστικῶς ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν Πέλλαν, ἡ ὁποία, διὰ τοῦ Λουδίου ποταμοῦ, ἐπεκοινωνεῖ μὲ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον καὶ ἡ ὁποία, μὲ τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν λογίων καὶ καλλιτεχνῶν ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἀπετέλει ἤδη σημαντικὸν κέντρον πολιτισμοῦ.

7. Ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως ἀπὸ τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ Φιλίππου, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ υἱὸς του Ἀλέξανδρος Γ΄, ὁ ἐπικληθεὶς Μέγας, τοῦ ὁποίου ἡ, ἀτυχῶς, βραχυχρόνιος βασιλεία ὑπῆρξεν εἰς τῶν μεγαλυτέρων σταθμῶν τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας. Ὁ Ἀλέξανδρος, σταθεροποιήσας πλήρως τὴν θέσιν του ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, μετὰ προπαρασκευῆν δύο μόνον ἐτῶν, ἐκινήθη ταχέως πρὸς τὸν Ἑλλησποντον καὶ ἤρχισ ἐτὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὰς κηφόρους μάχας τοῦ Γρανικοῦ, τῆς Ἴσσοῦ καὶ τῶν Γαυγαμήλων, κατέλυσε τὸ Περσικὸν κράτος, ἐπορεύθη θριαμβευτικῶς μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ ἵδρυσε τὸ κολοσσαῖον Ἑλληνικὸν κράτος, τὸ ὁποῖον περιελάμβανεν ὅλας τὰς βρεχομένας ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον χώρας τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐξικνεῖτο μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Ἰαξάρτου.

Τὰ βάρβαρα ἦθη τῶν κατακτηθέντων λαῶν ἀνεπλάσθησαν καὶ πλῆθος πόλεων, κτισθεισῶν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, ὑπῆρξαν τὰ κέντρα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Δυστυχῶς ὁ θάνατος ἀφήρπασε νεώτατον τὸν Ἀλέξανδρον, τὸ 323 π.Χ. Ἡ ἀπώλεια αὐτῆ συνεπέφερε τὴν διαίρεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, τὴν ἀλληλοξόντωσιν τῶν ἐπιγόνων καὶ τὴν ματαίωσιν τῶν φιλοδόξων σχεδίων τοῦ Μεγάλου Μακεδόνα κατακτητοῦ. Κατὰ τὴν διαίρεσιν, τούτων, ἡ Μακεδονία μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἀπετέλεσεν ἰδιαίτερον ἀνεξάρτητον βασίλειον.

8. Τὸ 280 π.Χ., ἐστημειώθη ἡ πρώτη εἰς Μακεδονίαν σοβαρὰ εἰσβολὴ βαρβάρων ἀπὸ Βορρᾶ. Οἱ Γαλάται εἰσβολεῖς ἀπεκρούσθησαν τελικῶς ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον Γονατᾶν, υἱὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ἰδρυτὴν δυναστείας, ἡ ὁποία ἐδασίλευσεν εἰς Μακεδονίαν ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πλέον ἔτη. Ἡδῆ, διωγμῶς, εἶχον παρουσιασθῆ εἰς τὸ προσκήνιον οἱ Ρωμαῖοι, μὲ πρῶτον προγεφύρωμα, τῆς πρὸς Ἀνατολὰς ἐξαπλώσεως των, τὴν Ἰλλυρίαν, τὴν σημερινὴν Ἀλβανίαν. Ἀπαλλαγέντες ὀριστικῶς τῆς ἰσχυρᾶς ἀντιπάλου των Καρχηδόνας, οἱ Ρωμαῖοι ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ στραφοῦν κατὰ τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους. Μὲ τὴν ἥτταν τοῦ Μακεδόνα βασιλέως Περσέως εἰς τὴν Πύδναν (168 π.Χ.), ἡ Μακεδονία ὑπεδουλώθη τελικῶς εἰς τὴν Ρώμην. Ἡ μεγάλη σημασία τῆς Ἑγνατίας ὁδοῦ, ἡ ὁποία διέσχισε τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ συνδέσῃ, μέσῳ τῶν Ἰλλυρικῶν ἀκτῶν, τὴν Ρώμην μετὰ τῶν Ἀσιατικῶν τῆς κτήσεων, ἐπέβαλλεν εἰς τοὺς Ρωμαίους νὰ κρατήσουν πάσῃ θυσίᾳ εἰς τὴν κατοχὴν των τὸν ζωτικὸν Μακεδονικὸν χῶρον.

9. Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος, ἡ Μακεδονία κατέστη τὸ θέατρον ἀλλεπαλλήλων βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπρόκειτο νὰ συνεχισθοῦν ἐπὶ δύο δεκά καὶ πλέον αἰῶνας. Γότθοι, Οὐννοι, Σλαῦοι, Ἀβαροὶ, Βούλγαροι καὶ Ἀραβες πειραταὶ ἀπεδύθησαν εἰς σκληρὰς καὶ πολυαιμάκτους προσπάθειας διὰ νὰ καταλάβουν τὴν Μακεδονίαν καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰ ἐδάφη της. Ληλασῖαι, ἐρημώσεις καὶ σφαγαὶ ἠπέλλουν μὲ πλήρη ἐξόντωσιν τοὺς Ἕλληνας τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ τὸ σθένος τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἐκαστοτε σωτηρία ἐπέμβασιν τοῦ Βυζαντίου ἀπεμάκρυνε τὸν κίνδυνον αὐτόν.

Τέλος, ἡ Μακεδονία ἠκολούθησε τὴν τύχην τῆς ὑπολοίπου Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας, ὑποταχθεῖσα εἰς τοὺς Τούρκους. Ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας, ὀλόκληρος ἡ Βαλκανικὴ χερσόνησος ἐπρόκειτο νὰ παραμείνῃ ἐν ληθάργῳ, ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν.

Τὸ «Μακεδονικὸν ζήτημα». Γειτονικαὶ βλέψεις ἐπὶ τῆς Μακεδονίας.

10. Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος, ἀλ-

λεπαλλήλοι ἐθνικαὶ ἐξεγέρσεις τῶν Βαλκανικῶν λαῶν ἤρχισαν νὰ εὐρίσκουν τὴν δικαίωσίν των. Πρῶτοι οἱ Σέρβοι, μετὰ πολυετῆ ἀγῶνα, κατώρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν περιορισμένην αὐτονομίαν. Ἠκολούθησεν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, μὲ σχεδὸν ταυτόχρονους ἐστίας εἰς τὰς Παραδουναβίους χώρας, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Νότιον Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Τὸν Μάϊον 1821 καὶ τὸν Φεβρουάριον 1822, οἱ Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, ἤγειραν τὰ ὄπλα κατὰ τῶν κατακτητῶν. Ἀμφότεραι αἱ ἐξεγέρσεις τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Ναούσης, μετὰ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα, κατεπνίγησαν εἰς τὸ αἶμα καὶ οἱ περισωθέντες ἐπαναστάται ὑπεχρεώθησαν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα, ὅπου συνέχισαν τὰς προσπάθειάς των παρά τὸ πλευρὸν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

Νέα ἐπαναστατικὴ προσπάθεια τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, βοηθηθεῖσα καὶ ἀπὸ Νεοέλληνας ἀντάρτας, δὲν εἶχε καλλιτέραν τύχην, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπεμβάσεως τῶν στόλων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Μεγ. Βρετανίας, συμμάχων τότε τῆς Τουρκίας.

11. Ἐκτοτε, δηλαδὴ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 19ου αἰῶνος, νέος παράγων ὑπηρετρεται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν Βαλκανικῶν πραγμάτων. Οἱ Ρῶσοι, μετὰ τὴν ἥτταν των εἰς τὴν Κριμαίαν, καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν βλέψεων των ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς, ἐμφανίζονται μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ Πανσλαβισμού, προσπαθοῦντες νὰ παρασύρουν μὲ τὸ μέρος των τὰ σλαυικὰ στοιχεῖα τῆς χερσονήσου καὶ, ἰδιαίτερα, τοὺς καταχρηστικῶς περιδληθέντας τὴν σλαυικὴν δορὰν Βουλγάρους.

Ἐνῶ δέ, μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, οὐδαμῶθεν ἠμφισβητεῖτο ἡ Ἑλληνικότης ὀλοκλήρου τοῦ Μακεδονικοῦ χώρου, ὅπου ὑπερίσχυον ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ συνείδησις, μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἡ Ρωσικὴ προπαγάνδα ἐπέτυχεν νὰ διεγείρῃ τὰς βλέψεις τῶν Σλαύων τῆς Βαλκανικῆς, ἰδίᾳ τῶν Βουλγάρων, ἐπὶ τοῦ χώρου αὐτοῦ. Ἀμεσοὶ συνέπειαι τῆς δραστηριότητος ταύτης ὑπῆρξαν ἡ ἰδρυσις τῆς Ἐξαρχίας τῆς Βουλγαρικῆς

ἐκκλησίας, τὸ 1870, καὶ ἡ συνθήκη τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, τὸ 1878, ὅποτε ἐπεχειρήθη ἡ ἰδρυσις τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας, ἡ ὁποία θὰ περιελάμβανε τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Ἀνατ. Ρωμυλίαν καὶ ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν Μακεδονίαν μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ προοπτικὴν ἐπεκτάσεως εἰς τὰς περιοχὰς Δίβρης καὶ Κορυτσᾶς.

Ἄλλ' ἐν ὄψει τῆς σθεναρᾶς ἀντιδράσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας καὶ ἐκ φόβου Ρωσικῆς ἐπικρατήσεως εἰς τὰ Βαλκάνια, αἱ Δυτικαὶ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, εἰς τὸ ἐπακολούθησαν Συνέδριον τοῦ Βερολίνου, ἐπέτυχον νὰ περιορίσουν εἰς τὸ ἡμισυ τὴν ἔκτασιν τῆς Βουλγαρίας τοῦ Ἀγ. Στεφάνου. Συγχρόνως, ἀνεκήρυξαν τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀνατ. Ρωμυλίαν αὐτονομίους ἡγεμονίας, ἐνῶ διετήρησαν τὴν Μακεδονίαν ὑπὸ τὴν Ὄθωμανικὴν κυριαρχίαν. Ἡ Ρωσία, ἀποφεύγουσα νὰ ἐμπλακῆ εἰς πόλεμον μὲ τὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ, προσωρινῶς, τὰ φιλόδοξα σχέδιά της ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς.

12. Ὅμως, ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον οἱ Ρῶσοι εἶχον ρίψει εἰς τὴν ἀναταραγμένην γῆν τῆς Βαλκανικῆς, εἶχε ριζώσει βαθέως εἰς τὰς σκέψεις τῶν Βουλγάρων. Οἱ Βούλγαροι, βλέποντες νὰ ἀποτυγχάνουν τὰ στηριχθέντα ἐπὶ τῆς Ρωσικῆς προστασίας ἀρπακτικὰ σχέδιά των, κατέφυγον εἰς τὴν βίαν. Τὸ 1885, ἐκήρυξαν τὴν ἑνωσιν τῆς Ἀνατ. Ρωμυλίας μὲ τὴν Βουλγαρίαν, ἡ δὲ ἐπακολούθησασα νίκη των ἐπὶ τῶν Σέρβων ἐπεσφράγισε τὴν τύχην τῆς κατὰ μέρος Ἑλληνικῆς ταύτης περιοχῆς.

Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ ἐνεθάρρυνε τοὺς Βουλγάρους νὰ ἀπλώσουν ἀρπακτικὴν χεῖρα καὶ κατὰ τῆς Μακεδονίας. Καὶ μὲ τὸ σύνθημα «ἡ Μακεδονία διὰ τοὺς Μακεδόνας», προσεπάθησαν νὰ ἐλκύσουν, κυρίως, τὴν συνδρομὴν τοῦ κυριαρχούντος Ἑλληνικοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. Συνδρομὴν, ἡ ὁποία θὰ ἰσοδυναμεί πρὸς αὐτοχειριασμὸν. Ὁ ἀτυχὴς διὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεμος πρὸς τὴν Τουρκίαν, τὸ 1897, ἐπετάχυνε τὴν Βουλγαρικὴν δρᾶσιν. Τὸ συσταθὲν Βουλγαρικὸν «καμτάτον» ἀπέστειλεν ἑνοπλα σῶματα εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ προέβαιεν εἰς τὴν εἰσπράξιν ἀνγκαστικῶν

εἰσφορῶν ἀπὸ τοὺς κατοίκους, ἐνῶ ἐξῶντωνε πάντα ἀντιδραστικόν.

Τὸ 1902, ὀλόκληρος ὁ Μακεδονικὸς χώρος εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ Βουλγαρικὰς συμμορίας, τῶν ὁποίων ἡ δρᾶσις ἐνετάθη κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον τῆς Μακεδονίας ἐπλήρωσε βαρὺν φόρον αἵματος πρὸς τοὺς Βουλγάρους κομιτατζήδες, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Τούρκους κατακτητὰς, οἱ ὁποῖοι μετήρχοντο σκληρότατα ἀντίμετρα.

Ὁ κίνδυνος τῆς πλήρους ἐξουτώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Σερβικοῦ στοιχείου προεκάλεσε τὴν ἀντίδρασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας. Ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς, τὸ ἐν Ἀθήναις συσταθὲν μυστικὸν Μακεδονικὸν καμτάτον ἀπέστειλεν εἰς Μακεδονίαν ἑνοπλα σῶματα, διὰ νὰ περιορίσῃ τὴν δρᾶσιν τῶν Βουλγαρικῶν συμμοριῶν. Ἀργότερον, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐγκαταλείψασα τὴν χλιαρὰν στάσιν της, ἐνίσχυσε ποικιλοτρόπως τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ, τὸ 1908, μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Συντάγματος ἐν Τουρκίᾳ καὶ κατόπιν τῆς δοθείσης γενικῆς ἀμνηστίας εἰς τοὺς ἀντιπάλους ἀντάρτας, ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἠτόνησε, διότι ἐθεωρήθη ὅτι ἐξέλιπον τὰ αἷτια τοῦ εἰς Μακεδονίαν ἀλληλοσπαργισμοῦ. Αὐτὸς, ἀκριβῶς, ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε τὸ προπαρασκευαστικὸν στάδιον διὰ τὴν τελικὴν καταναμὴν τῆς Μακεδονίας μεταξὺ τῶν τριῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν.

13. Τέσσαρα ἔτη βραδυτέρον, ἐν ὄψει τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, τὰ Χριστιανικὰ κράτη τῆς Βαλκανικῆς συνεμάχουν κατὰ τῆς Τουρκίας, εἰς μίαν προσπάθειαν ἐξώσεως τῶν Τούρκων ἀπὸ τὴν χερσόνησον. Αἱ ὑπογραφεῖσαι συνθήκαι συμμαχίας σὺ δὲν θετικὸν προέβλεπον διὰ τὴν μεταξὺ τῶν συμμάχων καταναμὴν τοῦ Μακεδονικοῦ χώρου.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἤτταν τῆς Τουρκίας καὶ τὸν περιορισμὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν κησεῶν της εἰς μίαν μικρὰν λωρίδα πέριξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἤρχισεν ἡ διαμάχη τῶν Βαλκανικῶν συμμάχων περὶ τὴν καταναμὴν τῶν καταληφθέντων ἐδαφῶν. Ἡ ἀπληροστία τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι ἐστηρίζοντο εἰς τὴν τότε ἰσχυρὰν στρατιωτικὴν των προπαρασκευήν, ἐπροκάλεσε τὴν ἑνωσιν τῶν δύο ἄλλων Συμμάχων καὶ τὸν

Β' Βαλκανικόν πόλεμον. Ἡ ἡττηθεῖσα Βουλγαρία ὑπεχρεώθη νὰ παραιτηθῆ δ-λων σχεδόν τῶν ἔδαφικῶν τῆς κερδῶν ἀπὸ τὸν προηγούμενον πόλεμον.

14. Ἀλλὰ τὸ πάθημα τῶν Βαλκανικῶν πολέμων δὲν ἀπετέλεσε μάθημα διὰ τὴν Βουλγαρίαν. Μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ μετὰ ὠρισμένας ἀμφιταλαντεύσεις, ἡ Βουλγαρία ἐτάχθη ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὸ πλευρὸν τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, διὰ νὰ ἀποσπᾷ ἔδαφικά ἀνταλλάγματα εἰς βάρος τῆς ἐμπολέμου Σερβίας καὶ τῆς ἀκόμη οὐδετέρας Ἑλλάδος.

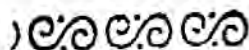
Τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν καί, κατὰ τὴν τριετῆ κατοχὴν τῶν, ἐκεῖ

διέπραξαν πλείστας βιαιοπραγίας καὶ σφαγὰς.

Ἡ ἡττα τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, τὸ 1918, ὑπεχρέωσε καὶ πάλιν τοὺς Βουλγάρους νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὰς καταληφθείσας περιοχάς, τὰς ὁποίας εἶχον ἐρημύσει.

Συνέχεια στοῦ ἐπόμενου

Δ Ι Ε Υ Θ Ο Υ Σ Ε Ι Σ
συμφώνως τῷ Νόμῳ
Ἐ κ δ ό τ η ς
Διδασκ. Ὁμοσπονδία Ἑλλάδος
Ξενοφώντος 15α — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου
Νικόλαος Κουκάς
Δαρδανελλίων 5 -- Περιστέρι

Κριτικόν σημείωμα εἰς: Marcel Bataillon, André Berge καὶ Francois Valter (1)

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΞΑΝΑΧΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ὑπὸ Εὐριπίδη Σούρλα, παιδαγωγοῦ

Τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὴν σχολικὴν νεότητα, δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις μονάχα τὰς ἐπὶ μέρους μελλοντικὰς τῶν ἐπιδόσεις καὶ ἐπιδιώσεις, ἀλλ' ἀποβλέπει ἐπίσης καὶ εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὸ μέλλον τῆς χώρας.

Marcel Bataillon (2)

I

Ἄς ἀκούσουμε στοχασμοὺς καὶ ὑποδείξεις τῶν τριῶν ὡς ἄνω Γάλλων Ἐκπαιδευτικῶν γύρω ἀπὸ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ Σχολικοῦ ὄργανισμοῦ ἢ καλύτερα — κατὰ τὸν ἐπιτυχηῆ χτυπητὸν τίτλον τοῦ βιβλίου των:

«Γύρω ἀπὸ τὸ ξανάχτισμα τοῦ Σχολείου».

II

«Γιὰ νὰ περιγραφοῦν τὰ τρωτὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑποφέρει ἡ κατωτέρα καὶ ἡ Μέση Παιδεία μας, τονίζουν οἱ ὡς ἄνω ἐκπαιδευτικοὶ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου των, καὶ νὰ ἀναγραφοῦν τὰ φάρμακα ποὺ χρειάζονται, ἐνδείκνυται:

Πάλῃ ἐναντίον τοῦ οἰδηματώσος τῶν Σχολικῶν Προγραμμάτων.

Ἄπαλλαγὴ τῶν νεανικῶν πνευμάτων ἀπὸ τὸν ἀπατηλὸν Ἐγκυκλοπαιδισμόν.

Ἔργασια γιὰ τὴν καθιέρωσιν μιᾶς Ρασιοναλιστικῆς Παιδαγωγικῆς ἢ ὁποῖα, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ψυχολογικὰς ἐρεῦνας, θὰ ὑποβοηθῶσιν ἐκ μέρους τῶν διδασκόντων τῆς παιδικῆς καὶ τῆς

ἐφηβικῆς ψυχῆς, καθὼς καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀτμοσφαιρας ἐμπιστοσύνης καὶ ἐλευθερίας, ὥστε νὰ προαχθοῦν αἱ προδιαθέσεις ἐκάστου μαθητοῦ καὶ νὰ ἀποφευχθῇ τὸ ἀντίκρουσμα τῶν μαθητῶν ὡς θλιβερῶν ρομπὸτ καὶ ὡς ἀκρωτηριασμένων διανοητικῶς ὑπάρξεων.

Πρὸς ἐπίτευξιν ὁμοῦ τῶν ὡς ἄνω θεσικῶν Παιδαγωγικῶν ἀπόψεων χρειάζεται νὰ ὑπερνηκηθοῦν προκαταλήψεις καὶ νὰ ἐναρμονισθοῦν ἀπόψεις σχετικὰ μὲ τὴν Κοινωνικὴν καὶ Ἐθνικὴν σχεδιάγραμμα.

Ἄντιθέτως:

Μία Παιδαγωγικὴ νοσηρῶν ἀντιλήψεων εἶναι πρόξενος πλήθους ἀνικανοποιήτων καὶ ἀπροσαρμόστων προϋποθέσεων, καλλιεργεῖ δὲ κατ' ἐξοχὴν νευρώσεις καὶ νευροπαθῆ ἄτομα, τὰ ὁποῖα φέρουν μέσα τους τὸ συναίσθημα τῆς ἀποτυχίας καὶ τὴν λύπην των διὰ τὴν ἀχρεωκόπησιν ἑνα καλύτερον ἐγώ των.

Κατὰ ταῦτα:

Τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὴν σχολικὴν νεότητα, δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις μονάχα τὰς ἐπὶ μέρους μελλοντικὰς τῶν ἐπιδόσεις καὶ ἐπιδείξεις, ἀλλ' ἀποβλέπει ἐπίσης καὶ εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους». (1)

Marcel Bataillon
André Berge
Francois Walter

III

Ἐν τέλει:

Παραθέτουν ἀπόσπασμα καὶ ἀπὸ τὴν διακήρυξιν τοῦ Robert Dottrens, Κα-

1) Rébater l' école - Paris 1967. Σελ. 1 - 331

2) Αὐτόθι σελ. 9.

1) Défendre la jeunesse scolaire, ce n' est pas seulement défendre les avenir particuliers, c' est aussi défendre l' avenir du pays. (Αὐτόθι σελ. 9).

θηγητού της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου της Γενεύης, εις τό τρίτον Συνέδριον της σχολικής Υγειεινής εις Παρισίους κατά τό Έτος 1959.

«Ας τό άκούσουμε σάν έπιβεβλημένη κατακλείδα τών ώς άνω άπόψεών των.

Ο δάσκαλος μιλάει — οί μαθητές άκούνε.

Ο δάσκαλος διατάσσει — ή τάξις ύπακούει.

Ο δάσκαλος διδάσκει — τό παιδί μανθάνει.

Η ώς άνω δμως μορφή διδασκαλίας θά ήδύνατο νά χαρακτηρισθί ώς:

«Παιδαγωγική του σιέλου». (1)

Robert Dottrens

IV

Και τώρα:

Ολοκληρώνοντες τας ώς άνω φωτεινάς άπόψεις τών Γάλλων Έκπαιδευτικών, άς κλείσουμε τό Κριτικόν Σημείωμα της ταπεινότητός μας και μέ σχετικάς έπιβεβαιωτικάς άπόψεις και άλλων, σχετικά μέ την χαρούμενη δημιουργική εργασία που πρέπει νά κυριαρχεί στην σχολικήν άτμόσφαιραν.

Ούτω:

«Ένα μεγάλο μέρος της καθημερινής μας εργασίας — λέγει ο Νίτσε — τείνει νά καταστή ρουτίνα γιατί άποφεύγομε την δημιουργικήν προσπάθειαν και άφίνομεν τόν έαυτόν μας νά έλκύεται από τό εύκολον και τό εύχάριστον.

Δέν είναι δμως αυτός ο σκοπός της Ζωής, ούτε είναι ο δρόμος που θά μās οδηγήσῃ στις εύγενικές δραστηριότητες μιās Ζωής και εργασίας δημιουργικής.

Ας μή ξεχνούμε δέ, πώς τό βασικόν άξίωμα της Ζωής είναι ή δυναμική αντίστασις και ή επίμονος άνάγκη νά δημιουργούμε.

Η πηγή άλλως τε της δράσεως και της χαρούμενης Ζωής δέν είναι έντοπισμένη στην ραστώνην μιās ήσυχης Ζωής, άλλ' εις την άποψιν μιās δαιμονικής και αυτόχρημα Διονυ-

σιακής μορφής Ζωής, ή όποία προσδιορίζεται από την άκαταγώνιστη άνάγκη της δημιουργίας και της μορφής της χαρούμενης δημιουργικής εργασίας».

Νίτσε

V

Ξεκινώντας δέ από τις ώς άνω άπόψεις και ένας διάσημος Άγγλος Παιδαγωγός, ο Σάντερσον Διευθυντής του Κολλεγίου του Ουνδλίε, προσθέτει και αυτός μέ την σειράν του τά άκόλουθα σέ κάποιον άποχαιρετιστήριον λόγον του εις τούς μαθητάς του Κολλεγίου του.

«Ας τόν άκούσουμε:

«Στήν ένεργόν Ζωήν που θά εισέλθετε, άσκηθήτε εις την εργασίαν δι ά τόν έρωτα της εργασίας, και νά μή ύπολογίζετε την εργασία σας μέ την προοπτικήν των ώφελημάτων που ύπολογίζετε ότι θά άποκομίσετε.

Οίαδήποτε και άν είναι ή μελλοντική βασική εργασία σας, στην εργασίαν σας αυτή άφοσιωθήτε μέ πάθος για νά θρητήτε μιιά πραγματική χαρά. Και ή χαρά αυτή πηγάζει από την συνεχή δραστηριότητα.

Προσπαθήσατε νά διεισδύσετε εις την σκέψιν των μεγάλων Μαιτρες του πνεύματος.

Καθαρίσατε την καρδιά σας.

Αναπτύξατε την διάνοιάν σας.

Προσπαθήσατε νά εισέλθετε εις τό παλάτι ενός καινούργιου κόσμου, τό όποιον δμως δέν είναι άνοικτόν, παρά στους έκτιμώντας την άξίαν της εργασίας.

Κανέννας δέ πλούτος δέν μπορεί νά διαφθειρή και Κανένα τέχνασμα δέν μπορεί νά άπατήσῃ τόν φύλακα του παλατιού των εύγενών σκέψεων. (1)

Τό Σχολείο είναι τό κέντρον μιās πλήρους άναδιοργανώσεως της πολιτιστικής Ζωής. (2)

Ο βασικός σκοπός ενός Σχολείου δέν είναι νά διδάσκει άπλωσ, αλλά νά άνοιξει τά μάτια των μαθητών του γύρω από την κατάστασιν και τας άνάγκας της άνθρωπότη-

1) Pédagogie de la salive Robert Dottrens.

1) Nulle richesse ne pent corrompre, nul artifice ne pent trouper le gardien du palais des nobles penseés. Sanderson

2) L' école est le centre d'une complète redigianisation de la vie civilisæe Sandersen

τος, δίδοντας μερικές νύξεις γύρω από την πνευματική και ψυχική εξέλιξη του ανθρώπου, και κάποιαν ιδέαν τῶν προόδων τῆς σκέψεως και τῶν ἀνθρωπίνων ιδεωδῶν, ἐνῶ ταυτόχρονα ὁ ὅσκιος σκοπὸς τῆς Ἀγωγῆς βρίσκεται στὸ νὰ δώσῃ στὸ ἄτομον περισσότερη ζωντάνια, γιὰ νὰ ἐπικοινωνῆ περισσότερον μετὰ τὴν σκέψιν τὴν δημιουργική».

Sanderson

VI

Ἐτελειώσαμε....

Ἀπὸ τὰς ὡς ἄνω παρατεθείσας ἀπόψεις τῶν Γάλλων Ἐκπαιδευτικῶν, τοῦ Νίτσε καὶ τοῦ Παιδαγωγοῦ Sanderson, μποροῦν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τοῦ Λαϊκοῦ Σχολείου καὶ τῆς Μέσης Παιδείας μας νὰ ἀποκομίσουν διδάγματα γιὰ μιὰ χαρούμενη δημιουργική

ἐργασία μετὰ τοὺς μαθητάς των, ἀποφεύγοντας κάθε ρουτίνα παπαγαλισμοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν.

Πέραν ὅμως τῆς διδακτικῆς ἀπόψεως παραμένει καὶ ὡς ἀπώτερος σκοπὸς ἡ διακήρυξις ὡς ἄνω τριῶν Γάλλων Ἐκπαιδευτικῶν ὅτι:

Τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὴν σχολικὴν νεότητα, δὲν ἀποθλέπει εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις μονάχα τὰς ἐπιμέρους μελλοντικὰς τῆς ἐπιδόσεις καὶ ἐπιδιώξεις, ἀλλ' ἀποθλέπει ἐπίσης καὶ εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τις τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΛΑΣ
Παιδαγωγός

1) H. G. Wells Un grand éducateur moderne, Sanderson. Directeur du College d' Oundle Paris 1929, σελ. 1 - 238

του. Ὁ σύνδεσμος μεταξύ τοῦ ψυχοπαιδαγωγικοῦ ἐργαστηρίου καὶ τοῦ σχολείου, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς προσαρμογῆς τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὸ σχολικὸν περιβάλλον.

4. Γενίκευσις τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς

Τὰ νηπιαγῶγεία, ὡς ἀποτελοῦντα ἐνδιόμεσον σταθμὸν μεταξύ σχολείου καὶ οἰκογενείας, συμβάλλουν τὰ μέγιστα τὸσον εἰς τὴν προσαρμογὴν τῶν μαθητῶν πρὸς τὸ σχολικὸν περιβάλλον, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν πρώτων καλῶν συνηθειῶν καὶ γνώσεων. Ἡ μεγίστη παιδευτικὴ σημασία τοῦ νηπιαγωγείου στηρίζεται κυρίως εἰς τὴν μέθοδον ἐνεργείας του, ἡ ὁποία εἶναι ἀπομίμησις τῆς οἰκογενειακῆς. Κατὰ τὸν Πεσταλότσι «Μόνον ἐκεῖνος ὁ διδάσκαλος παιδαγωγεῖ κατὰ τρόπον φυσικόν, ὅστις διαμορφώνει τὰς σχέσεις τὰς σχολικὰς κατ' ἀπομίμησιν τῶν οἰκογενειακῶν».

5. Δημιουργία εὐμενοῦς προδιαθέσεως εἰς τὰ παιδιὰ διὰ τὸ σχολεῖον

Αἱ μεταχειριζόμεναι, ὑπὸ τῶν γονέων πρὸς σωφρονισμὸν τῶν παιδιῶν, ἀπειλαί, διὰ τῶν ὁποίων παρουσιάζεται τὸ σχολεῖον ὡς τόπος δυσάρετος, χῶρος βασανιστηρίων, εἶδος ἐπανορθωτικῆς φυλακῆς καὶ ὁ διδάσκαλος ὡς «ραβδωμᾶνος» καὶ «μπαμπούλας» δημιουργοῦν εἰς αὐτὰ δυσμενῆ προδιάθεσιν διὰ τὸ σχολεῖον μὲ δυσάρεστα διὰ τὴν πρόδοδόν των ἐπακόλουθα. Ὁ Stern ἐπ' αὐτοῦ γράφει: «Οὐδεμία σωματικὴ ἐπίδρασις πικραίνει τοσοῦτον τὸν παῖδα κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τοῦ βίου του, ὅσον οἱ ἐκφοβισμοὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ τῶν οἰκείων καὶ διδασκάλων· αὗται καταταρρανοῦσι τὸν παῖδα χρονίως». Ἐπιβάλλεται οἱ γονεῖς, κατόπιν σχετικῆς διαφωτίσεως ὑπὸ τῶν διδασκάλων, νὰ παύσουν νὰ ἀπειλοῦν τὰ παιδιὰ των διὰ τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ σχολείου. Ἀπεναντίας ἔχουν ὑποχρέωσιν, νὰ προπαγανδίζουσιν ὑπὲρ τοῦ σχολείου καὶ τοῦ ἔργου του, νὰ παρουσιάζουσιν τὸ σχολεῖον ὡς τόπον χαρᾶς, εὐαρέ-

στον διαμονῆς, δημιουργικῆς ἐργασίας, ἀποκτήσεως τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ζωὴν ἱκανοτήτων καὶ δεξιοτήτων, καὶ τὸν διδάσκαλον ὡς φιλόστοργον πνευματικὸν πατέρα. Οὕτω θὰ ἐμφυτευθῇ εἰς τὰ παιδιὰ ἡ ἐπιθυμία τῆς φοιτήσεως εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἡ ἀγάπη των πρὸς αὐτό.

6. Θερμὴ ὑποδοχὴ τῶν μαθητῶν ὑπὸ τοῦ Σχολείου.

Ἡ ὑποδοχὴ τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως δεόν νὰ τύχῃ ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν θὰ σχηματίσουσιν οἱ περὶ τοῦ σχολείου, θὰ διαδραματίσῃ ἀποφασιστικὸν ρόλον διὰ τὴν τακτικὴν καὶ ἀποδοτικὴν φοίτησίν των εἰς τὸ σχολεῖον. Ἡ τέλεσις ἑορτῆς, ὑπὸ τῶν μεγαλυτέρων τάξεων, διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν πρωτοετῶν, θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς συναδέλφωσιν καὶ τὴν δημιουργίαν καταλλήλου ψυχικοῦ κλίματος.

7. Γνωριμία μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ ἐπίδειξις ἐνδιαφέροντος πρὸς αὐτούς

Ἡ πρώτη ἐβδομάς τοῦλάχιστον δεόν νὰ ἀφιερωθῇ ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν πλήρη γνωριμίαν μαθητῶν, διδασκάλου καὶ σχολείου. Διὰ τῆς καλῆς γνωριμίας καὶ τοῦ ἐπιδειχθησομένου ἐκ μέρους τοῦ διδασκάλου ἀμερίστου ἐνδιαφέροντος πρὸς τοὺς μαθητὰς, θὰ ἐξασφαλισθῇ οὗτος τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην των, ὅροι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου του.

8. Γνώσις τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος

Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ, διότι οὕτω θὰ δυνηθῇ νὰ ἐντοπίσῃ καλλίτερον τὰ αἰτία τῆς ἀπροσαρμοστότητος καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ προβῇ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων.

Ἡ σχολικὴ ἐργασία ἐπιβάλλεται νὰ ἀρχίσῃ προοδευτικὰ, διότι τότε μόνον δὲν θὰ

γίνῃ ἀποτόμως αἰσθητῇ ἢ ἀλλαγῇ καὶ ἡ διαφορά τοῦ περιβάλλοντος. Τὰ παιγνίδια, οἱ μῦθοι, τὰ ἄσματα καὶ αἱ ἔξοδοι θὰ δημιουργήσουν, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, εὐχάριστον ἀτιμωφαιραν καὶ θὰ θεραπεύσουν ἱκανοποιητικῶς τὰς παιδικὰς ἀνάγκας.

10. Ἐφαρμογὴ νέων μεθόδων διδασκαλίας διὰ τὰς κατωτέρας ἰδίως τάξεις

Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία καὶ ἡ Ὀλικὴ Μέθοδος πρώτης Ἀναγνώσεως κείνται πλησιέστερα πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἀνταποκρίνονται πληρέστερον εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν κατάστασιν καὶ συνεπῶς ὑποδοιοῦν τὴν προσαρμογὴν των πρὸς τὸ σχολικὸν περιβάλλον.

11. Διαπαιδαγωγῆσις καὶ μαθητευσις κατὰ τρόπον φυσικὸν καὶ ἀδιάσπτον.

Ἡ μεγίστη σημασία τῆς ἀρχῆς αὐτῆς διαφαίνεται ἀπὸ τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα χωρία διακεκριμένων φιλοσόφων καὶ παιδαγωγῶν; «Τὸ μὲν βίαιον μάθημα δὲν παραμένει, τὸ δὲ μετὰ τέρψεως καὶ χάριτος εἰσδυόμενον, μονιμώτερον εἰς τὰς ψυχὰς ἐγκαθιδρύεται». «Μὴ βίαι, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασι, ἀλλὰ παίζων τρέφε». Πλάτων. «Τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀγειν παραινέσεια καὶ λόγοις, μὴ μὰ Δία πληγαῖς, μὴδ' αἰκισμοῖς» Πλούταρχος. «Τὸ σχολεῖον δύναται νὰ παιδαγωγῆσθαι κατὰ τρόπον φυσικόν, ὅταν ὁ ἐν αὐτῷ βίος διαρρυθμηθῇ κατὰ τρόπον ἀνάλογον πρὸς τὸν οἰκογενειακὸν καὶ ὅταν τὰ μέσα τοῖς ἐν αὐτῷ ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας προσομοιάζουσι πρὸς τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ὁ παῖς φυσικῶς καὶ ἀδιάσπτος παιδαγωγεῖται καὶ διδάσκαται ἐν τῷ οἴκῳ» Πεσταλότσι.

12. Ὁργάνωσις σχολικῆς ζωῆς

Ἡ χρησιμοποίησις τῆς παιδικῆς ἐνεργητικότητος εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐκδηλώσεων τῆς σχολικῆς ζωῆς θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς σχολικῆς προσαρμογῆς καὶ θὰ ὑποδοιοῦν

τὴν σωματικὴν, πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ. Σχετικαὶ ἡμέτεροι μελέται, δημοσιευθεῖσαι εἰς τὰ ὑπ' ἀριθμ. 622) 67 καὶ 631) 68 φύλλα τοῦ Διδακταλικοῦ Βήματος, πείθουν περὶ τούτου κατὰ τρόπον διεξοδικώτερον.

13. Σεβασμὸς τῆς ἀτομικότητος τοῦ μαθητοῦ

Οἱ μαθηταὶ παρουσιάζουν ποικίλας διαφορὰς καὶ ἀντιδράσεις. Τὸ σχολεῖον ὀφείλει νὰ σεβασθῇ τὴν ἀτομικότητα ἐκάστου μαθητοῦ καὶ νὰ μεταχειρίζεται τρόπον ἀνάλογον πρὸς τὴν ψυχροσύνθεσιν καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του. «Εἰς ἕκαστον κατὰ τὰς ἀνάγκας του, εἰς ἕκαστον κατὰ τὰ μέσα του» εἶναι τὰ συνθήματα τῆς ψυχολογίας τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν. Ἡ ἐφαρμογὴ ἐπίσης τῆς «ἀτομικοποιημένης» μεθόδου διδασκαλίας θὰ συμβάλῃ ἱκανοποιητικῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς σχολικῆς προσαρμογῆς.

14. Δημιουργία «παραλλήλων τάξεων».

Διὰ τῆς ὀργάνωσεως «τῶν παραλλήλων τάξεων», αἱ ὁποῖαι θὰ λειτουργοῦν μὲ περιορισμένον πρόγραμμα καὶ μικρὸν ἀριθμὸν μαθητῶν, θὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ σημειωσις προόδου καὶ εἰς τοὺς καθυστερημένους μαθητὰς.

15. Ὑπαρξίς καταλλήλων διδακτηρίων.

Τὰ διδακτήρια δέον νὰ πληροῦν τοὺς βροὺς τῆς ὑγιεινῆς καὶ αἰσθητικῆς, νὰ διαθέτουν κατάλληλα ἐπιπλά, τὰ ἀπαραίτητα ὄργανα, ἐποπτικὰ μέσα διδασκαλίας, βοηθητικὸς χώρους. Οὕτω μόνον θὰ καταστοῦν πόλοι ἔλξεως διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἐπιτέλεσιν ἐν αὐτοῖς ὄντως παιδευτικοῦ ἔργου.

16. Ἀρτία μόρφωσις τῶν διδασκάλων

Ἡ παρεχομένη σήμερον μόρφωσις τῶν διδασκάλων εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας κρίνεται ὡς ἀνεπαρκῆς. Ἐπιβάλ-

λεται αβξησειζτών έτών φοιτήσεως από 2
εις 4 και ή εισαγωγή νέων μαθημάτων,
ώς ψυχολογίας άτομικών διαφορών, ψυχο-
λογίας του βάθους, βιολογίας, παιδολο-
γίας κλπ.

Διά της λήψεως εκ μέρους της Πολιτείας,
του Σχολείου και της οικογενείας των
αναγκασμένων εις την άρμοδιότητά των μέ-
τρων θα αντιμετωπισθή κατά τρόπον ίσα-

νοποιητικόν το πρόβλημα της σχολικής
προσαρμογής, θα εξουδετερωθούν τινά των
αιτίων της άπροσαρμοστότητας και θα κα-
ταστή δυνατή ή παρουσίασις μαθητών,
άνταποκριναμένων εις τάς προσδοκίας της
κοινωνίας και του Έθνους.

'Αθ. Καρανάσης